ilke

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

Cilt/11 Nisan-Mayıs 1979 Sayı/ 64-65

ilke

SAYI : 64 - 65
NİSAN - MAYIS

AYLIK / İNCELEME / YORUM / BELGE DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

Sahibi: *Öner Ciravoğlu* / Yazıişleri Müdürü: *Yusuf Hasançebi* / Yazışma ve Havale Adresi: P. K. 71 İstanbul / Yönetim ve Dağıtım Adresi: Cağaloğlu, Başmusahip Sokak Tan Apt. No: 10/11, İstanbul / Abone Koşulları, Yıllık 300. altı aylık 150 lira, Dış Ülkeler için iki katıdır / Baskı: Doğan Basımevi / Dizgi: Evren Matbaası / İlan: Tam Sayfa 500 lira. Diğer ilanlar santimi 25 lira / Basıldığı Tarih: 30 Nisan 1979

AÇIKLAMA

Dergimizin Nisan - Mayıs sayılarını bir arada çıkarmak zorunda kaldık. Bizi buna zorlayan sebeplerin başında, kâğıt piyasasındaki kriz gelmektedir. Başbakan, basın temsilcilerine, durumun devam edeceğini, düzeleceğine dair bir güvence veremiyeceğini söylüyor. Karaborsadan bile kâğıt temin etmenin büyük zorluklarla mümkün olması ve durumun düzeleceğine dair herhangi bir belirtinin bulunmaması ileride sayılarımızı birleştirmek zorunda kalmamıza neden olabilecektir.

Yukarıda değindiğimiz koşullar dergimizin maliyetini olumsuz yönde ve büyük ölçüde etkilediği için bu sayıdan itibaren fiyatımızı 35 Lira olarak tesbit etmek zorunda kaldığımızı belirtir, okuyucularımız bizi anlayışla karşılayacağını umuyoruz.

İLKE

Sosyal Demokrasi «Yasaklar Demokrasisi» Peşinde

1 Mayıs 1979'da emekçilerin en temel demokratik hakları ciddi bir tehdit yaşıyor. Tekelci sermayenin çok yönlü bunalımı siyasal demokrasiye yönelik saldırıların tırmanması şeklinde somutluk kazanıyor ve bütün bunlar, sosyal demokrasinin «onayı» ile gerçekleşiyor.

Sosyal demokrasi iktidar olduğu günden beri tercihlerini, emekçi halk güçlerini karşısına, tekelcileri ise yanına alacak yönde yaptı. Bu, tekelcilerin gerici istekleri ve emperyalizmin dayatmaları karşısında her geçen gün biraz daha geri çekilmesini ve tavizler vermesini zorunlu kılıyordu. Tekelci sermayenin talepleri, emekçilerin ekonomik bakımdan yeni ve ağır ödünlere zorlanmasını gerektirirken, emekçilerin talepleri, daha çok siyasal demokrasi yönünde yoğunlaşıyordu. Tekelcilerden yana safını belirleyen sosyal demokrasinin siyasal demokrasiye yönelik gerici-faşist saldırılar karşısında etkisiz kalması kaçınılmazdı.

Tekelcilerin gerici istekleri karşısında sürekli olarak gerileyen sosyal demokrasi ve Ecevit Hükümeti, bir son adım daha atmaya, demokratik hakları rafa kaldırıp bir «yasaklar demokrasisine» geri çekilmeye zorlanıyor. Bu gerici talepler karşısında, zaten emekçi sınıf güçlerine dayanmadığı için direnme gücü olmayan sosyal demokrasi, çok büyük benzerliklerle 1925'lerin koyu baskıcı ve despotik uygulama yıllarını aratmayacak önlemlerle tekelcileri hoşnut etmeye özeniyor.

Büyük benzerliğin *bir yanını, sosyal demokrasinin «bölücülük» çığırtkanlıkları karşısında aldığı tavır ve tuttuğu konum oluşturuyor. Bir diğer yanını da, işçi sınıfının ve emekçilerin demokratik haklarına karşı takındığı genel tutum oluşturuyor. Sosyal demokrasi 1 Mayıs 1979'un kutlanmasını, gericilerin isteğine uyarak yasaklamaya çalışıyor.*

İşçi sınıfı uzun ve çetin mücadeleler sonucu 1 Mayıs'ların üzerindeki yasak perdesini kaldırmayı başarmış, gericiliğe karşı verdiği amansız mücadeleyi, 1 Mayıs'ı ilk kez 1975 yılında İstanbul'da kutlayarak ileri mevzilere taşımıştı. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin düzenlediği ve 1 Mayıs'ın elli yıl sonra yeniden kutlanması olarak demokrasi mücadelesinde bir dönemece işaret eden 1975 kutlamasını, 1976 ve daha sonraki yıllarda DİSK'in Taksim alanındaki kutlamaları izlemiştir. Bütün engellemelere ve geniş çaplı provokasyonlara rağmen işçi sınıfının yüzbinler halinde 1 Mayıs'lara katılması engellenememiş, yerli egemen güçler sürekli gerilemek zorunda kalmışlardır.

Ne ki, 1979 yılını mayısına gericilik büyük bir korku içinde giriyor. Her geçen gün gelişen ve güçlenen halk hareketi ve devrimci demokratik mücadele, kitleselleşme boyutu kazanırken, tekelcilerin krizi bir türlü önlenemiyor, emekçiler bu krizden kaçacak, onu üstlenmeyi reddedecek araçlarını geliştirirken. tekelcilerin sosyal demokrat iktidara yükledikleri görevler bir türlü yerine getirilemiyor! Demokrasi güçlerinden yana değişen dengeyi ne yapıp edip engellemek gerekiyor!

Burjuvazi, her zaman klasikleşmiş araçlara başvurduğu için baskıcı eğilimlerini önceden ele vermiştir ve bugün de vermektedir. Çünkü, onun kullanacağı araçlar bellidir ve yenileşememektedir. Bu araçların başında «bölücülük» edebiyatı geliyor. Doğu'daki ulusal demokratik hareketin ezilmesi ve emekçilerin sindirilmesi demek olan 1925'lerin takriri sukûn uygulamaları 1979 yılında, o günün siyasal mirasçıları olan bu günün sosyal demokratlarına yeniden uygulatılmak isteniyor. Altı bağımsız bakanın hükümete verdikleri muhtıra, tekelcilerin gerici isteklerinin son deklerasyonu olarak sosyal demokrasiden, Doğu'lu emekçilere karşı geniş çaplı bir saldırıyı istiyor, buna bağlı olarak, emekçi halk hareketinin üzerine daha etkin araçlarla gidilmesini zorluyor. Bunun için de sıkıyönetimin genişletilmesini, özellikle Doğu illerinin bütününü kapsamasını savunuyor.

Doğu'lu emekçilere karşı girişilen her türlü şoven baskıya, çapı ve biçimi ne olursa olsun, bütün emekçileri içine alan genel bir baskı uygulaması eşlik etmiştir. Bugünkü mizansen de bundan farklı işlemiyor ve farklı sonuçlara da yol açmıyacaktır.

İşte, 1 Mayıs 1979'a yasak konması, bunun sıkıyönetim aracılığıyla tezgahlanıp soyal demokrasinin kendisini bir kenara çekmek istemesine rağmen, sosyal demokrat politikanın niyetini ele veriyor. 1 Mayıs'ın yasaklanmasını savunan Ecevit, gösteri ve mitinglerin İstanbul ilinde herkese yasaklandığını, sıkıyönetim böyle uygun gördüğü için bu yasaklara herkesin uyması gerektiğini söylüyor. Sağ sosyal demokrat önderliğin bilinen bu geleneksel anlayışı böylece kitleler nezdinde bir kere daha ve gerçek nitelikleriyle açığa çıkıyor. «Yasaklar Demokrasisi»!

Emekçilerin acil talepleri ancak siyasi demokrasinin daha da genişlediği koşullarda cevabını bulabilir. «Yasaklar demokrasisi»-nin kitlelerin çıkarına olduğunu savunmak ise, geniş yığınların hâlâ daha kandırılabilecek sürüler olduğunu varsayan yanılgının ürünü olabilir. Ve bütün bunların inkar edilemez anlamı, sosyal demokrasinin demokrasi sorunundaki tutarsızlığı ve faşizme karşı mücadeledeki isteksizliğidir. Faşistlerle demokrasi güçlerinin etki alanları, birbirleriyle taban tabana zıt bir tarihi diyalektik içinde gelişirler. Kitlelerin demokrasi mücadelesi ne ölçüde gelişip güçlenirse, faşistlerin etkinliği o ölçüde daralır, gericilik köşeye sıkıştırılmış olur. Aksi sonuçlar her zaman faşizme ve gericiliğe hizmet etmiştir.

1 Mayıs'ın kutlanması, işçi sınıfının temel demokratik haklarından biridir ve bu hakkın sosyal demokrasi eliyle kısıtlanmak istenmesi, 1925'leri hatırlatan bir yasaklar düzeni veya takriri sukûn özlemlerini işaret etmektedir. Tarihi bir kez daha ve 1925'lerdeki gibi yönlendireceğini uman sosyal demokrasi, geleceğe tekelcilerin perspektifinden bakmaya devam ettikçe yanılgısını aşmayı başaramayacaktır. Çünkü;

1925'lerde toplumsal gelişmenin dinamiğini burjuvazi oluşturuyordu ve tarihi engellerle boğuşan oydu. Bugün ise bu dinamiği emekçi sınıflar ve onların siyasi mücadelesi taşıyor Engellerle boğuşan ve tarihi gelişmenin yolunu açmaya çalışan da emekçi sınıf güçlerimizdir. Bu engellerden biri de, tekelci burjuvazinin gerici istekleridir.

Ve bugün değişen, sadece sınıfların konumları değildir. Güçler de farklıdır ve her şeyden önce ,ulusal demokratik haklarının bilincinde, bu hakların sınıfsal çıkarlarla bağlantısını bilen bir devrimci-demokratik hareket sözkonusudur. Buna bağlı olarak Türkiye'deki genel demokratik hereketin örgütlülük ve gelişkinlik düzeyi, dağınık da olsa sosyalist siyasi hareketin varlığı, takriri sukûn heveslerine pratik şansı vermiyecek faktörlerin başında gelmektedir.

Tekellerin ve emperyalist güçlerin gerici istekleri karşısında sosyal demokrasinin gerilemesi «bir şey ifade etmektedir» ama her şeyi ifade etmemektedir! Çünkü, emekçi halk güçleri daha teslim alınamamıştır ve alınması da, sosyal demokrasinin kaçaklığına ve ihanetine rağmen mümkün olmayacaktır.

23 Şubat 1979'dan 20 Nisan 1979'a

23 Şubat 1979

- **Sovyetler Birliği Savunma Bakanı Ustinov, Çin'in giriştiği saldırının, Pekin hükümetinin, «Genel olarak Güneydoğu Asya'da ve özel olarak Vietnam'a karşı sürdürdüğü şantaj ve baskı politikasının» bir devamı olduğunu belirtti.**
- **İran Başbakan Yardımcısı İbrahim Yezdi, «İran hükümeti, Şah'ı barındıran her ülkeden, Şah'ı İran'a geri göndermelerini isteyecektir» dedi.**
- **ABD, Afganistan'a yaptığı yardımı yarı yarıya azalttı.**
- **AP'den istifa eden Trabzon Milletvekili Çakıroğlu, MHP'ye girdi.**
- **Gazete ve kitap kağıdı fiyatlarına yaklaşık yüzde 50 zam yapıldı.**

24 Şubat 1979

- **BM Güvenlik Konseyinde Sovyetler Birliği ve Çekoslovakya, Vietnam'a saldıran Çin'e silah ambargosu uygulanmasını ve Çin saldırısının şiddetle kınanmasını istediler.**
- **Türkiye İşçi Partisi'nin ikinci kongresi çalışmalarına başladı.**
- **Kuzey Yemen, Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti'ne karşı saldırıya geçti.**

25 Şubat 1979

- Sıkıyönetim, 13 ilde 2 ay daha uzatıldı.

26 Şubat 1979

- Kale Kilit Fabrikasında işverenin Maden-İş üyesi işçilere yasa dışı lokavt uygulaması üzerine işçiler fabrikaya girerek direnişe geçtiler.
- Humeyni, tüm yabancı ülkelerden Şahpur Bahtiyar'ın yakalanıp iade edilmesini istedi.

27 Şubat 1979

- 1979 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı Millet Meclisi'nde 228 oyla kabul edildi.
- Çin, Vietnam'ı «savaşın durdurulması için derhal görüşmeye» çağırdı.
- Vietnam, Çin birlikleri Vietnam'dan çekilmeden görüşmeyi kabul etmeyeceğini açıkladı.
- ABD, Kuzey Yemen'e 100 milyon dolarlık silah yardımı yapacağını, ve bunların parasını Suudi Arabistan'ın ödeyeceğini açıkladı.
- Rodezya'nın Angola'ya yeni bir saldırısı sonucunda çok sayıda insan öldü.
- İdi Amin yönetimine karşı ayaklanan gerillalar ile Tanzanya birlikleri Güney Uganda'nın denetimini ele geçirdiler.
- Kale Kilit Fabrikası'nda lokavta karşı direnişe geçen işçiler, sıkıyönetim kuvvetleri tarafından fabrika'dan çıkartıldılar.
- S.D.A.C.'nin 3. Kuruluş Yıldönümü kutlandı.

28 Şubat 1979

- Anayasa Mahkemesi, «Tam Gün Yasası»na ilişkin itirazı reddetti.

1 Mart 1979

- KÖY-KOOP Genel Başkanlığına Nedim Tarhan seçildi.
- Kuzey Yemen'de gerici yönetime karşı ayaklanma başladı.

2 Mart 1979

- Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nin personeline ait maaş ve ücretleri taşıyan araç soyularak 15 milyon lira alındı.
- Ayetullah Humeyni, İran'da «demokratik bir İslâm Cumhuriyeti» kurulmasına karşı çıkarak, «Kuran'a dayalı bir İslâm Cumhuriyeti» kurulmasını istedi.
- İspanya'da yapılan genel seçimleri iktidardaki Demokratik Merkez Birliği Partisi kazandı; seçimlerde İspanyol Komünist Partisi oyların yüzde 10'unu aldı.

● Ordu Valiliği, akaryakıt satışlarını karneye bağladı.
● Türk-İş üyesi 19 sendika, çağdaş ve demokratik bir üst yönetim için Genel Kurul'da ortak davranacaklarını açıkladılar.
● Vietnam'a karşı başlattıkları saldırıyı sürdüren Çin birlikleri, sınır kenti Lang Son'u işgal etti.

bir BELGE

Türk-İş'e Bağlı 19 Sendikanın Açıklaması

Türk - İş Kongresi bu ay içinde yapılıyor. Türkiye'de büyük bir işçi potansiyelini çatısı altında toplayan Türk - İş, Türkiye'de, geleneksel Amerikan sendikacılığının öncüsü ve sınıf uzlaşmacılığının örneği olarak görünür. Ne ki, işçi sınıfımızın giderek güçlenen ekonomik - demokratik ve siyasal bilinci, sarı sendikacılığın hayat alanını daraltıyor ve Türk - İş içindeki gerici sendikacılar kuşağını köşeye sıkıştırıyor. DİSK'in doğuşuyla somutlanan devrimci sendikacılık geleneğinin giderek artan etkisi Türk - İş içinde de yeni gelişmelere yol açıyor, yeni dinamikleri yaratıyor, harekete geçiriyor.

Türk - İş kongresi yaklaşırken bir grup sosyal demokrat sendika, yayınladıkları bildiri ile Halil Tunç ve adamlarının işçi hareketi içindeki burjuva fonksiyonlarına ilerici açıdan karşı çıktılar. Bu bildiriyi bir belge olarak yayınlıyoruz.

İLKE

Ülkemizin en çok üyeye sahip olan işçi kuruluşu TÜRK - İŞ'in yaklaşan genel kurulu, her dönemde olduğu gibi bu dönemde de kamuoyunun, işçi sınıfının, siyasal çevrelerin, tüm demokratik kuruluşların dikkatini çekmeye, Türk - İş üyesi emekçileri ve kuruluşları düşündürmeye başlamıştır.

ZOR GÜNLER GEÇİRİYORUZ...

Ülkemiz zor ve bunalımlı günler geçirmektedir. Bir tarafta halkımızın boğazına kıskaç gibi sarılan ekonomik sorunlar giderek ağırlaşmakta, diğer tarafta, bu sorunları da kullanarak, en başta işçi sınıfı olmak üzere tüm halkımıza ve demokrasiye karşı yönelen saldırılar yoğunlaşmaktadır.

Toplum yaşamına çeşitli görünümler altında yansıyan bu bunalımların temel nedeni, sermaye çevrelerinin ve onların siyasî temsilcilerinin yıllardır uyguladıkları ekonomi politikadır.

Bu çevreler yıllardır ülke ekonomisini dışa bağımlı bir avuç sermayedarın çıkarları yönünde kullanmışlar, emekçi halkımızın çıkarlarını ve hattâ ülkenin ekonomik bağımsızlığını hiçe saymışlardır.

Aynı çevreler, işçi sınıfına ve halkımızın çıkarlarına ters olduğu bilinen bu politikanın iflâs ettiği, ve ülke ekonomisinin bunalıma girdiği dönemlerde demokrasiyi kısıtlamaktan, işçi sınıfı haklarına saldırmaktan kaçınmamışlardır.

TÜRK - İŞ NEREDE...

Sermaye çevreleri ve onların siyasî temsilcileri bu politikayı sürdürürken, ülkemizin en çok üyeye sahip işçi kuruluşu olan TÜRK - İŞ yönetimi ne yapmıştır?

TÜRK - İŞ'in, daha doğrusu onun kamuoyu önündeki temsilcisi ve yöneticisi olan Türk - İş yönetiminin bugüne kadar yaptıkları hakkında fazla bir şey söylemeye gerek yoktur. Her şey ortadadır :

Çok uluslu tekellerin, IMF'nin, Dünya Bankası'nın ve benzeri uluslararası sermaye kuruluşlarının ülkemiz ekonomisi üzerindeki kontrolu ortadadır.

Bir tarafta hayat pahalılığı emekçi halkımızın sırtındaki kamburu arttırırken, diğer tarafta bir avuç dışa bağımlı sermayedarın artan kârları da ortadadır.

Her yıl artan işsizlik, *sendikal örgütlenme özgürlüğü verilmeyen emekçi kitlelerin ezilen küçük esnaf ve köylülerin içler acısı durumu bilinmektedir.*

Yılda 100 milyardan fazla vergi kaçırıp, asgari ücretli bir emekçi kadar bile vergi ödemeyenleri bir tarafta bırakıp, alınteri ile yaşamlarını sürdürmeye çalışanların vergi yükünü daha da ağırlaştıran, hattâ işçinin üç kuruşluk kıdem tazminatına el koymayı amaçlayan vergi tasarılarına karşı Türk - İş yönetiminin tavrı bilinmektedir.

Özetlersek, Türk - İş'in ünlü 24 ilkesi de, bugünkü Türk - İş yönetiminin bu ilkeler uğruna harcamaktan kaçındığı çaba da ortadadır.

Bütün dünyada olduğu gibi, ülkemizde de herşeyin hızlı değiştiği günümüzde, bugünkü Türk - İş yöneticilerinin hepsinin de kötü niyetli olduklarını söylemiyor, ancak, yürüttükleri görevleri yerine getirmediklerini, ya da en azından getiremediklerini iddia ediyoruz.

30 yıl öncesinin sendikal anlayışını sürdürmeye çalışanların, tabandan kopup, sendikacılığı üç - beş kişinin yöneticiliği ile kısıtlamaya çalışanların, yukarıda saydığımız sorunları çözmelerine ve sermaye sınıfının saldırılarına göğüs gerebilmelerine zaten olanak yoktur.

ÖZLENEN YÖNETİM...

Ülkemizin geçirdiği zor günler, Türk - İş yönetiminin bugüne kadar ki tavrı ve özellikle Türk - İş Başkanı Sayın Halil Tunç'un aday olmayacağını açıklaması önümüzdeki genel kurulun önemini büyük ölçüde arttırmaktadır.

İşçi sınıfı hareketi ve Türk - İş camiası gerçek bir yol ayrımının başına gelmiştir. Türk - İş üyesi kuruluşlar ve işçiler, çağın gerçeklerine uygun, çağdaş ve demokratik bir çizgi doğrultusunda tavır koymak zorundadırlar. Türk - İş üyesi kuruluşlar ve işçiler başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi halkımızın ekonomik demokratik haklarını koruyacak, ülke sorunlarında söz ve karar sahibi olacak, *işçi sınıfının, siyasal platform da dahil olmak üzere* her alanda sesini duyuracak bir yönetimi işbaşına getirmek zorundadır.

Önümüzdeki genel kurul sonucunda oluşacak yönetimin, en azından şu ilkelerin izleyicisi olması gerekmektedir:

- *Anayasa çizgisinin tüm hükümleriyle yaşama geçirilmesi yönünde etkin girişimlerde bulunmak,*
- *Demokrasiyi tüm kurumlarıyla, noksansız savunmak ve geliş-liştirmek,*
- *Ülkenin uluslararası düzeyde, gelişme potansiyeline uygun olarak daha üst noktalarda yer almasını sağlayacak bir ekonomi politikanın öncülüğünü yapmak,*
- *Anti emperyalist doğrultuda yapılacak tüm girişimlere destek olmak,*
- *Bireysel ve toplu terörizmin köklerini gözler önüne sererek, küçük üretici, küçük memur ve benzeri tüm emekçi toplum katmanlarını kapsayacak bir demokrasi tabanı oluşturmak,*

- *Sözü edilen demokrasi tabanının ekonomik ve toplumsal çıkarları doğrultusunda vergi reformu, toprak reformu, demokratik kooperatifçilik, kamu kesiminin ağırlık kazanacağı bir sanayileşme politikasının gerçekleşmesi için yoğun çaba harcamak,*
- *Türk - İş'e sözüyle ve özüyle kamuoyu önünde ağırlık kazandıracak Türk - İş'in 24 ilkesini hayata geçirecek aktif bir politika izlemek.*

Bugün başlattığımız bu hareketin kişilerle ve kişiliklerimizle hiçbir ilişkisi yoktur. Bireylerimiz için hiçbir şey istemiyoruz. Hareketmizin amacı, *daha çok ekmek, daha çok barış ve daha çok özgürlük sağlayacak yeni ve çağdaş bir Türk - İş yönetimi oluşturmaktır.*

Bu yönetimin oluşmasında, yukarıdaki ilkelere uygun tüm Türk - İş örgütü yöneticilerine ve Türk - İş'i oluşturan tüm üye işçilere büyük görevler düştüğüne inanmaktayız.

Türk - İş sadece üyesi olan emekçilerin, işçi sınıfının değil, tüm çalışanların, tüm emekçilerin haklarını savunacak, onların tüm mücadelelerinde beraber olacak ve başarılarından kıvanç duyacaktır.

Yeni oluşacak Türk - İş yönetimi, tekelci ve içe dönük olmayacak. Tüm halkına ve dünya insanlarına dönük, her türlü eleştiriye ve demokratik aşamalara açık, çağdaş bir yönetim olacaktır.

TÜM İŞÇİ SINIFINA, TÜM EMEKÇİLERE SELAM VE SAYGILAR.

S E N D İ K A	*ADI SOYADI*
AGAÇ - İŞ GN. BŞK.	*1 — Kemal SARISOY*
DERİ - İŞ GN. BŞK.	*2 — Yener KAYA*
HAVA - İŞ GN. BŞK.	*3 — İbrahim ÖZTÜRK*
PETROL - İŞ GN. BŞK.	*4 — Cevdet SELVİ*
TARIM - İŞ GN. BŞK.	*5 — Zeynel IRMAK*
TGS GN. BŞK.	*6 — Oktay KURTBÖKE*
TEZ BÜRO - İŞ GN. BŞK.	*7 — Uğur BATMAZ*
BASIN - IŞ ANK. ŞUBE BŞK.	*8 — Hüseyin DÜZGÜN*
ÇİMSE - İŞ BŞK. V.	*9 — Ahmet CİNEL*
DYF - İŞ GN. SEK.	*10 — Ömer SÖNMEZ*
KOOP - İŞ GN. SEK.	*11 — M. Ali KIROĞLU*

LİKAT - İŞ GN. SEK.	*12 — Yaşar ATICI*
T. HARB - İŞ BŞK. V.	*13 — Çetin SOYAK*
MADEN FEDERASYONU TEŞ. SEK.	*14 — Hakkı COŞAR*
YOL - İŞ GN. SEK.	*15 — Muzaffer SARAÇ*
BİF	*16 — YETKİLİLERİ*
KRİSTAL - İŞ	*17 — »*
KAUÇUK - İŞ	*18 — »*
TÜMTİS	*19 — »*

6 Mart 1979

● **Çin, Vietnam'dan çekilmeye başladığını BM'ye resmen bildirdi.**

bir BELGE

Yeni Bir Savaş İçin Çin'in Kurduğu Köprübaşı

VLADİMİR SİMONOV

Pekin, beş Mart'tan bu yana birkaç tane eli bulunan tanrı Şivu'yu anımsatıyor. Pekin, bir eliyle Sinhua ajansının, —Çin'in, orduları öldürmeye, yakıp yıkmaya ve yağma etmeye devam ederken— bir kısım askerlerini Vietnam'dan geri çekeceğine ilişkin açıklamasını herkese gösteriyor.

Kendiliğinden geri çekilme görüntüsü, saldırgana iki nedenden ötürü gereklidir. Böylece o, uluslararası protestolar dalgasını ortadan kaldırmayı ve moral - politik ve askeri yenilgisini başarılı bir cezalandırma operasyonundan sonra, galiplere özgü bir geri çekilme olarak göstermeyi umut etmektedir.

Ancak bu «başarıya» herhalde, sadece Çin Başbakan Yardımcısı Teng Hisao Ping inanmaktadır. Bu adam, Pekin'deki Tayland Büyükelçisiyle yaptığı görüşmede «*Çin, Vietnam kaplanının o kadar güçlü olmadığını gösterdi*» demiştir. Ancak batılı askeri uzmanlar başka şekilde düşünmektedirler: *Çin ordusu en azından on yılda yerine konabilecek ağır maddi zarara uğramıştır.*

Pekin ileri gelenlerine verilen dersin, onların doğal saldırganlığını uzun süre etkisiz bırakabileceği kuşkuludur. Askerlerin geri çekileceğine ilişkin gürültülerin ardında, Çin Ordusu'nun bit-

mez tükenmez insan kaynaklarının yeniden toplandığı ve Vietnam sınırına yığınak yapıldığı konusunda güvenilir bilgiler vardır. Pekin Hindiçini'de yeni askeri provokasyonlar için gerçek bir köprübaşı yaratmaktadır. Güneydoğu Asya'daki herhangi bir ülke, herhangi bir anda, Pekin'in, kanlı bir ders vermeyi birdenbire aklına estiriverdiği bir öğrenci durumuna düşebilir!

Pekin ileri gelenlerini saran hegemonyacılığın bu en aşırı biçimi, resmi açıklamalarda bile halkları alev makinalarıyla cezalandırma hakkından açıkça söz edilebilecek bir aşamaya varmıştır. Aynı nedenden dolayı Pekin, geçici olarak işgal edilen Vietnam topraklarında Çin askeri kliği tarafından yapılan canavarlıkları, çapulculuğu ve barbarlığı inkâra kalkışmamaktadır. Pekin'e göre, bunlar «Çin sınırının güvenliğini sağlamak» gibi yasal bir amaç güden son derece haklı yöntemlerdir.

Pekin'li propagandacıları hayâl kırıklığına uğracaktır ama, dünya kamuoyu «güvenilir sınırlar» kavramını çok çok önceden duymuştur .Bu kavram İsrail tarafından Arap topraklarının sömürgeleştirilmesi, Lübnan'da savaş ve Filistinlilere karşı terör uygulamak için otuz yıldır kullanılmaktadır.

Batının, Pekin'in önünde silâh kataloglarının sayfalarını çevirdiği ve ona, askeri amaçlara uygun teknolojiyi teslim ettiği sırada neler düşündüğünü anlamak zordur. Bazı NATO ülkelerinin enformasyon - propaganda alanında da saldırganla tehlikeli bir işbirliği yaptıkları farkedilmektedir. Batı basını, şimdi Çin birliklerinin geri çekilmesi konusunda tam anlamıyla bülbül gibi şakımaktadır.

Çin birliklerinin, sürüncemede kalan «geri çekilişi» konusunda batılı kitlesel haberleşme araçlarının ve yayınlarının açık amacı, büyük bir tehlikeden, Vietnam sınırında yeni askeri provokasyonlardan, belki de yeni ve çok daha büyük bir savaş için sürekli bir Çin köprübaşının kurulması tehlikesini dünya kamuoyunun dikkatinden kaçırmak amacını izlemektedir.

En sonunda Çin canavarı tırnaklarını çekebilir. Ama artık bunun, Çin'in yeni bir saldırıya geçme olasılığını ortadan kaldıracağına hiç kimse inanmaz.

7 Mart 1979

● **İranlı dini lider Humeyni, İran'da Kürtlerin özerklik istemini reddetti.**

● **Lahor Yüksek Mahkemesi, eski**

- Başbakan Butto hakkındaki idam cezasının infazının ertelenmesini reddetti.
- ATAŞ Rafinerisinde Mobil'in yüzde 51 oranındaki hissesi Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) tarafından devralındı.

8 Mart 1979

- 8 Mart Dünya Kadınlar Günü bütün dünyada ve Türkiye'de kutlandı.
- Demokratik Kadın Birliği (DKB)'nin kuruluş toplantısı Bursa'da yapıldı.
- Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, «Toplu iş sözleşmesinde sözleşme tarihinden önceki fazla mesai gibi fiili durumların dikkate alınabilmesi için, açık hüküm bulunması gerektiği»ne karar verdi.
- TRT Genel Müdürülğünden istifa eden Cengiz Taşer'in istifası, Başbakan Ecevit tarafından kabul edilmedi.
- İran'da Humeyni, Bazergan hükümetini «zayıflık ve Batı hayranlığıyla» suçladı.
- Hanoi hükümeti, Çin Halk Cumhuriyeti'nin ,Vietnam topraklarından çekilmekte olduğunu söylemesine karşın saldırılarına devam ettiğini açıkladı.

bir BELGE

8 Martlarda Kadın ve Çocuk

Dünya demokratik kadın hareketi 8 Mart günleri kendi geleneğinin kilometre taşlarından biri olarak görür ve genel emekçi halk mücadelesinde kendi cinsinin kazanımlarını bir kere daha değerlendirmeye tâbi tutar. Bu değerlendirme her defasında, 8 saatlik iş günü ve eşit işe eşit ücret talebi gibi sınırlı ekonomik perspektiflerden, sürekli zenginleşen ve insanlığın kurtuluşu için verilen mücadelenin en yüksek biçimlerine kadar uzanan onur verici bir blanço sunar.

8 Mart 1979'da Türkiye'de demokratik kadın hareketi bu değerlendirmeyi ,düne göre daha elverişli koşullarda, DEMOKRATİK KADIN BİRLİĞİ'nin bilinçli ve öncü çabalarıyla gerçekleştirdi. Eksiklerini gözden geçirdi ve geleceğe ilişkin görevlerini saptadı.

8 Mart, bu yıla ilişkin olarak bir de çocuk sorununu alevlendirdi. Kadınlar, tarihi işbölümünün haksız bir geleneğini yeniden gözden geçirdiler ve her zaman kendi paylarına düşmüş bir bütünü yine özveriyle ele aldılar. Çocuk Yılı'nın hatırlattıklarında bu sorunu bir kez daha, insanlığın güvenlikli geleceğine uyumlu olarak biçimlendirmeyi denediler. Daha henüz bu sorunların bir ucundan tutulmuş olsa bile, bilinçle ve

kararlılıkla, bilimsel prensiplere bağlı kalınarak tutulduğu için sağlam tutulmuş. Demokratik kadın hareketinin umudu da buradan doğuyor.

8 Mart, sosyalizmin çocuklara ne verdiğini bir kere daha anımsattığı için Sovyetler Birliği Analık Haklarının Korunması ve Çocukluk Sorunları Komisyonu Başkanı Aleksandre Birukova ile yapılmış bir röportajın çevirisini aşağıda yayınlıyoruz.

İLKE

SORU : Her yıl Sovyetler Birliği'nde 4,5 milyon çocuk dünyaya geliyor. Sovyet devleti bu çocuklar için ve bunların fiziksel, zihinsel ve manevî bakımlardan gelişmeleri için olumlu şartlar sağlayabilmek yönünde ne gibi olanaklara sahiptir?

Aleksandra Birukova : Birleşmiş Milletler Teşkilâtı Çocuk Hakları Deklârasyonu'nun ilkelerine uyularak Sovyetler Birliği'nde çocukların genellikle ana babalarının denetimi altında ve onların yönetiminde büyümeleri gözetilmektedir. Bu ilke Sovyetler Birliği Anayasası'nda da ifadesini bulmuştur. Sovyetler Birliği Anayasası her yurttaşı, çocuğunu terbiye etmekle görevlendiriyor. Bunun yanısıra Sovyet devleti ülkede okul öncesi, okul dışı ve okul kurumları ağı yaratmıştır. Bütün ülke çocukları bu kurumlardan yararlanmak hakkına sahiptirler. Bu kurumlar hakkında fikir verebilecek rakamlar şöyle : Ülkede 120 bin çocuk bahçesi ve kreşi ki, bunlarda aşağı yukarı okul öncesi yaşta bulunan 13 milyon çocuk vardır. Ülkede genel öğrenim okullarının sayısı 154 bindir, yâni 45,4 milyon çocuk için. Orta meslek okulları ve teknikumların sayısı 3.400'dür, yâni 1,7 milyon çocuk için.

Yaz aylarında ülkede heryerde mevsim için okul öncesi kuruluşlar çocuk bahçeleri çalışmaktadır ki, bunlarda 5,5 milyon çocuk yaz tatillerini geçirmektedirler. Bunun dışında çocukların yaz tatillerini geçirmesi için ülkenin her yerinde pioniye kampları vardır. Bu pioniye kamplarında her yaz 10 milyon kadar çocuk dinlenir ve sağlıklarını iyileştirirler.

Bunun dışında Sovyetler Birliği'nde 4,6 bin pioniye saray ve evleri, 1.100 adet genç teknisyenler derneği, 70 kadar genç doğacılar istasyonu, 200'den fazla gezi ve turistik istasyonları, 150'den fazla çocuk parkı, 40 kadar çocuk demiryolu, 7.900 çocuk kütüphanesi, 160 çocuk tiyatrosu vardır.

Her Sovyet ailesi bu maddesel temele dayanarak kendi çocuğunun uyumlu bir şekilde gelişmesini sağlar, çocuğunu gelecekte çalışma hayatına hazırlamış olur. Okul öncesi çocuklar için kuruluşlarda Sovyet çocukları kendi akranlarıyla biraradda bulunarak yetişkin öğretmenler ve sağlık memurlarının gözetimi altında uyumlu bir şekilde gelişir, kollektife alışırlar.

Her gün için belirlenen program, çeşitli oyunları ve çekici uğraşları, çocukları dengeli bir şekilde geliştirmek için her koşulu öngörür, çocukları okula hazırlar. Deneyin gösterdiği gibi çocuk bahçelerinden, kreşlerinden yararlanan çocuklar ilkokulda verilen dersleri daha iyi öğrenebiliyor, kollektifte kendini daha iyi duyuyor ve kendi hareketlerinde daha uyumlu oluyorlar. Ülkede bulunan çocuk bahçeleri ve kreşler, anneyi, çocuğa bakımın birçok zorluklarından kurtarır ve seçmiş olduğu mesleği üzerinde daha çok çalışma olanağını sağlar. Çocuk bahçeleri ve kreşlerde çocukların bütün iş haftası boyunca, yâni 5 gün, gece gündüz bulunmalarını sağlayan ayrı gruplar da vardır. Çocuk bahçesinde veya kreşde bir çocuğun gideri 450 ruble tutar. Bu giderin ancak beşte birini anne ve babaları öder .Geri kalan gideri devlet, sosyal fonlardan öder. Başka çocuk kuruluşları, bu arada pioniye saray ve evleri, genç doğacılar dernekleri, çocuk parkları çocukların emrine ücretsiz verilir. Bu kuruluşlarda her çocuk yetişkin uzmanların gözetimi altında resim, heykelcilik, fotoğrafçılık, makine konstrüksiyonculuğu, müzik, dans, bale, satranç, spor vs. uğraşlarla zaman geçirir. Pek doğal olarak bu uğraşlar çocukların genel gelişmelerine olumlu etki yapar, hattâ bazı hallerde çocukların gelecekte bir meslek seçerken bu mesleği severek seçmelerine yardımcı oluyor.

Hiç kuşkusuz Sovyet devletinin genç kuşağa gösterdiği ilgi ancak okul öncesi, okul dışı ve okul kuruluşları ağının genişliği ile sınırlanmaz. Bu koruyuculuk devletin çok çocuklu ailelere, babası olmayan çocuklara, dar gelirli ailelere, çocuk ve kadınların sağlığına gösterilen genel ilgide de ifadesini buluyor. Sovyet devleti ana babalarını yitiren, fiziksel sakatlıkları olan çocukların her yönden gelişmelerini sağlamak için bütün koşulları yaratıyor.

SORU : Fikrinizce Sovyet devleti gelecekte her yurttaşın mutlu çocukluk ve uyumlu gelişme hakkını garanti etmek için gayretlerini hangi yönde yoğunlaştıracaktır?

Aleksandra Birukova : Fikrimce biz, çocukların terbiyesi için tek devlet kuruluşları sistemini seçmekle çok doğru bir yolda hareket ediyoruz. Ama bu sistemin devamlı olarak mükemmelleştirilmesi zorunludur.

Şunu düşünüyorum ki, yakın gelecekte okul öncesi ve okul dışı kuruluşların sayısı gittikçe artacaktır. Bu artışın hızı ne olabilir? Bunu tam olarak söylemek tabiî zor. Ama on - onbeş sene öncesine bakarak bunları söylemek ne kadar zor da olsa, geçmişin rakamlarına bakarak belirli bir varsayımda bulunmak mümkündür. 1940 senesinde Sovyetler Birliği'nde 46 bin okul öncesi kuruluş vardı. 1965'de bunların sayısı 91 bin 900'e çıktı. 1975'de 115 bin 200'e.

Tabiî gelecekte eğitim ve yetiştirme sisteminin genellikle okul öncesi, okul dışı ve okul içi kuruluşlarda eğitim ve terbiye işlerinin mükemmelleştirilmesine, bu kuruluşların maddî temellerinin sağlamlaştırılmasına, öğretmenlerin niteliklerinin yükseltilmesine büyük ilgi göstereceğiz. Ülkemizde bu problemler üzerinde binlerce yüksek nitelikli uzman ve büyük bilimsel araştırma kollektifleri çalışmaktadırlar.

Yakın gelecekte, küçük çocukları olan ve çalışan annelerin çalışma saatleri azaltılacaktır. Bunun sonucu olarak, anne olan kadın çocuğunun terbiyesine iş pratiğine aralıksız daha çok zaman ayırabilecek ve sevdiği mesleğinde çalışmak olanağına kavuşmuş olacaktır.

SORU : Uluslararası Çoçuk Yılı'yla ilgili olarak Sovyet devleti ne gibi işleri başarmayı düşünüyor?

Aleksandra Birukova : Pek doğal olarak Sovyet devleti, Birleşmiş Milletler Teşkilâtı'nın ve teşkilâta bağlı çocuk fonunun, çocukların korunmasına yönelik bütün girişimlerini destekleyecektir. Sovyet devleti gelişmekte olan ülkelerin çocuklarına, açlıktan, hastalıktan, okulsuzluktan yakınan çocuklara yardım etmek çabalarına aktif olarak katılacaktır. Fakat Sovyet devleti yeryüzündeki çocukların mutluluğu için mücadelesini bu tedbirlerle sınırlandıracak değildir. Biz başlıca görevimizi, insanlığı ve dolayısıyla insanlığın genç neslini nükleer faciadan korumakta, akıl dışı silâhlanma yarışının tırmanmasını durdurmada görüyoruz. Bugün denizaltıların ve stratejik bombardıman uçaklarının yapımına giden milyarlar yeryüzündeki bütün çocukları sefaletten kurtarmak için harcanabilirdi.

9 Mart 1979

- **BP ve Shell, ATAŞ'daki hisselerini devretmek için TPAO'ya başvurdular.**
- **Lassa Lastik Fabrikasında direnişte bulunan 1000 işçiden 850'si işten çıkartıldı.**

10 Mart 1979

- **Cumhurbaşkanı Korutürk, Belediye Gelirleri Yasasını veto etti.**
- **Ayetullah Humeyni'nin İran'da kamu hizmetlerinde çalışan kadınlara çarşaf giyme zorunluluğu getirmesini protesto eden binlerce kadın, Tahran'da büyük bir gösteri yaptılar.**
- **ABD, Kuzey Yemen'e silah yardımını arttırdı.**
- **ABD Başkanı Carter, «Mısır-İsrail anlaşmasından sonra Filistin sorunu ikili görüşmelerle çözülür» dedi.**
- **Vietnam, dört eyalette Çin'in saldırılarını sürdürdüğünü açıkladı.**

11 Mart 1979

- Adıyaman MHP Merkez İlçe Başkanı öldürüldü; ilde gece sokağa çıkma yasağı ilan edildi.
- Genel-İş Sendikası Diyarbakır Şubesi, Diyarbakır Belediyesinde çalışan 800 üyesi için grev kararı aldı.
- Güney Yemen, emperyalizmin, «Bölgede siyasi çatışmaları körükleyerek Arap uluslarını sürekli olarak birbirleri ile uğraşır durumda tutma politikası uyguladığını» bildirdi.
- İran Dışişleri Bakanı Sencabi, ülkesinin CENTO'dan çekileceğini, buna karşılık RCD'de kalacağını açıkladı ve RCD'nin Irak, Afganistan ve Hindistan'ı da içine alacağı umudunda olduklarını belirtti.

12 Mart 1979

- İran'dan sonra Pakistan da CENTO'dan ayrıldı.
- DİSK Genel Başkanı Baştürk, Belediye Gelirleri Yasası'nın veto edilmesini kınadı.
- Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, toplu sözleşme görüşmelerinin başlamasından sonraki isyeri kapatmalarının, yasa dışı lokavt sayılmamasına karar verdi.

13 Mart 1979

- İşadamlarıyla görüşen Başbakan Ecevit, «Ekonomik darboğazdan kurtulmak için öncelikle kendi gücümüze dayanarak ulusal temellere varabilmek için iş çevrelerinin katkısına büyük önem veriyoruz» dedi.
- TİSK Başkanı Halit Narin: «Her üretim sektörü artık zorlayıcı yollarla yönetilmelidir.»
- Başbakan Yardımcısı Sükan; «Ortaya çıkan yeni şartlar, Türkiye'nin bağlı bulunduğu ittifak sistemleri ile anlaşmalarını gözden geçirmesini zaruri kılmaktadır» dedi.
- Avrupa Para Sistemi (EMS), resmen yürürlüğe girdi.

14 Mart 1979

- Yargıtay Başsavcısı, Türkiye Emekçi Partisi (TEP)'nin kapatılması için Anayasa Mahkemesinde dava açtı.
- DİSK, içinde referandumun ve genel grevin yasallaştırılması, lokavtın yasaklanması, asgari ücretlerin arttırılmasının da bulunduğu çeşitli görüş ve önerilerini Başbakan Ecevit'e verdi.
- Mısır ile Israil arasında imzalanacağı açıklanan anlaşmayı eleştiren FKÖ Başkanı Arafat, Mısır'a petrol ambargosu uygulanmasını istedi.

15 Mart 1979

- Milli Güvenlik Kurulu, Türkiye'nin CENTO'dan çekilmesi için hükümete tavsiye kararı aldı.
- Yargıtay, «Sözleşmede taraf

olmayan işçilerin, toplu sözleşmeden, sendikanın onayı olmadan dayanışma aidatı ödeyerek, yararlanabilmelerine» karar verdi.

- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, süt, tereyağı, sabun, boya, deterjan fiyatlarını serbest bıraktı.
- Üniversitelerarası seçme sınavına girmek için 450 binden fazla kişinin başvurmasına karşın, yalnızca 60 bin kişinin yüksek öğretim kurumlarına girebileceği açıklandı.
- TASS Ajansı: «Mısır-İsrail anlaşması, ABD'nin İran'ı yitirmesinden doğan boşluğu doldurma çabasıdır.
- Irak Komünist Partisi, Ulusal Devrimci Cephe'den ayrıldı.

bir YORUM

Baas Saldırganlığı ve Irak Komünistleri

Baas yönetimi Irak'da komünistler, kürtler ve genel demokratik güçler üzerinde son aylarda şiddetli baskılar uyguluyor veya baskıcı geleneğini yoğunlaştırıyor. Bu baskıların son bir ay içinde, Irak Komünist Partisi'nin merkez pöneticilerine kadar tırmanması, dünya kamuoyunun dikkatlerinden kaçmıyordu. Ocak 1979 sonlarında Irak Komünist Partisi'nin Merkez Komitesi üyelerinden üçü Baas tarafından katledildi. Bunlar, ordudan ayrılma subaylardan Aistafan, Matar ve bir sendika lideri olan Abdel Amir Abbas'dır.

Baas'ın geleneksel milliyetçiliğinin son yıllardaki yönelimlerine karşı çıkan pek çok ilerici, demokrat, yurtsever işçi ve aydın işkence tezgâhlarından geçirilmiş, öğretmenler, köylüler, kadınlar üzerinde ağır baskılar uygulanmıştır. Bu saydığımız kesimlerden yüzlercesi kayıptır ve kendilerinden bir haber alınamamaktadır. Bu arada Ocak 1979 ayı içinde tutuklanan Komünist Partisi militanlarının sayısının iki bini aştığını söylersek, Baas'ın, karşısına aldığı demokrasiden yana güçlerin çekirdeğini komünistlerin oluşturduğunu anlamak zor olmaz.

Arap milliyetçiliği mihverinde gelişen Baas politikasının bu özelliği, Irak'da anti - emperyalist konumda olduğu sürece ilerici halk güçlerinden destek görmüş, komünistlerce onaylanmıştır. Irak Komünist Partisi, ilerleme doğrultusunda tutarlı bir yol izlenmesi koşuluyla işbirliği yaptığı Baas yönetiminin gerici ve dar

milliyetçi politikalarına karşı çıkmış, demokrasinin geliştirilmesi yönünde Baas'ın diktiği engellerle savaşmıştır.

Irak Komünist Partisi, Baas'la birlikte içinde bulunduğu Ulusal Devrimci Cephe'den ayrılmadan önce, cephe içindeki etkinliğini, Baas milliyetçiliğinin geriletilmesi yönünde kullanmış ve Komünist Partisi bu politikasıyla kitlelerin her geçen gün daha da artan desteğini sağlamaya başlamıştır. Komünistlere yönelen gerici saldırın temelinde, Irak Komünist Partisi'nin giderek artan etkinliğini ve saygınlığını kırmak, hattâ komünistleri topyekûn tasfiye etmek amacı yatıyor.

Baas'ın komünistlere karşı aldığı bu tutum, ilerleme doğrultusundaki ilkelere dayanan Ulusal Devrimci Cephe'nin temellerini sarsmakta gecikmemiştir. Ve bundan asıl kazançlı çıkanlar ise emperyalizm ve yerel gericiler olmuştur. Bunun, arap milliyetçiliği çerçevesinde bile kabul görecek bir yanı bulunmadığından Irak' daki Baas yönetimi Arap halkları ve özellikle Filistin halkı nezdinde de tecrit ve mahkûm olacaktır.

Bu, sürekli yinelenen bir derstir. Dayandığı ideolojisi milliyetçi olan siyasal hareketlerin geleceği, onlara yön veren etkenler tarafından belirlenmektedir. Bu etkilerin emekçi muhtevalı, ya da başka bir deyimle sosyalist veya devrimci demokrat nitelikli olması, ilerleme doğrultusunda geniş perspektifler açarken, burjuva yönelimli milliyetçi hareketler de emperyalizmin yeni av alanlarını oluştururlar.

Irak'da komünistler Ulusal Devrimci Cephe'den ayrılırken, emekçi halk güçlerinin çıkarına davranmışlardır. Baas'ın milliyetçiliğini tecrit edip yenilgiye uğratmak Irak'da bundan sonra gözetilecek amaçların başında geliyor.

16 Mart 1979

- **Akaryakıta yüzde 80, sigaraya 50, şekere yüzde 30, taşkömürüne yüzde 20 zam yapıldı.**
- **DİSK Onur Kurulu, DİSK ilkelerine uymadıkları gerekçesi ile, Maden-İş, Bank-Sen, Baysen-İş Sendikalarına birer yıl, Yeraltı Maden-İş Sendikasına da 4 ay süreli olarak geçici çıkarma cezası verdi.**
- **Çin'in Vietnam'a saldırısı devam ederken, Laos hükümeti Çin birliklerinin Laos sınırından üç kilometre içeri girdiklerini bildirdi.**
- **Rodezya uçaklarının Mozambik'e saldırması sonucunda 16 kişi öldü.**

17 Mart 1979

- Demir ürünlerine yüzde 40 ile yüzde 60, Çimentoya da yüzde 60 oranında zam yapıldı.
- Adana'da Yidaş İplik Fabrikasında çalışan DİSK'e bağlı Tekstil Sendikası üyesi 300 işçi işten çıkarıldı.

18 Mart 1979

- Elektrikli ev araçlarına yüzde 20, akümülatör fiyatlarına da yüzde 42 oranında zam yapıldı.
- Mersin Soda Fabrikasında, Petkim-Iş'in başlattığı grevin, ertelenme süresinin bitmesine bir hafta kala işveren fabrikada çalışan sendikalı, sendikasız tüm işçilerin iş akitlerini feshetti. İşçilerin fabrikaya girişleri jandarma tarafından engellendi.
- İran, Afganistan sınırını kapattı.
- Sovyetler Birliği, Afganistan'ın içişlerine karışmamaları için İran, Pakistan ve Çin'i uyardı.

20 Mart 1979

- Otomobil fiyatlarına yüzde 25 oranında zam yapıldı.
- İran'ın Sonandaj kentinde Kürtlerle askerler arasında çarpışmaların sürdüğü açıklandı.

21 Mart 1979

- Hükümetin hazırladığı «Ekonomiyi güçlendirme programı» açıklandı. Programda, iç tüketimi azaltmak, kamu sektörü ve özel sektörde üretimi artırmak öngörülüyor.
- Mersin Soda Fabrikası işçileri, savcılığa başvurarak işveren hakkında dava açılmasını istediler.
- Anayasa Mahkemesi, Sıkıyönetim döneminde sivil mahkemelerin, Sıkıyönetim Mahkemelerinin yetkisine giren davalarla ilgili olarak Anayasa Mahkemesine dava açmaya yetkili olmadığı gerekçesiyle, 142. madde ile ilgili İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesinin başvurusunu reddetti.
- İtalya'da Andreotti başkanlığında, Hristiyan Demokrat Parti, Sosyal Demokrat Parti ve Cumhuriyetçi Parti azınlık hükümeti kuruldu.
- 21 Mart Uluslararası Irk Ayrımını Tasfiye Savaşı Günü bütün dünyada kutlandı.

bir YORUM

Anayasa Mahkemesinin Anti-Demokratik Gerekçesi

1961 Anayasasının, 12 Mart döneminde daralan çerçevesine rağmen yine de demokratik bir öz taşıdığı inkâr edilemez. Ve

Anayasanın bu demokratik özüne aykırı yasa denemeleri, bir çok kez Anayasa Mahkemesi'nin kapısından geri dönmüş, bunlar demokrasi güçleri açısından birer kazanç niteliği taşımıştır. Ancak, yine aynı mahkemenin demokratik olmayan pek çok yasal uygulamayı onayladığı veya bunlara geçit verdiği bilinmektedir. Yasalarla Anayasa arasındaki bağlantıları öze ilişkin olarak ele aldığında daha çok demokratik kararlara ulaşan Anayasa Mahkemesinin, bu bağlantıları usül yönünden ele aldığında anti - demokratik sonuçlara ulaşması dikkat çekicidir.

İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesinde görülmekte olan bir dâvadan geçerek Anayasa Mahkemesine gelen, 142. maddenin Anayasaya aykırılığı iddiası, mahkemenin sorunu usül yönünden ele almasıyla olumsuz bir sona vardırılmış, iddia reddedilmiştir.

Dergimizin daha önceki sayılarında yayınlanan, gerek aykırılığı ileri süren dâvalı dilekçesinde ve gerekse dileği haklı bulan İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi kararında, sorun çok boyutlu olarak ele alınmış ve gerçekten de günümüzün geçerli hukuk kuralları ve diğer toplumsal ilişkiler açısından 142. maddenin Anayasaya aykırı olduğu kanıtlarıyla gösterilmiş, bu, hukuk çevrelerinin de ortak görüşü haline gelmişti.

Daha önce Anayasa Mahkemesine gitmiş ve bir oy fazlaya dayanan bir kararla reddedilmiş olan 141, 142'nin Anayasaya aykırılığı olgusu, salt bu red kararı yüzünden, mevcut yargı ilişkilerini aşarak aynı noktaya kolayca getirilememiştir. İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesinin kararı, konuya yeni bir bakış açısını yansıtıyordu ve zaten bu bakış açısına bağlı olarak doğan bir «cesaretle» Anayasa Mahkemesine gönderme kararı alınabilmişti. Bu nedenle, düşünce özgürlüğü açısından bu yeni bir olanak, yeni bir perspektifti. Burjuva kapsamıyla bile Türkiye'de demokratik işleyişin asgari koşullarının yaratılması bakımından büyük önem taşıdığından konu, bu öneme orantılı bir ilgiyle karşılandı.

Anayasa Mahkemesi'nin konuyu, ileri sürülen yeni bakış açısından ele alması bekleniyordu. Böyle olduğu takdirde, faşist bir devleti korumak amacıyla yaratılmış olan bu maddelerden biri, faşizmin tam anlamıyla ve bütün dünyada mahkûm edildiği koşullarda, ortadan kaldırılabilecekti. Çünkü Türkiye'de bu maddelerin sağlayacağı avantajlara umut bağlayanlar, bir avuç gerici ve faşistten ileriye gitmiyor. Kaldı ki, bugün dünyada faşistler bile, görüşlerini ve amaçlarını «neo» kılıflarla örtmek zorunda kalıyorlar, siyasal tercihlerini ancak dolaylı yollardan savunabiliyorlar. Faşizmi faşistlerin bile dolaysızca savunamadığı bir ortamda fa-

şizmi savunan bu maddeleri savunmak kolay olmayacaktır. Dolayısıyla meseleye özünden yaklaşıldığı takdirde, hiç değilse 142. maddenin iki fıkrası hukuk literatürümüzden silinecek, düşünce üzerindeki kelepçelerin bir kaç halkası kopacaktı.

Faşist ve gerici mihrakları böyle bir yenilgiden ancak «usül» kapsamında «yaratılabilecek» bir takım engeller kurtarabilirdi. «Yaratılabilecek» çünkü, olayda böyle bir engel de bulunmuyordu. Yani, Anayasa Mahkemesi hukuk kuralları çerçevesinde konuyu incelemekle ve ileri sürülen iddiaları değerlendirmekle yükümlü bulunuyordu.

Anayasa Mahkemesi «engel yaratmak» yolunu seçti ve yarattığı engeli, *konuyu incelemeyi reddetmesinin* gerekçesi olarak gösterdi. Gerekçe henüz yayınlanıp resmiyet kazanmamıştır ama öğrenildiği kadarıyla, sıkıyönetim uygulamalarına dayandırılmaktadır. Sıkıyönetimin gerekçesi Anayasa Mahkemesi'nin red gerekçesi haline gelmiştir. Çünkü, ileri sürülen gerekçe şöyledir: *Sıkıyönetimin gerekçesi «yaygın şiddet eylemleri»dir. 142. maddede bu eylemleri cezalandırmaktadır. Bu madde kapsamına giren dâvalara ise sıkıyönetim mahkemeleri bakmakla yükümlüdürler. Bu nedenle böyle bir iddia ile Anayasa Mahkemesine ancak sıkıyönetim mahkemeleri başvurabilirler.*

Bu gerekçe anti - demokratik bir gerekçedir. Çünkü, bir yanıyla sıkıyönetim uygulamasının alanını geniş tutmayı tahrik etmektedir. «Yaygın şiddet eylemleri»yle sınırlı olan sıkıyönetim uygulamaları zaten, basın ve yayın özgürlüğünden düşünce özgürlüğüne, dernek çalışmaları gibi temel demokratik ve anayasal haklardan siyasal çalışma hakkına kadar, pek çok temel özgürlükleri kısıtlamaya doğru hızla gelişmiştir ve gelişmeye devam etmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin kararı, hem bu yayılmayı yasallaştırmakta, hem daha da teşvik etmektedir. 142. maddenin dâvaya konu olan fıkraları yayın özgürlüğüne ilişkindir ve bunu «yaygın şiddet eylemlerinden» biri olarak varsaymak, maddeyi sınırlamak, hattâ korumak yerine, ona yeni işlevler yüklemek anlamına gelir. Kaldı ki, sıkıyönetimi «yasal» gören bakış açısının, onun bütün uygulamalarını da «yasal» görmeye hakkı yoktur. Ve Anayasa Mahkemesinin kararı, bu yanıyla da, yasal olmayan uygulamalara yasal görünüm veren bir geri nitelik taşımaktadır.

Red kararının pratikle de bir bağıntısı yoktur. Kimi savcılıkların, buna benzer bir yorumla sıkıyönetim mahkemelerine gönderdikleri 142'den açılmış dâvalar, sıkıyönetim mahkemeleri tarafından geri çevrilmektedir. Yâni, Anayasa Mahkemesindeki ha-

kim eğilimin aksine, mahkemeler 142 kapsamını *yaygın şiddet eylemleri* olarak görmemektedirler.

Anayasa Mahkemesi, sıkıyönetim gibi «arizi» bir olaya bağlamakla bu maddeleri *meşrulaştırmış* olmamaktadır. Demokratizm açısından da, «ileri bir adım atılmak istenirken geriye iki adım» atılmış değildir. Sadece dünyada değil, Türkiye'de de koşullar değişmiştir ve hızla değişmeye devam etmektedir. Kitlelerin özlem ve talepleri karşısında, geçerliliğini yitirmiş baskı yöntemlerini ayakta tutmak bile mümkün olamazken, zaten hiç bir zaman «kabul» görmemiş anti-demokratik ve Anayasaya aykırı 141 ve 142 gibi maddeleri, «usül» sperlerinin arkasından savunmak olanağı hiç yoktur.

22 Mart 1979

- Mardin Bağımsız Milletvekili Nurettin Yılmaz'ın hazırladığı TCK'nun 141 ve 142. maddelerinin kaldırılmasını öngören yasa tasarısı Meclis gündemine alındı.
- İtalya'da hükümeti kurmakla görevlendirilen Androetti, Sosyal Demokratları ve Cumhuriyetçi Parti'yi de içine alan bir koalisyon hükümetini devlet başkanına sundu.
- Anayasa Mahkemesi'nin, 142. maddenin Anayasaya aykırılığı konusundaki başvuruyu reddetmesini hukukçular olumsuz karşıladılar. Av. Halit Çelenk Anayasa Mahkemesi'nin red kararının «açık bir yanılgı» olduğunu söyledi.
- İstanbul Barosu başkanı Orhan Apaydın, Yazıişleri müdürlerinin Cezai sorumluluk altında bulunmasının Anayasaya Aykırı olduğunu açıkladı.

23 Mart 1979

- Ecevit: «Türk şoförleri oyuna gelmeyecektir» dedi.
- Iran'ın Sanandaj bölgesindeki Kürtlere «yarı özerklik» verileceği açıklandı
- Barolar Birliği başkanı Faruk Erem, Anayasa Mahkemesi'nin 142. madde ile ilgili red kararının isabetsiz bir karar olduğunu söyledi.
- Bedelsiz ithalat uyugulaması yüzünden son bir ay içinde Türkiye'ye 20 bin otomobil girdiği ve bundan doğan döviz kaybının çok yüksek olduğu açıklandı.
- Pakistan Yüksek Mahkemesi Butto'nun idam edilmesine ikinci kez karar verdi. Mahkeme ayrıca, Butto'nun cezasının müebbet hapse çevrilmesini devlet başkanına tavsiye etme kararı aldı.

25 Mart 1979

- Mısır-İsrail Barış Anlaşması Vaşington'da imzalandı.
- Sovyetler Birliği ilk kez dünyadan uzaya bir televizyon yayını gerçekleştirdi.
- Çin'in bir süre işgal altında tuttuğu Vietnam kasabalarından birinde, aralarında çocukların ve kadınların da bulunduğu toplu insan mezarları bulundu.

27 Mart 1979

- Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Merkezi faşistlerin silahlı saldırısına uğradı. Saat 10.30 sıralarında Parti Merkezine saldıran faşistler TSİP Teşkilatlanma Sekreteri Aydoğan Gezer'i silahla yaralayıp kaçtılar.
- Mısır, Arap Birligi'nden ayrıldığını açıkladı.
- OPEC ülkeleri, Ocak 1979'da petrole yaptıkları kàdemeli zammın Eylül ayında yürürlüğe girecek olan yüzde 9'luk bölümünün Nisan ayında uygulamaya konmasını kararlaştıdılar.

28 Mart 1979

- Türk-İş ve DİSK, şoförlerin eylemlerine karşı olduklarını açıkladılar.
- CHP'li 73 parlamenter, 4 sendikanın DİSK'ten ihraç edilmesine karşı olduklarını açıkladılar.
- Calaghan başkanlığındaki İngiliz işçi hükümeti, parlamentoda yapılan oylamada, bir oy farkıyla düştü.

31 Mart 1979

- Şoförler ve otomobilciler Derneği Genel Başkanı ve AP milletvekili Hüsamettin Tiyenşan, kontak kapama ve kepenk indirme eyleminden vazgeçtiklerini açıkladı.
- Pakistan Halk Partisi, Butto'nun affedilmesi için General Ziya-Ül Hak'a başvurdu.
- Bağdat'ta toplanan Arap Birliği Mısır-İsrail arasında varılan anlaşma nedeniyle Mısır'a karşı ambargo uygulanmasını kararlaştıdı.

2 Nisan 1979

- İsrail Başbakanı Begin, Mısır'ı resmen ziyaret eden ilk İsrail başbakanı olarak Mısır'a gitti.
- Çin Halk Cumhuriyetinden yapılan bir açıklamada, ÇİN-SSCB dostluk antlaşmasının feshedildiği belirtildi.
- Hükümet sorununun çözümlenmemesi üzerine İtalya'da parlamento feshedildi ve erken seçim kararı alındı.

3 Nisan 1979

- TYS Genel Başkanlığına Aziz Nesin yeniden seçildi.
- Birleşik Arap Emirlikleri, petrolün fiyatına yüzde 12 ek zam yapılmasını kararlştırdılar.
- İspanya'da yerel seçimler yapıldı.
- Yazıişleri müdürlerinin cezai sorumluluğunu öngören yasa tasarısı alt komisyonda ele alındı.
- İngiltere'de 500 bin kamu görevlisinin grevi hayatı felce uğrattı.
- Sıkıyönetim komutanlığınca Adana kapalı spor salonunun bundan böyle duruşmalar için kullanılacağı ve bu amaçla düzenlendiği açıklandı.

4 Nisan 1979

- Butto asıldı.
- İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesi 141. madde için görevsizlik kararı verdi.
- Suudi Arabistan'la 250 milyon dolarlık proje kredisi anlaşması imzalandı.
- Dışişleri Bakanı Gündüz Ökçün «Güney Afrika halklarının ırkçılığa karşı mücadelesini destekliyoruz.»
- TÖB-DER Genel Başkanı ve öteki yöneticilerle temaslarda bulunmak üzere Türkiye'ye gelen FİSE Sekreteri Rudolf Tagtmeyer Ankara'da geri çevrildi.

7 Nisan 1979

- TEP genel başkanı Mihri Belli, İstanbul'da silahlı bir faşist saldırgan tarafından vuruldu. Ağır yaralanan Belli, kendisine ateş edenin ülkücü Cengiz Ayhan olduğunu söyledi.
- İran'ın eski başbakanlarından ve Şah'ın mutemet adamı Amir Abbas Hüveyda «devrim komiteleri»nce idama mahkum edildi ve karar infaz edildi.
- Sabancı, hükümetin aldığı ekonomik önlemlerin yetersiz olduğunu ve bu yüzden geleceklerinden endişe ettiklerini açıkladı.
- Faşistler tarafından yaralanan ve F. Almanya'da tedavi edilen Doç. Server Tanilli, SSCB'de tedavi edilecek.

8 Nisan 1979

- Turgutlu'da bir karakolu basan anarşistler iki bekçiyi öldürdüler.
- MİT istihbarat eski başkan yardımcısı Sabahattin Savaşman'ın CİA hesabına casusluk yaptığı sabit görüldü. Savaşman 17 yıl hapse mahkum oldu.
- İşçi dövizi olarak 1 dolara 47 TL, turist dövizi olarak ise 37 lira ödenecek.
- Nikaragua'da Sandinista gerillalarının diktatörlüğe karşı mücadelesi yeniden şiddetlendi. Somoza «tatil» yapmak üzere ABD'ye gitti.

● Dışişleri bakanı Gündüz Ökçün AET'nin Türkiye'ye karşı tavrının endişe verici nitelikte olduğunu açıkladı.

—— 11 Nisan 1979 ——

● Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi, yasak yayın bulundurmanın suç teşkil etmediğine karar verdi.

● Iran'da, eski dışişleri bakanlarından Abbas Ali Halatbari ve 10 yönetici daha kurşuna dizildi.

● Bulgar ve Sovyet kozmonotlarının ortak uzay uçuşu başladı.

● Türk Tabibler Birliği merkez konseyi başkanı Atabek, nükleer santrallerin insan sağlığı için büyük bir tehlike olduğunu açıkladı.

● Prens Sihanuk devrik Pol-Pot için, «Kamboçya'nın SS'i idi» dedi.

—— 13 Nisan 1979 ——

● Türkeş, hükümetin kuyumcu ve sarrafları devletleştirmek istediğini söyledi.

● Uganda'da başkent Kampala'yı ele geçiren Uganda Ulusal Bağımsızlık Cephesi lideri Yusuf Lüle başkanlığında geçici bir hükümet kurulduğu açıklandı.

● İşçi dövizi transferlerinde yüzde 60'lık bir yükselme olduğu açıklandı.

● İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı bir bildiri yayınlıyarak, sıkıyönetimin iki ay daha uzatılması halinde 1 Mayıs'ın İstanbul'da kutlanmasına izin verilmiyeceğini açıkladı.

—— 14 Nisan 1979 ——

● Bağımsız bakanlardan Enver Akova, Ali Rıza Septioğlu, Mustafa Kılıç, Güneş Öngüt, Orhan Alp ve Ahmet Karaaslan bir «muhtıra» vererek, hükümetten bazı talepleri olduğunu açıkladılar. Özellikle «bölücülük» için sert önlemler alınmasını istediler. «Altılar»ın bir isteği de, 141 ve 142. maddlerin kaldırılması girişimlerinden vazgeçilmesi yönünde.

bir BELGE

«ALTILAR»ın Hükümete Verdiği Muhtıra

«Hükümette görev alan bağımsız bakanlardan Devlet Bakanı Enver Akova, Devlet Bakanı A. Rıza Septioğlu, Devlet Bakanı Mustafa Kılıç, Ulaştıma bakanı Güneş Öngüt, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Orhan Alp, ve imar ve İskan Bakanı Ahmet Karaaslan'ın iştirakleriyle yapılan top-

lantıda, içinde bulunduğumuz siyasi durum genel olarak gözden geçirilmiş, aşağıda yazılı konularda görüş birliğine varılarak kamuoyuna duyurulmasına karar verilmiştir.

Her türlü riziko ve güçlüğü göze alarak, seçilmiş bulunduğumuz veya desteklediğimiz bir siyasi partiden istifa edip bugünkü hükümette görev almamızın nedenlerini çeşitli zamanlarda kamuoyuna açıkladık. Bu açıklamalarımız aynı zamanda yüce milletimizin huzurunda şahıslarımızı bağlayan bir taahhüt niteliğinde idi.

Dün söylediğimizi bugün de tekrarlıyoruz ve diyoruz ki:

Biz bu hareketi koltuk hevesi, ikbal hırsı ve şahsi çıkarlarımız için yapmadık. Milli yararlarımızı her şeyin üstünde tuttuk. Yüce milletimizin bir parlamento mensubundan bekleyebileceği fedakarlığı yaptık.

Ülkemizin bugünkü güç koşullarında da yine fedakarlığın her çeşidine hazırız.

Hükümetimizin kurulduğu günden bu yana bu görüş ve düşüncelerle hareket ettik. Önerilerimize rağmen sonuç alamadığımız bazı hususları bir defa da kamuoyu önünde tekrarlıyoruz.

Bu hususlarda mümkün olan en kısa zamanda sonuç alamadığımız takdirde hükümet çalışmalarında ortaya çıkacak uyumsuzluklardan ülkemizin göreceği zararın vebali bize ait olmayacaktır.

Beklemeye tahammülü olmayan bu hususların daha fazla ertelenmesi ülkemizi düzeltilmesi imkansız bir ortama sürükleyecektir. Bu konularda anayasamızın gereklerinin yerine getirilmemesinden dolayı ağır sonuçların doğmasından ciddi olarak endişe duymaktayız.

1 — Anayasamızın 3, 11 ve 12. maddelerinde yer alan,

Türkiye devletinin, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü,

Hak ve hürriyetlerin nitelikleri Anayasada belirlenen Türkiye Cumhuriyetini ortadan kaldırmak kastiyle kullanılamıyacağı,

Yasalar önünde eşitlik prensiplerine rağmen devletin belirli kesimlerindeki kadrolarına sızmış olan aşırı uçlara mensup kimseler bazı hallerde ideolojik amaçlı dernek ve kuruluşlarla birleşerek faaliyetlerini ülkenin ve milletin bütünlüğünü tehlikeye sokacak boyutlara vardırmışlardır.

Aşırı uçların ülkenin tümünde sürdürdükleri şiddet ve terör hareketleri vatansever, aklıselim sahibi olan vatandaşlarımızı bütünüyle malından, canından bezdirme noktasına getirmektedir. Bazı vatandaşlarımız yerini yurdunu satıp göç etmek zorunda kalmakta veya benimsemediği, inanmadığı bu düşüncelere boyun eğmek zorunda bırakılmaktadır.

Yurdun tümünde tezgahlanan bu oyunlar belirli bölgelere kaydırılarak halk üzerinde yoğunlaştırılan baskılarla halkı ideolojik amaçlarına alet etmeye çalışmaktadırlar. Çarpık ideolojilerin pençesine düşürülerek kandırılmış bir avuç insan devletin gözü önünde eylemlerinin faturasını halka ödetmeye çalışmaktadır.

Bütünüyle bu hareketlerden rahatsız vatandaşlarımızın, kaderi hiç bir sebep ve düşünce ile bu tip kimselerin tahakkümüne terk edilemez. Milli birlik ve beraberliğimize yönelik bu hareketler müsammaha ile de karşılanamaz.

Doğuda da Batıda da yaşayan her Türk vatandaşı birleştirici ve bütünleştirici Atatürk milliyetçiliği içindeki yerini bulmuştur. Milleti çeşitli yönleri ile kamplara bölmeye kimsenin hakkı yoktur.

Artık bütün yönleriyle hükümetin bu işin kökenine inmesinin zamanı gelmiştir. Geri kalmış yörelerimizde vatandaşlarımızın ekonomik ve sosyal sorunları bazı çarpık ideolojilerce istismar edilmektedir. Bu sorunlar için ivedi çözümler aranmalıdır.

2 — Milletimizin vicdanında derin yaralar açan adam kayırma, partizanlık kesin olarak son bulmalıdır. Her devirde bir kesime kapalı olan devlet ve okul kapıları tüm vatandaşlara ve onun çocuklarına açılmalıdır.

Yasalar önünde eşitlik mutlaka sağlanmalıdır.

Hiç kimse kamu görevlerinde zorla, tehditle, kanunsuz ve tarafsızlığı zedeleyici iş yaptırmaya kalkışmamalıdır.

Hükümet içinde şu veya bu sebeple kişisel arzulara göre kadrolaşma heveslerinden vazgeçilmelidir.

Derneklerin tahakkümü altına girmiş olan bakanlıklardaki kadrolar mutlaka arındırılmalıdır.

İşe alma ve atamalarda vatandaşlar arasında mezhep, din ve etnik ayrılıklar bakımından ayırıcı yorumlara yol açabilecek tasarruflardan kesinlikle kaçınılmalıdır.

3 — Türkiye'nin kapılarını komünizme açacak olan, bugünden Türkiye Cumhuriyeti'ni bölüp, parçalayıp yıkmayı amaçlayanlara uygulanacak yegane müeyyideler olan T.C. Kanunu'nun 141 ve 142. maddelerinin değiştirilmesinden vazgeçilmelidir.

4 — Devletin güvenliğinin sağlanması, cumhuriyetin korunması ile ilgili Anayasa hükmü askıya alınamaz. Devletin güvenliği mutlaka sağlanmalıdır.

5 — Anayasamızın ekonomik hayatı düzenleyen hükümleri ön planda tutulmalıdır. Bugüne kadar alınmış olan ekonomik önlemlerin bir çoğu bilgimiz dışında cereyan etmiştir.

Bize göre ekonomik darboğazdan çıkış yolları şunlardır:

a — Anayasamızın öngördüğü karma ekonomi anlayışından sapma olmamalıdır.

b — Ekonomik darboğazdan çıkmak için eldeki imkanlar değerlendirilmek suretiyle acele olarak dış kredi temin edilmelidir. Bu maksatla dış ülkelerle olan temaslar yoğunlaştırılmalıdır. Dünyada hiçbir ülkenin kendi yağıyla kavrulmayacağı gözönünde tutulmalıdır.

c — Ülke çıkarları doğrultusunda dış ilişkiler gerçekçi yaklaşımlarla yeniden tanzim edilerek geliştirilmelidir.

d — Orta ve uzun vadeli ekonomik tedbirler bağımsız bakanların da görüşleri alınarak süratle yürürlüğe konulmalıdır.

6 — Rejimlerin her türünde devletleri çökerten yolsuzlukların tamamen önlenmesi için gerekli bütün tedbirler tam olarak alınmalıdır.»

15 Nisan 1979

- TÜRK-İŞ'in 11. Genel Kurulu Ankara'da çalışmalarına başladı. Halil Tunç Kongre'de yaptığı konuşmada, «aktif sendikacılık hayatından çekildiğini ve adaylığını koymayacağını» açıkladı.
- Doğu bölgesi valilerinin katıldığı ve Doğu illerindeki asayiş sorunlarının ele alındığı toplantı Van'da yapıldı.
- Madenlerin devletleştirilmesini mümkün kılan kanunun iptali için Anayasa Mahkemesinde dava açmış olan AP'nin itirazı reddedildi.

16 Nisan 1979

- İran dışişleri bakanı Sencabi istifa etti.
- Irak'da temaslarını tamamlayan genelkurmay başkanı Evren Türkiye'ye döndü.
- TÜRK-İŞ genel kurulunda konuşan Ecevit «bölücülüğün üzerinde durulması gereken boyutlara vardığını» söyledi.
- Hükümet, Ortadoğu ülkelerinde çalışmakta olan Türk büyükelçilerini, bir durum değerlendirmesi yapılacağı gerekçesiyle Ankara'ya çağırdı.
- DİSK Genel Sekreteri Fehmi Işıklar: «Yüzbinlerce işçi cezaevine girse de 1 Mayıs'ı Taksim'de kutlayacağız» dedi.
- Altılar'ın muhtırasını görüşen bakanlar kurulu toplantısından sonra bir açıklama yapan Ecevit, hükümetin dimdik ayakta olduğunu söyledi.

19 Nisan 1979

- CİA başkanı Turner, ABD'nin, İran'da yitirdiği üslerin yokluğunu 1984 yılına kadar hissedeceğini açıkladı.
- Ecevit Türkiye'de etnik gurupların bulunduğunu ama Türk Milletinin bir bütün olduğunu söyledi.

- Camp David anlaşması için Mısır'da dün «halk oylaması» yapıldı.
- Güney Lübnan'ı kontrolü altında bulunduran ıalanjistler bölgede bir «Hür Lübnan» devleti kurduklarını açıkladılar. Falanjistlerin bu girişimi dünyada geniş tepkilere yolaçtı.

bir YORUM

Lübnan'da Yeni Manevralar

Camp David anlaşmasının Ortadoğu'da, özellikle Arap dünyasında yeni güç dengelerine yol açacağı biliniyordu. ABD emperyalizmi, bu yeni dengenin kendi lehine siyasal sonuçlara yol açacağından emin olduğu için, her ne pahasına olursa olsun, bir Mısır-İsrail «barış anlaşması»-nı gerçekleştirebilmek yönünde elinden gelen «tavizleri» vermekten sakınmamıştı.

Mısır'ın emperyalist kamp içindeki yeni konumu, bölgede özellikle İsrail saldırganlığına elverişli olanaklar sağlıyordu. Mısır'ın İsrail yayılmacılığı açısından etkisiz hale getirilmesi ve hatta Arap davasına karşı bir yeni müttefik olarak kazanılması İsrail'in, Filistin Kurtuluş hareketine karşı provokatif girişimlerini başlatması için elverişli olanaklar sağladı.

İsrail öteden beri, Filistin hareketine karşı saldırılarında Lübnan'ı bir üs olarak kullanmayı denemektedir. Lübnan'ın egemenlik haklarının çiğnenmesine ve toprak bütünlüğünün hiçe sayılmasına kadar varan bu saldırılar, zaman zaman kısmi askeri işgal hareketleriyle de besleniyordu. Bu korsan saldırıların bir yönü de, Lübnan'daki iç sorunun evrimini, İsrail'in istediği sonuçlara yol açacak biçimde etkilemekti.

Lübnan'daki sağcı hıristiyanların (falanjistlerin) ayrılıkçı hareketi İsrail'in bu ülke üzerindeki gerici emellerinin başlıca aracını oluşturmaktadır. Özellikle ülkenin güneyinde yoğun olan falanjistlerin bu bölge üzerinde denetim kurmaları, İsrail'in Filistin Kurtuluş hareketiyle arasına yeni bir güven verici şerit çekmesi bakımından önem taşımaktadır. Bu nedenle, falanjistler İsrail'in geniş çaplı silah desteğini sağlamaktadırlar, buna mukabil onlar da İsrail'e, Filistinlilere karşı tampon olabilecekleri güvencesini veriyorlar.

Bu güvencenin daha da pekiştirilmesi ve İsrail'in kuzeyinde bir güvenlik barikatının oluşturulması yönünde şartların olgunlaştığı kanaatine varan emperyalizm ve bölgedeki gerici güçler, 19 Nisan 1979 tarihinde, Lübnan'ın güneyinde, Sur kentini merkez alan bir «Hür Lübnan» devletinin kurulmasını onayladılar ve teşvik ettiler. Falanjistlerin komutanı Saad Haddad ise, daha ilk açıklamasında, görevlerinin İsrail'e sızmak isteyen Filistinlileri engellemek olduğunu ve bunun için de İsrail'den yardım aldıklarını söyledi.

«Hür Lübnan»ın «bağımsızlığının» garantörleri İsrail ve ABD, gelecek günlerde başarabilirlerse, bu yeni mevzilerini iyice tahkim etmeye ve yarattıkları fiili durumu derinleştirmeye gayret göstereceklerdir. Ancak bölgede 10 binden fazla Filistin'li gerillanın bulunduğu, 6 bine yakın «barış gücü» askerinin aynı bölgede görevli olduğu düşünülürse, Saad Haddad'ın 1500 kişilik askeri gücüyle provokasyonunu nereye kadar götürebileceği kuşkuludur. Ne ki, tampon «devletçik»in bölgede bir çıban başı olarak yeni sorunlara yol açması beklenmelidir. İsrail bu yoldan, gelecekteki girişimlerine «resmiyet» kazandırmayı deneyebilir.

20 Nisan 1979

- Ecevit bölücülük yapan memurların görevlerine son verileceğini açıkladı.
- MSP, sıkıyönetimin uzatılmasına karşı çıkacağını ve Meclislerde yapılacak oylamada kırmızı oy kullanacağını açıkladı.
- Rahmi Koç, IMF ile anlaşma zemininin bulunduğunu ve bir ay içinde mutlaka anlaşma yapılması gerektiğini bildirdi.
- Türkeş, sıkıyönetimin bütün ülke çapında uygulanması gerektiğini söyledi.

Sosyal Demokrasinin Fiyaskosu Sınıflararası Barış Hayallerinin İflasıdır

M. SÜREYYA ÖNGEN

Türkiye ekonomik, toplumsal ve siyasal bakımdan ciddi bir bunalım içindedir. Bu tesbit gerek egemen sınıflar, gerekse işçi sınıfımız ve halk güçlerimiz tarafından ifade edilmektedir. Ne var ki, böyle bir tesbiti tek başına dile getirmek, herhangi bir anlam ifade etmeyen soyut bir tekerlemeden öteye gitmez. Yabancı ve yerli egemen güçlerin ve onun karşısındaki dünya devrimci süreci ile Türkiye emekçi halk hareketinin «bunalım» tesbitinde birleşmiş olmaları ve bugün Türkiye'de herkesin, «Türkiye tarihinin en ciddi bunalımından» sözetmesi, bu zıt güçler arasındaki herhangi bir görüş birliğine işaret etmez. Tersine, bunalımın kendisi, bizatihi, sömürücü güçlerle, emekçi güçler arasındaki çelişkinin geçmişe oranla daha da keskinleşmesinin ve uzlaşmazlığın derinleşmesinin ifadesidir.

Türkiye'de yaşanılan bunalımın uluslararası boyutu, kapitalist sistemin giderek yoğunlaşan krizine bağlıysa, ülkemiz çapındaki faktör ise, sınıf çelişkilerinin ve sınıf mücadelesinin şiddetlenmesinden ileri gelmektedir.

Emperyalizme bağımlı Türkiye kapitalizminin egemen gücü olan işbirlikçi ve tekelci burjuvazinin bugüne kadar süren ekonomi politikası ve doymak bilmez sömürü iştahası bugünkü bunalımın asıl nedenidir. Tekelci sermayeye ve ortaklarına karşı sınıf mücadelesi veren emekçi katmanların özellikle 1960'ların ikinci yarısından bu yana her türlü baskıya rağmen yükselen mücadelesi, doğal olarak toplumda, sağ ile sol arasındaki bugünkü kutuplaşmayı yaratmıştır.

Bir yanda daha fazla sömürmek, ve ezmek isteyen egemen güçler, öte yanda ise sömürüye ve baskıya karşı mücadele eden

emekçi sınıf ve tabakalar arasındaki zıtlaşma ve uzlaşmazlık gitgide artmıştır. Ve varılan nokta büyük bir bunalım olmuştur. Bu bunalım, Türkiye ekonomisinin iflâs eşiğinde bulunmasını simgelemektedir. Bir başka deyimle bugüne değin şu ya da bu şekilde yürütülmüş olan kapitalist ekonomi, Türkiye'de iflâs bayrağını çekmek üzeredir. Dolayısıyle, Türkiye'nin bunalımı, esas olarak kapitalist ekonominin bunalımıdır ve yaşanılan çözümsüzlük tekelci sermayenin çözümsüzlüğüdür.

Ne var ki, bu bunalımın faturası emekçi kitlelere ödettirilmekte ve onlara yeni yeni külfetler yüklenmektedir. Bu nedenle, tekelci sermayenin güdümündeki sosyo - ekonomik sistemin vardığı bunalım, aynı zamanda emekçilerin de sıkıntılarını yoğunlaştırmaktadır.

Gene aynı şekilde, egemen güçlerin bir çözümsüzlük çıkmazı içine girmiş olmaları, emekçi katmanlar arasındaki subjektif faktörlerden dolayı, halk güçlerinin de çözümsüzlük içinde oldukları gerçeğ,ini unutmamıza neden olmamalıdır.

Şu halde, gerek egemen sömürücü güçlerin, gerekse ezilen ve sömürülen emekçi sınıf ve zümrelerin Türkiye'de ciddi bir bunalım bulunduğunu dile getirmeleri, bir anlamda her iki tarafın da şu anda çözümsüzlük içinde bulunduklarını ifade etmeleridir.

Ne var ki, mevcut bunalımın analiz edilmesi, nedenlerinin dile getirilmesi ve çözüm yollarının önerilmesi sözkonusu olduğunda, bu bunalımın içindeki uzlaşmazlık zıtlık kendini açığa vurmaktadır.

Bu olgu, bunalım hakkında farklı toplum kesimlerince öne sürülen görüşlerin ve politikaların farklılığını kaçınılmaz kılmaktadır. Ve bu farklı görüşlerle politikalar ana kategorilerde tasnif edildiğinde, bunalımdan çıkış yolu olarak gösterilen çözümlerin de uzlaşmaz olmasını gerektiriyor ve nitekim de öyle olmaktadır. Egemen güçlerin farklı kesimleri, son çözümlemede aynı kapıya çıkacak «çareler» aramak peşindedirler. Bu çareler ise, yumuşak ya da sert, az veya çok dozlarda, ama hepsi mutlâka burjuva çıkarlar doğrultusunda ve kapitalizm içindeki çözümlerdir. Emekçi katmanların önerdikleri çözüm ise, işçi sınıfının politikasında somutlanmaktadır.

Bunalım konusunda farklı ve çatışan sınıflar açısından getirilen görüşler, farklı ve çatışan sınıfsal tercihleri ve onlara uygun politikaları yansıtmaktadır.

Başta işçi sınıfı olmak üzere, emekçi katmanlar açısından bilinmesi gereken nokta ve çok iyi bilinse de vurgulamamız gereken asıl husus, bu bunalımdan çıkış yolunun, uzlaşmaktan geçmediğidir.

İşte bu nokta, sanırız ki, hem bunalımın bir buçuk yıl öncesine nazaran bugün daha da derinleşmiş olmasında sadece tekelci sermaye ile ortaklarının değil, aynı zamanda işçi sınıfı ile müttefiklerinin de çözümsüzlük içinde bulunmasının ve bu noktanın geniş emekçi yığınlar tarafından henüz gereğince ve yeterince anlaşılmamış olmasının da payı vardır.

Ve bunalımın bu denli artması, kabağın sosyal demokrasinin başına patlaması, bir başka deyişle, bunalımın, sosyal demokrat bir hükümet zamanında büsbütün derinleşmesi bir rastlantı değildir.

Çünkü, egemen sömürücü sınıflarla ezilen emekçi sınıflar arasında yıllardır giderek keskinleşen çelişki ve derinleşen ekonomik bunalımdan çıkış yolu olarak, sosyal demokrasi, sınıfsal uzlaşmayı önermiştir ve bu amaçla iktidara gelmiştir. Sosyal demokrasi, çatışan sınıf çıkarlarını uzlaştıracağını sanmıştır. Gerçekten de, sınıf çelişkilerinin çok derin olmadığı ülkelerde ya da dönemlerde, sosyal demokrasinin böyle geçici uzlaşmaları sağladığı olmuştur. Ama, Türkiye'de sınıflar arasındaki uçurum ve çelişki o denli şiddetlidir ki, yerli sosyal demokrasi, Batı'daki bazı ülkelere özenerek düşlediği uzlaşmayı geçici olarak dahi sağlayamamıştır.

İktidara gelmeden önce, emekçi yığınlarla egemen sınıflar arasında İsveç tipi bir geçici barış ve uzlaşma sağlayabileceğini uman ve bunu açık açık söyleyen sosyal demokrasi, emekçilerin yaşama ve çalışma koşullarını iyileştirmeğe değgin birçok vaadlerde bulunmuştu. Bu vaadlerin hiçbiri, düzenin kökten değişmesi kapsamına girmemekle birlikte, bugünkü düzen içinde emekçilerin birtakım acil ekonomik - demokratik taleplerini içermekteydi. Sosyal demokrasi, Batı'da örnekleri görüldüğü gibi, bu taleplerin bir kısmını karşılayarak reformculuk yoluyla sınıfsal çelişkileri yumuşatabileceğini, ve sınıf mücadelesini yavaşlatabileceğini, sınıflararası barışı —geçici de olsa— sağlayabileceğini ummaktaydı.

Ne var ki, Türkiye bir İskandinav ülkesi ya da benzeri bir Batılı ülke değildi. Bu nedenle sosyal demokrasinin uzlaştırma ve reformlar yoluyla düzeni onarıp sürdürme gayretleri de hayalcilikten ibaretti. Nitekim de öyle oldu, tekelci sermayeden bazı tavizler koparak, emekçilere aktarabileceğini böylelikle egemen sınıflarla emekçi sınıfları uzlaştırabileceğini sanan sosyal demokrasi,

kendi reformculuğunun dahi çok gerisine düştü ve neticede, egemen güçlerin çeşitli kesimlerini uzlaştırma ve onların ekonomik politikalarını tek bir doğrultu üzerinde birleştirip, değişik tekelcı grupların ve onların bağlı bulundukları emperyalist mihrakların çıkarlarını bağdaştırma noktasına kadar geriledi.

Gene sosyal demokrasi, iktidara gelmeden önce, tekelci sermayenin sınıf egemenliğini siyaset arenasında nisbeten barışçı yollardan sürdürmeyi amaçlıyor ve bu nedenle, burjuva demokratik ilkeleri savunuyordu. Şayet sosyal demokrasinin reformculuğu Türkiye için geçerli akçe olabilseydi, CHP böyle bir burjuva demokrat yol izleyecekti. Ama CHP'nin reformculuğu Türkiye'de tutmayınca, çatışan sınıfların arasındaki çelişkiler ve mücadeleler sosyal demokrasi eliyle yumuşatılamayınca, sosyal demokrasi de, iktidar öncesindeki demokratlığını rafa kaldırarak, sınıf egemenliğini barışçıl olmayan yollardan yürütmeye yöneldi. Önce Devletin demokratikleşmesi yolunda yapabileceği işlerden vazgeçti, 141 - 142 ve benzeri anti - demokratik yasaların ayıklanmasını rafa kaldırdı, sonra TÖB - DER ve DİSK başta olmak üzere emekçilerin demokratik örgütlerine karşı çeşitli komplolara girişti, derken anti - demokratik yasa tasarılarını parlamentoya sevketti ve nihayet sıkıyönetim ilân ederek, emekçi sınıf mücadelesi üzerindeki askeri - bürokratik üstyapı mekanizmasının askeri çarkına yeni siyasal işlevler yükledi.

Sonuç : Bugünkü bunalımdan çıkış yolunun, egemen sınıflarla emekçi sınıfları uzlaştırma gayretlerinden geçmediğinin bir kez daha anlaşılmasıdır ve CHP bu düşler ve çabalar içinde olduğu için çıkmazdadır. Çıkmazdan kurtulmak istedikçe de, tekelci sermayeye teslimiyet politikasını, tekelci egemenlik adına politika gütmek, ekonomik plânda halkın sırtına yeni yeni yükler yüklemek, siyasal alanda ise tekelci egemenliği pekiştirecek yollar izlemek tutumuna dönüştürmektedir.

Sosyal demokrasi, son genel seçimlerde geniş emekçi yığınların hatırı sayılır bir desteğini sağlamıştır. Bu seçmenlerin bir bölümü, gerek bilinç düzeyleri, gerekse özlemleri ve amaçları bakımından CHP'nin ilerisinde oldukları halde, MC ve faşizm karşısında bir demokratik alternatif olarak sosyal demokrasiye oy vermişlerdir. Geri kalan geniş seçmen yığınları ise, faşizme ve geriliğe karşı olan tepkileri nedeniyle ve CHP'nin birtakım vaadleri nedeniyle CHP'ye belirli dozlarda umut bağlamışlardır. Sosyal demokrasiye umut bağlamış olan emekçi kesimler arasında, kendi

sınıfsal çıkarlarının siyasal bilincine henüz ulaşmamış ve CHP'nin tekelci sermayeden, emekçiler lehine birtakım hakları sağlama, böylelikle «sınıflararası barışı» gerçekleştirme politikasına şu ya da bu şekilde kapılmış işçiler, emekçi köylüler, aydınlar vb. bulunmaktaydı.

Bu nedenle, varılan noktada, sosyal demokrasi «umudunun» büyük ölçüde iflâs etmiş olması, gerçekte, sömüren ve sömürülen sınıflar arasında sosyal demokrasi eliyle sağlanmak istenen «uzlaşma» ya da daha doğrusu uzlaştırma politikasının iflâs etmesine özdeştir.

Sosyal demokrasinin çözüm olmadığının, umut olmadığının, kurtuluş olmadığının artık CHP yandaşı emekçiler tarafından da küçümsenmiyecek ölçüde anlaşılmış olması somut bir politik olgudur. Bu, yaşanan gerçekliğin sınıfsal ve bilimsel ifadesi ise egemen sınıflar ve emekçi yığınlar arasındaki uzlaşma ve barış çabalarının da çıkmazıdır. Sosyal demokrasinin fiyaskosu, bu nedenle, gerçekte, sınıf uzlaşmacılığının ve «ezen - ezilen sınıflararası barış ve işbirliğinin» fiyaskosudur.

Bugün emekçi sınıfların içinde bulundukları çözümsüzlük, işte asıl bu noktada somutlanmaktadır. CHP'nin halk güçleri açısından çıkar yol olmadığını kavrayan emekçiler ne yapacaklardır? Bu sorunun cevabı, birinci derecede sosyalist siyasal hareketin görevidir. Kitleler CHP'nin çözüm olmadığını anladıktan sonra, çözümü nerede bulacaklardır? Sanırız ki, kitlelerde bugün gözlediğimiz arayış ve çözümsüzlük, bu sorunun cevabının sadece doğru değil, en etkin ve yaygın bir şekilde verilmesiyle aşılacaktır.

Bu sorunun biricik cevabı vardır: İşçi sınıfı ve tüm ezilen emekçi yığınlar açısından CHP'nin reddi. Bu aynı zamanda sınıfsal uzlaşmanın da reddi demektir. Sınıf uzlaşmasını reddeden ise, işçi sınıfı bağımsız politikasıdır.

Yani çözüm, sosyalist siyasal harekette ve onun öncülüğündeki emekçi halk güçlerinin ortak mücadelesindedir.

Dolayısıyle, bugün kitleleri içinde bulundukları çıkmazdan kurtarmanın yolunu ancak ve ancak bilimsel sosyalist hareket açabilir. Bu yolun açılması ise, öncelikle, sosyalist siyasal hareketin önünü tıkayan engellerin aşılmasıdır.

Türkiye sosyalist hareketinin kendi yolu üzerinde şu an için aşacağı ilk engel, burjuvazi değildir. İşçi sınıfımız ve emekçi halkımız burjuvazi engelini aşabilmek için, bugünkünün çok çok üstünde güçlenmek zorundadır. Bu nedenle, asıl ve en güçlü engel

olan tekelci sermaye ile nihai ve belirleyici hesaplaşmaya girişmeden önce, sosyalist hareketin önündeki daha küçük fakat güncel plânda ivedi sorunları aşmak ve bu engelleri yıkarak, sınıf düşmanımızla son mücadeleye hazırlanmak göreviyle karşı karşıya bulunmaktayız.

İtiraf etmek gerekir ki, bugün faşizm başta olmak üzere emperyalizmin ve yerli egemen sınıfların karşımıza koyduğu her türlü engel, ne denli önemli olursa olsun, bu engellerle boğuşurken bizi asıl engelleyen, ne yazık ki, solun iç sorunlarıdır. Bu sorunlar, somut olarak sosyalist hareketin bölünmüşlüğünde, Türkiye solunun dağınıklığında kendisini göstermektedir.

Şu halde bugün faşist tehdit ve terör başta olmak üzere, egemen sınıflardan gelen her türlü engele karşı mücadele, aynı zamanda sosyalist hareketin ve devrimci - demokratik mücadelenin, kendi iç sorunlarını aşmak için sürdürdüğü mücadeleyle bütünleştirilmelidir.

Bu ödev ise, sosyalist hareketin birliğinin sağlanmasından, devrimci - demokratik saflardaki dağınıklığın önlenmesinden geçmektedir.

Gerek burjuvaziye ve ortaklarına karşı genel mücadele sorunları, gerekse sosyalist hareketin ve Türkiye solunun kendi iç sorunları, bugün kategorik olarak *sosyalist* ve *demokratik birlik* politikalarında ve her iki politikanın bütünleştirilmesinde, ikincinin birinciye bağımlı kılınmasında somutlanmaktadır.

Bugünkü verili durumda, Türkiye işçi sınıfı ve müttefikleri bir devrim arifesinde değildir. Sosyalist plândaki ana görevimiz, işçi sınıfı başta olmak üzere emekçi kitleler içinde sosyalizmi yaygınlaştırma, kitlelerin en ileri unsurlarının sosyalist siyasal örgütlenmesini sağlama, böyle bir Parti önderliğinde, tüm emekçi halk güçlerinin ortak mücadele cephesi olan Demokratik Halk Cephesini inşa etme görevi karşımızdadır. Yığınların siyasal mücadeleye kazanılmasının kilit noktası, sosyalist hareketin —yâni Öncü'nün— güçlenmesinden geçer.

Dolayısıyle, arayış içindeki geniş emekçi yığınlara, sosyalizm önderliğindeki siyasal iktidar mücadelesini ve bu iktidarın program hedeflerini göstermemiz gerekmektedir. Bu ise bize, yığınlar arasında en etkin ve yaygın bir biçimde, sosyalist siyasal ajitasyon - propaganda ve örgütlenme görevini yüklemektedir.

Kabul etmek gerekir ki, sosyalist hareketin bölünmüşlüğünden dolayı, bu görev lâyıkıyla başarılamamaktadır. Objektif ola-

rak sosyalizmin siyasal ordusunu oluşturacak olan geniş emekçi yığınlar, gerçekte sübjektif bakımdan da sosyalizme kazanılmaya hazır oldukları halde, onları kucaklayacak ve topyekün siyasal mücadeleye sevkedecek çapta güçlü bir sosyalist siyasal alternatif bulunmadığından, sosyalist siyasetten ya habersiz kalmaktadırlar, ya da güvensizlik içinde sosyalist örgütlenmeye karşı çekimser bir durumda beklemektedirler.

Oysa bugün sosyalist siyasî mücadeleye mobilize edilebilecek yığınsal güçlerin nicel ifadesi milyonla anlatılmaktadır. Bu niceliğin nitel ifadesi ise, ondan da daha büyüktür. Bu insanlar, DİSK TÖB - DER başta olmak üzere demokratik meslek örgütlerinden merkezi düzeydeki gençlik ve kadın kuruluşlarına, yerel düzeydeki semt, mahalle ve hattâ köy derneklerine kadar sayısız demokratik kuruluşta, demokratik - ekonomik plânda örgütlenmişlerdir. Yani bu yığınlar, sayısal varlıklarının da ötesinde, çok önemli bir nitel potansiyeldirler ve mücadelelerini demokratik örgütlerle vermektedirler. Bu rakama Türk - İş bünyesinde giderek uyanan ve sola açılan yüzbinlerce işçiyi katarsak, tekelci sermayeye karşı, örgütlü gücün çapı daha kolay anlaşılır.

Ne var ki, bu güçlerin önemli bir bölümü siyasal mücadele içinde değildirler ve siyasal mücadele örgütlerinde örgütlenmemiştirler. Türkiye sosyalist siyasi hareketinin birliğe kavuşup merkezileşmesi, Türkiye solundaki dağınıklığa son vereceği gibi, sosyalizmin ve demokratik halk cephesinin siyasal tabanını daha bugünden oluşturan bu muazzam gücü SİYASİ İKTİDAR mücadelesine seferber edecektir. İşte o zaman Türkiye'de çok şeyler değişmeye yüz tutacak, zemin kaymaya başlayacaktır.

Tekrarlaya tekrarlaya bıkmadığımız ve ısrarla tekrarlamaya devam edeceğimiz ama sadece sözde bırakmayıp hayata geçirmek için gösterdiğimiz çabaları güçlendirerek sürdüreceğimiz SOSYALİST BİRLİK politikamızın taşıdığı önem işte buradadır.

İşçi sınıfı sosyalistlerinin sosyalist birlik politikası, bugün sadece yapılan bir bilimsel tesbit ve ileri bir görüşlük olmaktan çıkmış, —özellikle sosyal demokrasinin iflâsından sonra— milyonlarca ileri emekçinin en somut ve en acil talebi haline gelmiştir.

İşçi sınıfı sosyalistleri sosyalist birlik politikasını, daima demokratik birlik politikasıyla bütünleştirmişlerdir. Bu politika, sosyalist hareketle demokratik hareketin bütünlüğü, ikincinin birinciye bağımlı kılınması şeklinde özetlenen bilimsel ilkeden kaynaklanmaktadır.

İşçi sınıfı sosyalistleri, sosyalist siyasal hareketin merkezileşmesi için mücadele ederken, tüm demokratik güçlerin birlikteliği için mücadele etmişlerdir ve bu iki görevi hiçbir zaman birbirinden ayırmamışlardır.

Nasıl ki, sosyalistler, siyasal iktidar mücadelesi için üstlendikleri sosyalist görevleri yerine getirirken, bu mücadeleyi demokratik görevlerle bütünleştirmişler ve kitlelerin ekonomik - demokratik mücadelesine önderlik etmenin, sosyalist siyasal mücadelenin —iktidar mücadelesinin—vazgeçilmez bir gereği olarak görmüşlerse, aynı şekilde, sosyalist hareketin birleşmesi için çaba gösterirken, tekelci sermayeye ve acilen faşizme karşı yönelmiş tüm demokratik hareketleri ortak mücadele saflarında birleştirmek için de çaba göstermişlerdir.

Sosyalistler, sosyalist birlik sağlanamıyor diye sosyalist olsun ya da olmasın tüm demokratik güçlerin somut programlar ve ortak hedefler etrafında işbirliği yapmasını savunmuşlardır ve savunmaktadırlar.

Bilimsel sosyalistler, sosyalist birlik ile demokratik birliktelik görevlerini karşı karşıya koymamışlar, tersine, her iki amaca yönelik çabaların bütünleştirilmesinin, her iki birlik çabalarını da kolaylaştıracağını öngörmüşlerdir.

İşçi sınıfı sosyalistleri, bu amaçla, Türkiye solunda, ilkesel olarak demokratik plânda en kolay bir araya gelecek siyasetlerin, sosyalist örgütlenmeler olduğunu belirtmişler ve farklı sosyalist siyasal güçlerin, faşizme, gericiliğe ve tekellerin egemenliğine karşı işbirliği yapmaları halinde, soldaki diğer güçlerin önemli bir bölümünü de yanlarına çekebileceğini savunmuşlardır.

Sosyalistler arasında, anti - faşist, anti - emperyalist ve anti - tekelci plânda bir işbirliğinin sağlanması, genel olarak solun toparlanması ve ortak hedefler etrafında biraraya gelmesi yolunda büyük hizmetler görebileceği, gibi, ileride tek bir örgütte merkezileşecek olan sosyalist güçlerin birlik perspektifine ve merkezileşmesine de son derece önemli katkılar getirebilecek olan sosyalistlerarası işbirliği çabalarını ısrarla sürdürmek ivedi görevlerimiz arasındadır.

İşte bu nedenlerden ötürü, Türkiye sosyalist hareketinin ve genel olarak solun egemen güçlere karşı verdiği en ivedi mücadeleler, aynı zamanda sosyalist hareketin birliği ve solun birlikteliği için sürdürülen uğraşlarla kopmaz bir bütünlüktür ve bu görevler bütünlüğünün başarılmasının yolu, ancak ve ancak bilimsel sosyalist politikaların hayata geçirilmesinde yatmaktadır.

Sosyalist birlik ve demokratik birliktelik politikaları, bugün işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın en hayati gereksinmesidir. Bu politikaların başarıyla yürütülerek, sonuca ulaştırılması ise, onları kararlı, ısrarlı, sabırlı bir şekilde, ama inatla savunmakla ve bunun gereklerini daima yerine getirmekle mümkündür.

Bu alanda bazı sosyalist ve diğer sol siyasal güçlerden kaynaklanarak karşımıza dikilen olumsuzluklar ne denli zorlu olursa olsun, biz bilimsel yolumuzdan şaşmadan ilerlemeli, halkımızın bugün içinde bulunduğu çözümsüzlüğü aşmak için, sosyalist ve demokratik birlik politikalarını ısrarla savunmaya devam etmeliyiz.

Ama bu politikalarımızın başarıya ulaşması, her zaman belirttiğimiz gibi, doğru yoldaki siyasî hareketimizin güçlenmesine, yaygınlaşmasına, politikalarının etkinleşmesine ve Parti hareketimizin yığınsallaşmasına bağlıdır.

Bu gerçeği hiçbir zaman unutmamalıyız. Şu halde, hem birlik politikalarımızın teorik, pratik, her türlü gereğini yerine getireceğiz, hem de ve esas olarak siyasî hayatımızın bağımsız çalışmasını, siyasal iktidar mücadelesini herşeyin önünde tutacağız. Parti hareketimizin güçlenmesi, hiçbir zaman işçi sınıfımızın, emekçi halkımızın birliğine en ufak bir zarar getirmeyecektir. Türkiye solunda, hattâ sosyalist hareket içindeki kimi siyasetlerin güçlenmesinin birliğe zarar verdiği doğrudur. Çünkü o siyasetlerin sahipleri ayrılıkçılığı, grupçuluğu, siyasal bencilliği ve ihtirası giderek alışkanlık haline getirmişler, ellerindeki olanakları, olduğu kadarıyla işçi sınıfımızın ve emekçi halk hareketinin birliğini güçlendirmek yerine, tersi amaçlar için değerlendirmekten kaçınmamışlardır.

O siyasetlerin ne denli önemli olumsuzluklar yarattığını somut olarak yaşamaktayız.

İşçi sınıfı sosyalistleri, kendi güçlenişini daima işçi sınıfımızın birliği için, halk güçlerinin beraberliği için, topyekûn halk hareketinin öncüsü olan sosyalist siyasal hareketin merkezileşmesi için kullanmıştır.

Bu nedenlerden ötürü, önümüzdeki dönemde daha bir sarılacağımız politikalarımız şunlar olacaktır:

- Bağımsız siyasî çalışmayı ve siyasal iktidar mücadelesini esas alarak güçlendirmek.
- Siyasî hareketimizin sosyalist mücadeleyi, genel demokratik mücadeleyle bütünleştirmeye yönelik çabalarını sürdürme'

- İşçi sınıfı ile diğer emekçi katmanlar arasındaki ittifakı güçlendirmek.

- İşçi sınıfı ile mazlum milletin ulusal demokratik güçler arasındaki bağların güçlenmesine, işçilerin birliği, halkların kardeşliği ilkesinin somut ve sıcak pratikte hayata geçirilmesine, Türkiye'deki halk güçlerinin bu ana devrimci bileşenleri arasında sağlam beraberliklerin, işçi sınıfı partisi önderliğinde inşa edilerek güçlenmesi için azimle çalışmak. Sosyalist birlik politikamız mazlum milletin ulusal demokratik hareketinin bilimsel sosyalist ve enternasyonalist olan güçlerini de içermektedir. Biz tüm işçi sınıfı sosyalistlerinin SINIFSAL TEMELDE, demokratik merkeziyetçi işleyişte çalışan işçi sınıfı partisi altında toplanmalarını, proletarya enternasyonalizminin bilimsel ilkelerin gereklerine göre, işçi sınıfının bilimsel sosyalist müfrezeler bütünlüğünün en ileri sınıfsal birliğinin PARTİ'de somutlanmasını ve bu Partinin Türkiye'deki TÜM Halk güçlerine önderlik yapabilecek nitelikte bulunmasını savunmaktayız.

- Sosyalist birlik politikasını, solun birlikteliğinin belirleyici unsuru, nirengi noktası olarak görmekle birlikte, günçel plânda, tüm devrimci ve ilerici güçlerin ortak hedefler etrafında demokratik platformda iş ve güç birliği yapmaları için azimle çaba göstermemiz gerekmektedir. Demokratik birlik politikamız uzun erimdeki Demokratik Halk Cephesi'ne giden yolda bugünkü görev olduğu gibi, aynı zamanda, demokratik güç ve işbirliğinin bugün sol güçler arasında sağlanması, sosyalist hareketin merkezileşmesi için gerekli perspektifleri de açacaktır. Ve her iki birlik politikası birbirini besleyip güçlendirerek gelişecektir.

- Demokratik birlik politikamız, aynı zamanda mazlum milletin ulusal demokratik güçlerini de kucaklamaktadır. Öngördüğümüz Demokratik Halk Cephesi, bir ortak mücadele cephesi olduğuna göre, bugünden güttüğümüz demokratik güç ve eylem birliği politikası da, mazlum milletin ulusal demokratik mücadelesinin sosyalist olan ve olmayan güçlerini içermektedir. Biz, ulusal demokratik güçler arasındaki sosyalist ve enternasyonalist unsurlara nasıl ki, sosyalist birlik politikasını sürekli ve ısrarlı olarak götürdükse, sosyalist olmayan ulusal demokratik güçlere de, —yöntemlerde anlaşmak kay-

dıyla— sürekli ve ısrarlı olarak demokratik işbirliği politikalarımızı iletmeyi ihmal etmedik.

- Bizim bu çabalarımız, sosyalist görevler ile demokratik görevlerin bütünleştirilmesi ve işçi sınıfının siyasal, ekonomik ve ideolojik mücadelesinin bütünlüğünün sağlanması esası üzerinde yürüyecektir.

Bugün, sosyalist görevlerle bütünleştirdiğimiz ekonomik - demokratik görevler ise başlıca şunlardır:

- Faşist tehdit ve teröre karşı demokratik görevler.
- Sosyal demokrasi eliyle uygulanmak istenen her türlü anti - demokratizme, sıkıyönetime, anti - demokratik yasa taslaklarına karşı ulusal demokratik haklar üzerindeki baskılara karşı görevler.
- Toplumun ve devletin demokratikleşmesi için görevler.
- Siyasal demokrasi için ve özellikle 141 - 142'ye karşı görevler.
- Emekçilerin üzerinde şiddetlenen ekonomik yükün azaltılması yönünde tekelci sermayeye ve ortaklarına karşı emekçilerin yaşama ve çalışma koşullarını iyileştirmek amacına dayalı ekonomik - demokratik görevler.

Görüldüğü gibi, bu görevler arasında, kısaca Temel İnsan Hakları ya da «Demokratik Hak ve Özgürlükler» diye adlandırdığımız ödevler önemli bir yer tutmaktadır.

Bugün sürdürmekte olduğumuz Demokratik Hak ve Özgürlükler mücadelesinin nedeni de zaten budur. Bu mücadele aynı zamanda yığınsallaşma çabalarımızın bütünleyici bir parçasıdır, uzun erimli iktidar mücadelesi ile güncel ve acil görevlerin birleştirilmesinden ibarettir.

Ortak Pazar'ın Kuruluş Nedenleri

Türkiye'nin, içinde bulunduğu ekonomik darboğazda aradığı dış alternatiflerin başında AET gelmektedir. Türkiye - AET ilişkileri bu nedenle siyasal tartışmalarda her zaman yer tutuyor.

AET'i teorik kalıplar içinde ele alan ve giriş bölümünü 61. sayımızda yayınladığımız A. Başer Kafaoğlu'nun yazı dizisinin ikinci bölümünü bu sayımızda yayınlıyoruz.

ILKE

A. BAŞER KAFAOĞLU

Ortak Pazar, yeni adıyla Avrupa Ekonomik Topluluğu 1956 yılında kurulmuş ve 1967'de olgunluk dönemine varmıştır. 1979'da Avrupa Para Birliği (EMS : European Monetary System) kabul edilince topluluğun birleştirici niteliği daha da artmıştır. İlkönce altı ülke ile kurulun (Batı Almanya, Fransa, İtalya, Belçika, Lüksemburg ve Hollanda) Avrupa Ekonomik Topluluğu İngiltere, Danimarka ve İrlanda'nın katılmasıyla dokuz ülkeli bir topluluk haline gelmiştir. AET (Avrupa Ekonomi Topluluğu) nin kuruluş nedenleri ve işlevi nedir? Acaba neden kurulmuş ve neye hizmet etmiştir.?

Ekonomik entegrasyon (Ekonomik birlikler kurma) zamanımızda ulaşılan üretim teknolojisinin hem sonucu ve hem de belirleyicisi olan bir süreç sonucudur. Entegrasyon, üretimin uluslararası hale gelmesini ve uluslararası işbölümünün yaygınlaşması eğilimini yansıtan bir olgudur. Ve iki global sistemin, kapitalist ve sosyalist düzenin savaşımı sonucunda meydana çıkan teknolojiyle ve bilimsel devrimle hızlanan üretim güçlerinin gelişmesiyle yaygın bir biçim almıştır. Kapitalist düzende olduğu gibi, sosyalist blokda da entegrasyon egemen hale gelmiştir. Sosyalist topluluk ta entegrasyon Karşılıklı Ekonomik Yardım Örgütü (ingilizce kısa adıyla CMEA, Türkçe KEYK olarak anacağız) yıllardan beri yürürlük ve işlerlik kazanmıştır. Konumuz sadece AET olduğuna göre bu örneği veriş nedenimiz, entegrasyonun sadece kapitalizmden ileri gelen bir zorunluluk olmadığını onu iten ve var eden gücün

çağdaş üretim güçleri olduğunu belirtmektir. Ne var ki, sosyalist bloktaki entegrasyonun itileri (saikleri) ve işlevi ile, emperyalist bloktaki entergasyonun itileri ve işlevi çok farklıdır.

Emperyalist ekonomilerin bir entegrasyonu durumundaki AET'nin nedenlerini (itilerini) ve işlevini incelemeden önce, bu soruları ele alan burjuva yazarlarının açıklamalarını ele alalım.

BURJUVA EKONOMİ YAZARLARI

Burjuva ekonomi yazarlarından bir önemli grup yazar (Röpke, Allais, Halperin, Villey, Courtin, Scitoosby ve Balossa) bu birleşmeyi «liberal» özde bir açıklamayla ele alıyorlar. Bunlardan eskiler diye anabileceğimiz ve bir zamanlar Türkiye'de de ekonomi okutarak, yanlış bazı ekonomik anlayışların ülkemizde yerleşmesinde payı bulunan W. Röpke, AET'yi *«ticari ilişkilerin farklı ulusal ekonomiler arasında da ulusal ekonomide olduğu gibi —ve ayni oranda— serbest ve karşılıklı çıkarlara uygun şekilde ele alınması»* (1) ve (2) olarak tanımlıyor. Ama eski ekolün çoğunluğu örneğin Allais, konuyu sadece mal alış verişi düzeyinde görmez (3). Onlara göre entegrasyonun anlamı daha geniştir. Ancak Predökl ve Jurgenen adlı İskandinav yazarlara bakılırsa ekonomik entegrasyonun anlamı, üretim faktörlerindeki «hareketliliği» engelleyen bütün etkenlerin ortadan kaldırılmasıdır. Bu amaca varınca, «piyasa mekanizması tam işleyince» entegrasyon da sona erecektir. Yani entegrasyon, AET için geçici bir statüdür. Liberal yazarlar içinde de buraya kadar incelediğimiz görüşler, konuyu dar sayılabilecek bir serbestleşme şeklinde anlamaktalar. Oysa bu gruba giren yazarlardan B. Balossa'ya göre konu ülkelerin bütün ekonomik politikalarını (vergicilik, sosyal hizmetler, bunalıma karşı önlemler v.b.) birleşme yolunda tek tipe sokmalarıdır.

Bu gibi liberal görüşler bizdeki ekonomi yazarları üzerinde de oldukça yaygın görüşlerdir. Ne var ki, dünyada kapitalizmin liberal ekonomi dönemi şartları geçmiştir, liberal ekonomi kavram ve kuramlarını Devletle bütünleşmiş (4) tekeller'in egemen olduğu bir dönemde savunmanın ve olup bitenleri bu prizmada analiz etmenin olanağı yoktur. Çünkü dünyada kapitalist piyasanın, sadece «laissezfoire» yarışmasının kurallarına göre değil, fakat tekellerin ve devletin faaliyetlerine göre biçimlendiği her kesin bilip gördüğü durumdur. Böyle olunca entegrasyonu saf liberalizmle açıklayanlar güçlerini de yitirdikçe «yönetimci» görüş yanlıları güç kazandılar. Kendilerine «çağdaş ve gerçekçi»

adını veren bu ekonomistler konuya devlet girişimi, devlet düzenlemelerine ağırlık veren Keynesci ve yeni Keynesci açıdan bakarlar. Onlara göre —ki burada haklıdırlar— ekonomi ve piyasa ülke içinde olsun, ülkeler arasında olsun, devlet düzenlemesi olmadan geliştirilip işletilemez. Bu nedenle ağırlığı, «bütünleşmeye giden» ülkelerin uluslararası kuruluşlarına ve ortak ekonomik politikalarına verirler. Hattâ bu ortak örgüt ve politikalara, sadece uluslararası alışveriş engelleri ve ülkelere göre farklı işleyen davranışları ortadan kaldırmaya değil, fakat üye ülkelerin ulusal ekonomilerini de bir plâna göre düzenlemede işlev verirler. «Yönetimci»lerin çoğunluk kazanan görüşleri şöyledir: *Entegrasyonun esası ulusal ekonomi politikaların ve yasaların (hukuk anlamında) eşgüdüm'e sokulması ve uluslar üstü uluslararası bir takım organlarla ortak ekonomi politikası uygulanmasını sağlamaktır.* Bu ekonomistlerin görüşlerini de bir kaç satırla özetleyelim. Bir zamanlar ekonomistlerimizi 1930'lardaki Wilkelim Röpke gibi etkileyen Jan Zünbeyen, entegrasyonun amacını şöyle anlatıyor: «*Uluslararası ekonomi yapısında istenilen en uygun yapının yaratılması, en uygun uygulamalar, önleyen yapay engellerin kaldırılması*». (5) ve (6). Jean Weillere göre ise «*entegrasyonun en yüksek derecesi... bir ideal durum olarak anlaşılmalıdır*» (7) Robert Erbest ise entegrasyon diyor. «*Hükümet eylemlerine temel oluşturan insancıl değerler ortamı içinde yer alır ve fırsat eşitliği üretmeye doğru gelişmektedir.*» (8) Görüldüğü gibi bu grup ekonomistlerce, entegrasyonunun devlet yönlendirilişinin uluslararası bir biçime sokulması olarak anlaşıldığı açıktır.

Fransızların yetenekli ekonomistlerinden Andre Marchal, entegrasyona katılan ülkelerin hükümet eylemlerinin, o günkü ekonomilerini yapı ve bağlantılar şeklinde kucaklayan (sadece alışverişi kârcı olarak almayan) bir kavram olarak anlar. Ona bakılırsa entegrasyon ekonomik yapıların yeni biçimlere sokulması, karşılıklı birbirine geçen birimlerle ya da küçük birimleri bütünleştirme yoluyla yeni ekonomik kompleksler yaratmak demektir. Ancak bu amaçlara varabilmek için «*sadece piyasa güçlerine dayanmak yanlıştır. Çünkü bu güçler sözkonusu ekonomilerin uzmanlaşma eğilimlerini yoğunlaştırır, geniş bir alanda işbölümünü doğurur ve bölgesel ve ulusal eşitsizlikleri sürdürerek derinleştirir.*» Marchal'a göre hükümetlerin yapması gereken şey, «*bir karar birliğini sağlayabilecek uluslarüstü... bir karar sürecini oluşturmak*»tır.

Buraya kadar incelediğimiz, burjuva ekonomistlerinin verdiği anahtarlardır. AET'yi iten nedenleri ve bu entegrasyonun işlevini anlama olanağı yoktur. Yapılan açıklamalar şu dört ana hususla sakattır:

1) Herşeyden önce hiçbiri, olayı, kapsamlı bir biçimde tarihsel bir süreç içine oturtmuş değildir. 2) Hepsi de kapitalist üretim biçimini sınıfsal çelişkileriyle ele almamış, işçiyi ve emekçiyi ezen bir düzenin nasıl güçleneceği açısından almıştır konuyu. 3) Hepsi de entegrasyonu kendi bildikleri en yüce şekle uluşma biçimi olarak idealize etmişler, her ülke için «tarafsız» ve «eşit» bir düzen getireceği esasına gelmişlerdir. 4) Hiç biri, sosyal bir sistemin üretim ilişkileriyle buraya geldiğini ele almamış, siyasi güçlerin istemleri ve eşitlik duygularıyla buraya gelindiği esasına uygun teoriler koymuşlardır.

Aslında marksist ekonomi teorisi dışında çözüm arayan keynesgil teori, beğenmediği Smtihi'çi ve Rikardo'cu kavramlar kadar bile ekonomik olayları açıklama yeteneğinde değildir. Burjuva ekonomistleri, en basit fiyat hareketlerini yorumlamada bile, tek gerçek olan marksist ekonomi kuramına yaklaşmaktan çekindikleri için perişan hale düşmüşlerdir. Kapitalist ekonominin açıklayıcılarından ayakta kalabilen tek tük kişi, (örneğin Myrdol) marksist kuramın erdemlerini yadsımayan, aksine zaman zaman ona sığınan kişilerdir. Onun dışında burjuva ekonomistlerinden okunabilenler (örneğin Kenneth Galbraith) bunu, burjuva ekonomistleri gibi düşünmeyiş nedenlerini anlatışlarına borçludur. Geride kalanların en saygınları (örneğin Haberler ya da Fried man) bir fiyat teorisinde, on yılda dört farklı açıklama getirmekte ya da o kadar laf ebeliği yapmakta ki, meslektaşlarınca «şarlatan» olarak nitelenmektedir.

Bu nedenle biz gerçek açıklama olan marksist açıklamaya gelelim.

MARKSİST AÇIKLAMA

Her çağdaş ekonomik eğilimin Lenin'de açıklamasını bulmak olasılığı vardır. Lenin İngilizce «Callekted Workis» un - Moskova baskısı - 31 inci cildinin 47 nci sahifesinde şöyle yazar: *«Dünya çapında üretici güçlerin gelişmesinde tek bir dünya ekonomisi yaratılması yolunda eğilim vardır. Bu eğilim bütün ulusların proletaryasınca bir bütün olarak ve ortak bir plân içinde düzenlenir. Bu eğilim bu gün için kendisini kapitalizmde de göstermiştir. Ve daha ileri bir düzeyde sosyalist düzende gelişecek ve yaşanacak-*

tır.» Çağımızdaki marksist ekonomistler bu temel gerçekten hareketle olaya bütünüyle üretim güçlerinin oluşturduğu ve ulusal ekonominin az ya da çok, yoğun bir şekilde uluslararası bir ekonomik kompleks haline gelişi olarak bakarlar. Sovyet yazarlarından Zbigniew Kamecki entegrasyonu *«bir grup ülkeyi kucaklayan belli bir ekonomik organizmanın»* oluşması gibi görürken, Tikal şöyle bir tanıma girer: *«Üretici güçlerin, gelişme yoluna girmiş, engelleri kaldırmak suretiyle ulusal sınırlar dışına taşan yeni bir ekonomik organizma yaratılış sürecini, emeğin ve üretimin sosyalleşmesinin dayattığı bir süreç.»* (9)

Aslında buraya kadar yapılan alıntılar entegrasyonun bir enternasyonalleşme olduğunu ortaya koymaktadır. O halde entegrasyon ile enternasyonalleşme arasındaki ilişkiler ve farklar nedir? Bunu bu günün ekonomik yapısına ve olaylarına girerek anlamaya çalışalım.

Kapitalizm tekelci döneme ulaşınca, dünya kapitalizminin ayırıcı çizgisi kapitalin, ulusal oluştan enternasyonal oluşa geçişi oldu. Bununla eş zamanlı olarak değişik ülkelerin tröstleri ve konzernleri arasındaki uluslararası bağların gelişmesi ve derinleşmesi, pazar paylaşması, fiyat ve kota anlaşmaları (*), ortak holdinglere gitmek şeklinde bir yola girdi. Dünyayı ekonomik olarak bölen uluslararası tekellerin yardımıyla kapitalizm, üretici güçlerin ve ulusal pazarların gelişen ve gittikçe karşılanması zorlaşan çelişkilerine çözüm çareleri aradı.

Bu gün, üretici güçlerin gelişmesi öyle bir yere gelmiştir ki, birçok gelişmiş ülke —hele küçük nüfuslular— için bazı fabrika ya da tekellerin değil fakat ülke ekonomisinin işlemesi, yâni ulusal reprodüksiyon süreci (*) bütünüyle ve büyük ölçüde dış dünyaya bağımlı hale gelmiştir. Bu bağımlılık nesnel bir zorunluluktur: a) Yığınsal üretime geçiş ve en az ekonomik kapasitenin (yâni kârlı üretim yapmak için zorunlu ölçü) bir çok endüstride artışı sonucu, ürünlerin gittikçe artan bir hacim ve oranını dışarıya satmak için, b) Eskisinden çok daha büyük ölçüde alış finansman kaynaklarının, dış teknolojiyi ve knowhav'ı kullanmak ev dışarıdan hammadde ve insangücü çekebilmek için (çünkü, en gelişmiş ülkelerde bile bazı tip endüstrileri bu günün bilimsel - teknolojik gelişmesini uygun tip ve miktarda mal üretmeye ye-

(*) Kota antlaşması : Bir pazara (örneğin Avrupa bölgesine) yapılacak satımların firmalar arasında paylaşılmasıdır. Son zamanlarda en önemli kota antlaşması petrol konusunda OPEC ülkeleri arasında olmuştur.

terli ölçüde bulup geliştirmede yetersiz kalmaktadır.) ve c) diğer ülkelerde bilim ve teknoloji alanında işbirliği ve eşgüdüme varabilmek için.

Bu zorunluklar, bilimsel - teknolojik devrimin gerektirdiği, gelişmiş her ülke için (sosyalist ülkeler dahil) vardır ve var olacaktır. Ama tekelci kapitalizmin koşulları içindeki ülkeler, endüstriler, tekeller ve fabrikalarda, eşit olmayan gelişmenin esas olduğu kapitalist düzen içinde tekeller, kapital fazlasını özellikle fiziki biçimlerde ihraca mecburdur. Ulusal reproduction sürecinin dış dünyaya bağlılığının artması ekonomik yaşamın enternasyonolleşmesindeki yoğunluğun arttırması yanında, gelişmede niteliksel değişiklikleri de doğurmaktadır. Bu gelişmelerin başlıcaları şunlardır:

İlk olarak, ulusal ekonomiler arasındaki bağlar, ölçü ve yoğunluk olarak, mutlâk ve oransal olarak artar. Bu artış, ulusal ekonomiler içinde ulusal üretim artış oranlarını çok geride bırakır.

İkinci olarak, karşılıklı işbirliği dış ticaret, teknolojik eşgüdüm, uluslararası uzlaşma işçi ve uzmanalışverişi, uluslararası konsorsiyumlar içinde ortak yatırımlar şeklinde gelişir. Yâni ekonomik bağlar gitgide bilim, teknoloji üretim tekniği ve hizmetler alanlarına doğru kayar.

Üçüncü olarak, ulusal ekonomiler arasındaki karşılıklı ekonomik ilişkiler, gitgide daha kararlı ve sürekli niteliğe bürünür. (uluslararası yeni bağlar ve işbölümü ile) Bunun sonucu olarak da işletmeler ve ekonomik örgütler arasında uluslar ya da bölgeler tekelleşme antlaşmaları yapılır.

Dördüncü olarak, yukarıdaki gelişmenin bir sonucu olarak ulusal ekonomiler arası tekelci birleşmeler, bazı üretim dallarında bölgesel birleşmeler doğurur.

Son olarak, çeşitli ekonomik kesimler ve endüstriler arasında öyle yapısal genişlemeler (restructurig) olur ki, ulusal ekonomiler bir bütünün tamamlayıcı parçaları haline gelirler. Bu nedenle ekonomi entegrasyonun verim kazanmasından, daha yüksek emek verimliliğinden ve zaman tasarrufundan söz edilebilir.

Şu anlattıklarımız kesintisiz ve durmadan yükselen bir çizgi şeklinde olmaz. Bunalımlar, durgunluklar da bu eğilim durur., yavaşlar. Ne var ki, aslolan eğilimdir, ve eğilim sürer gider. Böylece ekonomik entegrasyon sadece ekonominin enternasyonalleşmesi değil, bu süreçte *yeni bir niteliksel durum* olarak ortaya çı-

kar. Bu nedenle bazı marksistlerin, örneğin: Profesör Vanya'nın 1950'lerde ortaya sürdüğü gibi, «*iki gelişmiş kapitalist ülkenin entegrasyonunun, onların gelişmesine bir şey katmayacağı ya da pazar genişlemesi doğurmayacağı şeklindeki tanıtı* (teşhisi) yanlıştır. Gerçekten 1960'larda ve 1970'lerde marksistler, entegrasyonu bir aritmetik toplama değil, ekonomilere yeni bir nitelik getiren ve pazarı genişleten —doğaldır ki kapitalist ekonominin iç çelişkilerinin elverdiği ölçüde— bir durum olduğunda birleşmişlerdir.

Diğer bir önemli nokta şudur: Entegrasyon *kendiliğinden* ve *kontrolü olası* bir olay değildir. Entegrasyon *politik ve ekonomik olarak* aynı *zamanda meydana gelen bir süreçtir.* Ve ekonomik entegrasyon ancak buna durumları elverişli olan ekonomilerin arasında zorunlu bir süreç olduğundan, derin yapısal değişikliklerle bu noktaya gelindiğinden, *ancak homojen sosyo - ekonomik yapıdaki ülkeler arasında mümkün* bir olaydır. Marksist ekonomistlerle burjuva ekonomistler arasındaki asıl tartışma buradadır. Burjuva ekonomistleri ekonomik entegrasyonu sadece siyasal, kendiliğinden bir olay gibi görürler. «*İki sistemin birbiriyle bütünleşmesi*». Burjuva teorilerine göre entegrasyon böyledir. (Convergence Theory).

Oysa entegrasyon asıl *özel tekel* ya da devletle bütünleşmiş tekeller arasında siyasal karar olmadan da olur, siyasal karar olmadan da var idi. Buna örnek olarak Birleşik Amerika ile Kanada'nın durumunu ele alabiliriz. Bu iki ülke arasında AET antlaşması gibi bir topluluk, entegrasyon antlaşması yoktur. Ama bu iki ülke AET'den daha ileri bir birlik içindedir, devlet ve hükümetler bu sıkı bağları geliştirmek için ortak politikalar da saptarlar.

Entegrasyon kuramı ve AET hakkındaki incelemeyi gelecek sayıda sürdüreceğiz.

---

1) Wilkelin Röpke, Türkiye'ye gelip İstanbul Üniversitesinde yıllarca işletme iktisadi dersi okutmuştur. Çevresine çok etkili bir ekonomist olan Röpke yanında yetişmiş iktisatçılar (Muhlis Ete, Fethi Çelikbaş vb.) dolayısıyla Türkiye ekonomi fikriyatı üzerinde etkili olmuştur.

2) W. Röpke — İnternational order and Economic İntegration, Dodrecht, 1959, Sayfa 225.

3) Allais, ortak pazarı şöyle anlatıyor: «Malların, kapital ve kişilerin dolaşımında hiç bir engel bulunmayan, gümrük ve kısıtlayıcı kurallara rastlanmayan, pazarın serbestçe konvertibl olabildiği ve kapitalin en yüksek kârlılık bulunan yerlere yatırıldığı ve son olarak, işçilerin istedikleri yerde oturup çalışabilecekleri bir pazardır.» (M. Allais, L'Europe Unie Paris, 160 - Sayfa 19).

4) Fransızca «Capitalisme Monopoliste D' Etal» terimi bizde «tekelci devlet kapitalizmi» diye çevrilir. Bu terim maksadı anlatmaya yetmez. En iyi terim Devletle bütünleşmiş Tekelci Kapitalizm (DBTK) dir. Bu çalışmada devletle bütünleşmiş tekeller ya da DBTK deyimini kullanacağız.

5) İan Tinbergen de Röpke gibi Türkiye'de bir kuşak ekonomiste yöneliş vermiştir. Marksist olabilecek bir çok ekonomisti «Keynesgil» bir plânlama anlayışına yaklaştırarak, bugünkü yanlış ekonomik düşünüş biçimin yerleşmesini sağlamıştır. Devlet Plânlama Teşkilâtı hesaplarının yanıltıcı ve karma karışıklığının bizce 1 numaralı sorumlusudur.

6) J. Tinbergen, Intennational Economist Integration — Amsterdam, 1965 sayfa 57.

7) J. Weiller, «Les Legrés de L'Integration et les ckankes d'une» zone de cooperation «internotional» — Revue Economigue, NO : 2 1958 Sayfa 237.

8) Rober Erbés — L'İntegration économigue internationale, Paris 1966 Sayfa : 9.

bir RÖPORTAJ

141 - 142 Üzerine

141 ve 142. maddelerin Anayasaya aykırılığının hukuksal açıdan ortaya koyan bir dizi röportajlarımızın bazılarını bundan önceki sayımızda yayınlamıştık. Bu arada Anayasa Mahkemesi'nin, 142. madde hakkında önüne gelen Anayasaya aykırılık iddiasını anti - demokratik bir gerekçe ile reddetmesi, konuyu daha da ilgi çekici hale getirdi. Hukukçuların bu konudaki görüşleri, Anayasa Mahkemesi kararının ne kadar sakat temeller üzerine inşa edildiğini gösteriyor.

Bu sayımızda Av. Halit ÇELENK'le yaptığımız röportajı yayınlıyoruz.

İLKE

SORULAR

1) TCK'nun 142. maddesinin 1 ve 3. fıkralarının Anayasa Mahkemesine götürülmesi konusunda görüşleriniz nelerdir

2) TCK'nun 141 ve 142. maddelerinin tüm olarak, demokratik hukuk ilkeleri ile bağdaşmadığı, hukuk otoritelerince defalarca belirtilmiştir. Bu durumda, bu yasa maddelerinin tümüyle Anayasa Mahkemesine gönderilmesinin hukuksal olanakları neler olabilir?

Halit Çelenk

I — İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi, bakmakta olduğu bir dâvada Türk Ceza Yasasının 142. maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu yolunda yapılan itirazı ciddi bularak, konunun Anayasa Mahkemesine götürülmesine karar verdi. Bu karar, ülkemizde düşünce özgürlüğü açısından önemli bir gelişmedir.

Bilindiği gibi, 1936 yılında faşist Musollini İtalva'sından Ceza Yasamıza aktarılan 141 - 142. maddeler ülkemizde öteden beri işbirlikçi burjuvazi tarafından kurulan ve uygulanagelen dikta rejiminin bekçiliği-

ni yapmaktadır. Maddeler, 1926 yılında İtalya'da faşizmin yerleşmesini ve güvence altına alınmasını sağlamak amacıyla önce «Devleti Koruma Yasası» adı altında ve özel bir yasa olarak kabul edilmiş, daha sonra İtalyan Ceza Yasasında 270 - 272. maddeler halinde yer almıştır. Maddelerin İtalyan Ceza Yasasına alınma amacını saptayabilmek için bu yasa hakkında faşist Mussolini iktidarı tarafından düzenlenen bakanlık raporundaki şu gerekçeleri okumak yeter sanıyoruz:

«Otoritenin bilincine varan ve otoriteyi temel alan bir devlet hele faşist devlet, kendi ülkesinde bu tür organizasyonlara izin veremez. Bunlara izin vermek kendi mevcudiyetinin mantığına aykırı düşer. Bu nedenle sözkonusu hükümler faşist devletin şahsiyetinin korunması yönünden temel bir unsur teşkil etmektedir.»

Böylece maddeler, kökeninde, faşist düşünceler dışında kalan tüm düşünceleri ve örgütlenmeleri önlemek amacıyla getirilmiştir. Bu amaçla Mussolini İtalya'sında kabul edilen maddeler 1936 yılında Ceza Yasamıza aktarılmış, dört kez değiştirilerek, cezalar ağırlaştırılmış ve sonunda maddelere ölüm cezası konularak bugünkü haline getirilmiştir.

Anayasa'nın 2, 12, 20 ve 21. maddelerinde düzenlenen düşünce özgürlüğü, bilim ve sanat özgürlüğü, eşitlik ve demokratik düzen ilkelerine aykırı düşen bu maddeler; altında imzamız bulunan İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, Avrupa Sözleşmesi ve Helsinki Sonuç Belgesinde yazılı düşünce ve vicdan özgürlüklerine de ters düşmektedir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayından geçerek yasa niteliği kazanan İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, hiç kimsenin düşüncelerinden ötürü rahatsız edilemeyeceğini ilke olarak kabul etmiştir. Oysa ülkemizde insanlar, düşüncelerinden ötürü, rahatsız edilmemek şöyle dursun 15 yıla kadar ağır hapis ve hattâ ölüm cezası ile cezalandırılabilmektedir.

Anayasa'nın 20. maddesine göre, düşünce özgürlüğü sınırsızdır. Anayasa bu özgürlüğe herhangi bir sınırlama getirmemiştir. Uluslararası antlaşmalarda da düşünce özgürlüğü sınırsız olarak düzenlenmiştir. Düşünce özgürlüğüne sınırlar getiren 142. madde bu acıdan Anayasa'ya aykırı düşmektedir. Çünkü bu maddeye göre, kimi düşünceler açıklanabilecek, kimi düşüncelerse açıklanamayacaktır. Böylece bazı tür düşüncelere «imtiyaz» tanınmış olmaktadır. Oysa burjuva demokratik hak ve özgürlükler, böyle bir ayırımı reddeder.

Öte yandan, klâsik devlet teorisine göre, her devletin kendi açısından varlığını koruması ve bunun önlemlerini alması doğal sayılmaktadır. Ancak devlet kendini «düşünce»lere karşı değil, «eylem»lere karşı daha doğrusu şiddet eylemlerine karşı koruyabilir.

Temel haklardan olan «düşünce özgürlüğü» aynı zamanda, düşüncelerin herhangi bir araçla açıklanabilmesini, kişilerin belirli bir düşünce düzeyine itilebilmesi için, telkinlerde bulunabilme hakkını da içerir. Bu

nedenle propaganda ve telkin, düşüncenin açıklanmasıdır. Düşünce'nin kurulu düzene, kurulu hukuk düzenine uygun olması da zorunlu değildir. Ekonomik ve politik düzenin eleştirilmesi, demokratik rejimlerin vazgeçilmez bir gereğidir. Her yurttaş benimsediği ideolojiye göre bir düzenin kurulmasını isteyebilir. Bu onun doğal hakkıdır. Bunun yanında hukuk normları, devlet'i organizasyon olarak koruyabilir ama bu normların görevi, devletin ideolojik temellerini korumak değildir. Devletin ideolojik temelleri her zaman değişebilir, değiştirilebilir. Köleci toplumlarda, Feodal toplumlarda, Kapitalist Toplumlarda da devlet var olmuştur. Ama bu toplumlarda devletin ideolojik temelleri ayrı ayrıdır. Siyasal iktidarı ellerinde bulunduranlar, devleti organizasyon olarak koruyabilirler, ama düşünce'ye ambargo koyamazlar, devletin ideolojik temelini donduramazlar. Bu demokratik kurallara ters düşer, toplumsal gelişmeye ters düşer. Böyle bir tutum, ve yönetim, kısa vadede başarı sağlar görünse de uzun vadede yenilgiye mahkûm olur. Çünkü insanların iradesi ve yasal önlemler toplumsal gelişmeyi sonuna kadar engelleyemez.

141 - 142. maddeler, devleti eyleme karşı, koruyan maddeler değildir. Devleti eyleme karşı koruyan maddeler Ceza Yasamızda yürürlükte bulunmaktadır. Bu yasada yer alan 125, 146, 168 vb. maddeler devlete bu güvenceyi sağlamaktadır.

141 - 142. maddeler ise, devleti değil ekonomik gücü elinde bulunduran sınıf yararına kurulmuş olan bir düzeni (müesses nizam) korumakta ve onun bekçiliğini yapmaktadır. Konunun aydınlığa kavuşabilmesi için «devlet» ile «toplum düzeni»ni birbirine karıştırmamak, toplum düzeninin «değişmez» olduğunu kabul etmemek, bu düzene karşı çıkmanın temel bir hak olduğunu benimsemek, iktidarı ellerinde bulunduranların bu hakları ortadan kaldırmaya yetkileri olmadığını kabul etmek gerekir.

Görülüyor ki, klâsik devlet teorisine göre bile 142. madde düşünce özgürlüğünü ortadan kaldırma açısından Anayasa'nın 2, 12, 20 ve 21. maddelerine aykırıdır.

SUÇLARIN KANUNİLİĞİ İLKESİ

Ceza Yasamız, «Suçların Kanuniliği İlkesini» kabul etmiştir. Çağdaş Ceza Yasaları da bu ilkeyi benimsemiştir. Bu ilkeye göre suçların öğeleri yasalarda açık seçik ve hiç bir duraksamaya yer bırakmayacak biçimde düzenlenecektir. Böylece vatandaş hangi eylemin suç olduğunu ya da olmadığını anlayacak, öğrenecek ve ona göre davranacaktır. 141 - 142. maddeler bu ilke açısından da Anayasa'ya ve yasaya aykırıdır. Çünkü, maddelerin öğeleri açık ve kesin olarak saptanmamıştır.

Bu nedenle de maddeler değişik uygulamalara dayanak olmuştur. Bir mahkeme bir konuda beraat kararı verirken başka bir mahkeme benzer öteki bir konuda mahkûmiyet kararı vermiştir. Aynı dâvaya konu olan bir yazı ya da konuşma hakkında, seçilen birçok bilirkişiler birbirlerine aykırı raporlar vermişler, kimileri olayda suç öğelerinin oluşmuş olduğunu ve kimileri de oluşmamış bulunduğunu bildirmişlerdir. Toplumsal düzen üzerinde yapılan bilimsel eleştiriler, gelir dağılımındaki adaletsizlikler üzerine yazılan yazılar, «zenginlere karşı, fakirlerin müdafaasız olduğu» yolunda söylenen sözler, «özel mülkiyete karşı çıkan düşünceler», bir sokak duvarına SOL harflerini yazan kişiler hakkında dâvalar açılmış ve mahkûmiyet kararları verilmiştir. Maddelerin, siyasal ortama, iktidardaki siyasal partinin tutumuna göre değişik biçimlerde uygulanabilmesi, maddelerin kaypaklığını, hukuk deyimi ile «kanuninilik ilkesinden yoksun bulunduğunu» açıkça göstermektedir. Örneğin, maddelerin 12 Mart faşizminden önceki uygulamaları ile 12 Mart dönemindeki uygulamaları birbirine tamamen aykırı olmuştur. 12 Mart'tan önceki yıllarda Yargıtay Birinci Ceza Dairesi maddelerde «zor öğesi» nin bulunduğu herhangi bir yazıda zor önerilmedikçe suçun oluşamayacağı görüşünü benimsediği halde, 12 Mart'tan sonra kurulan sıkıyönetim askeri mahkemeleri maddelerde zor öğe'sinin bulunmadığını, yazılarda ve konuşmalarda zor önerilmemiş olsa bile, suçun meydana gelebileceğini karara bağlamışlardır. Yasa maddelerinin niteliğinden doğan bu değişik uygulamalar, düşünce özgürlüğü açısından kişi güvenliğini ortadan kaldırmıştır.

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI :

1963 yılında Türkiye İşçi Partisi tarafından 141 - 142. maddeler hakkında Anayasa Mahkemesinde açılan iptal dâvası, bu mahkeme tarafından zayıf bir çoğunlukla reddedilmiştir. Bu red kararını veren Yüksek Mahkeme üyeleri, insan haklarını konu alan böyle bir dâvada yanlış bir inceleme yöntemi uygulamışlar, inceleme konusu maddeleri insan hakları, uluslararası antlaşmalar ve Anayasa Hukuku açısından inceleme yerine, yasakoyuncunun maddeleri kabul ederken ve değiştirirken gösterdiği gerekçeleri dayanak olarak ele almışlardır. 1936 yılında maddeleri kabul eden ve daha sonraki değişiklikle onları daha da ağırlaştıran ve giderek toplu halde düşünce açıklamalarına ölüm cezası getiren egemen sınıf temsilcilerinin gerekçelerini incelemede dayanak olarak ele almak, yüksek mahkemenin yanlış bir sonuca ulaşmasına neden olmuştur. Yüksek Mahkemenin bu tür bir inceleme ile vardığı olumsuz sonuç, egemen sınıfların sürdüre geldikleri sömürü düzenine ve dikta yönetimine bir tür meşruiyet kazandırmıştır. Öte yandan Anayasa Mah-

kemesi, dâva konusu maddeler üzerinde ,suçların kanuniliği ilkesi açısından da yeterli bir inceleme yapmamıştır.

Anayasa Mahkemesi'nin sözü geçen kararı; İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, Avrupa Sözleşmesi ve Helsinki Sonuç Belgesi açısından demokratik rejimi ve kişinin temel haklarını yaralayan olumsuz bir karar niteliği taşımaktadır.

II — Ceza Yasası'nın 141. maddesi de yukarıda açıklanan 142. madde gibi «düşünce»yi suç sayan bir maddedir.

Bilindiği gibi 142. madde özetle, toplumumuzda ekonomik ve sosyal düzenin değiştirilmesi için propaganda yapmayı, 141. madde de bu amaçla «cemiyet» kurmayı cezalandırmaktadır. Kimi çevrelerde yukarıda sorulan sorular üzerinde duraksamalar ya da yanlış değerlendirmeler var. Bu çevrelere göre 142. maddenin düşünceyi cezalandırdığı kuşkusuzdur. Ancak duraksamalar 141. madde üzerinde toplanmakta ve maddede geçen dernek «cemiyet» deyimi bu kuşkulara neden olmaktadır. Gerçek nedir?

Olaya Kamu Hukuku, İnsan Hakları ve bu arada düşünce ve örgütlenme özgürlüğü açılarından baktığımız zaman durum şudur:

Düşünce özgürlüğü, özgürlüklerin anasıdır. Bilim ve sanat, basın - yayın, dernek kurma, toplanma, gösteri yürüyüşü yapma vb. gibi hak ve özgürlükler, düşünce özgürlüğünden doğan, onun birer açıklama biçimini ve yöntemini oluşturan hak ve özgürlüklerdir. Böylece insanlar ya tek tek, konuşarak ve yazarak, ya da toplu halde bir araya gelerek. toplantılar yaparak, yürüyerek, kimi kez de dernek kurarak düşüncelerini değişik biçimler altında ve değişik yöntemlerle açıklamaktadırlar. Dernek kurma ve dernekleşme, bir araya gelen belli sayıda kişilerin ortak düşüncelerini sürekli bir biçimde kamuoyuna açıklamalarından ve yetkililere duyurmalarından başka bir şey değildir. Başka bir deyişle dernek, toplu halde düşünce açıklamanın bir biçimidir. Nitekim Ceza Yasasının 141/8 maddesi: «Bu maddede yazılı olan cemiyet iki ve daha ziyade kimselerin aynı amaç etrafında birleşmeleri ile vücut bulur» demektedir. Yâni 141. maddedeki suç, maddede yazılı amaçlar etrafında —Düşünceler çevresinde —iki veya daha çok kişinin bir araya gelmeleri, bu düşünceleri paylaşmaları ile ve hiçbir eyleme girişmeksizın gerçekleşmektedir.

Görülüyor ki her iki madde de «düşünce açıklama»yı cezalandırmaktadır.

Bu açıdan, 141. maddeye dayanılarak açılan bir dâvada, maddenin Anayasa'ya aykırılığının ileri sürülmesi ve dâvaya bakmakta olan mahkemenin bu itirazı ciddi kabul ederek konuyu Anayasa Mahkemesi'ne göndermesi gerekmektedir.

bir RÖPORTAJ

141- -142. maddeler hakkında sorduğumuz sorulara, bu maddelerden bir çok kez yargılanmış ve hüküm giymiş olan Bilim ve Sosyalizm Yayınları Sahibi Süleyman EGE aşağıdaki cevapları verdi.

İLKE

Süleyman Ege

Ceza Yasasının 142. maddesi sanat, bilim ve düşünce özgürlüğünü, öğrenme ve öğretme özgürlüğünü kısıtlamanın bir aracı olarak uygulana gelmiştir.

Bilindiği gibi, 141 ve 142. maddelerin her ikisinde de **tahakküm tesis etmek, ortadan kaldırmak, devirmek, topyekûn yoketmek** gibi **zor** öğesini içeren eylemler sözkonusudur. Yâni, 141. madde **zora başvurarak** kurulu düzeni değiştirmeyi amaçlayan siyasal örgütlenmeyi, 142. madde ise **zora başvurarak** kurulu düzeni değiştirmeyi amaçlayan propaganda eylemini yasaklamaktadır.

1936'da yasalaştığı biçimiyle bu nokta, yâni **zora başvurma** koşulu açıkça ifade ediliyordu. Uygulamanın bu maddî sınırlar içinde kalması belki de bunca yıkıma neden olmayabilirdi. Fakat emperyalizmin işbirlikçisi büyük sermayenin siyasal etkinliğini gittikçe arttırmasına koşut olarak bu maddeler, cezaları ağırlaştırmak için tekrar tekrar değiştirilirken, asıl önemlisi, **zora başvurma** öğesini sözcüğüyle ifade etmeyen, bunu subjektif yorumlara açık bırakan bir niteliğe yâni kaynaklandığı faşist İtalyan ceza yasasında olduğundan daha geri uygulamalara olanak veren bir duruma sokulmuştur.

Böylece bu maddeler, gerici iktidarların elinde demokratik örgütlenmeyi, bilim ve düşünceyi yasaklamanın bir aracı hizmetini görmüş, farklı siyasal ortamlara, farklı kişi ve kurullara, farklı anlayış ve niyetlere göre daima farklı dozlarda uygulamalar getirmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 1965 yılında verdiği 141 ve 142. maddelere ilişkin kararında, «... sözü geçen madde hükümleri, ... bilimsel inceleme ve araştırmaları yasaklamış değildir. Propaganda sınırına girmemek şartıyla, her çeşit toplumcu bilimler ve bu açıdan anarşizm ve

komünizm üzerinde öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve araştırma yapılması bu maddelerdeki yasakların kapsamına girmez» denilmesine ve bu yöndeki birçok Yargıtay içtihatlarına karşın, uygulama değişmemiştir. Örgütlenme özgürlüğünü, sanat, bilim ve düşünce özgürlüğünü ezmek, tarihsel belgeleri, bilimsel yapıtları, klâsik literatürü suçlamak için bu maddelere dayanılmıştır. Bu uğurda demokratik hukuk anlayışından, objektif yasa anlayışından nasibi olmayan, savcılara hazır kuvvet hizmetini yerine getirmekle görevli bir kısım gedikli bilirkişiler türetilmiş, özellikle, yaşanmış faşist baskı dönemlerinde yargı kurulları cendereye alınmıştır.

Böylece, faşist İtalya kökenli bu ceza maddeleri, egemen sınıfların çıkarlarına uygun olarak, Amerikan emperyalizminin ihraç malı anti - komünizmin bir uygulama aracı, özgür siyasal örgütlenme ve çağdaş kültür ve bilimle halkımız arasına çekilmiş demirperdeyi korumanın bir aracı rolünü oynamıştır.

Uzun yıllardır sanık sandalyelerinde, hapishane dehlizlerinde, işkence odalarında, ilerici basında, demokratik kuruluşlarda bu maddelere karşı yoğun ve çetin bir savaşım yürütülmüştür. İlerici, yurtsever kişi ve kuruluşların bu maddelerin varlığına karşı tepkisi artık bilinen bir gerçektir. Demokratik gelişmemizde bu maddelerin neden olduğu yıkım karşısında parlâmentoda da zaman zaman bazı çalışmaların yapıldığı bilinmektedir. Asıl önemlisi, son iki büyük seçimde en çok oy alan ve bugün parlâmentoda ve hükümette çoğunluğu oluşturan CHP, parti programında olsun, seçim bildirge ve konuşmalarında olsun halkımıza bu maddeleri kaldıracağını vaadetmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 1965 yılında bu maddelerin Anayasaya aykırı olmadığına çok zayıf bir çoğunlukla, 7'ye karşı 8 oyla (1 oy farkla) karar vermesiyle Anayasa karşısındaki varlık nedeni zaten kuşkulu bir duruma giren bu maddeler, bütün bu gelişmeler sonucu esasen kamuoyunda da inandırıcılığını yitirmiş bulunmaktadır. Yâni, bu maddelere dayanarak insanları mahkûm edebilirsiniz, ama mahkûm ettiğiniz insan kamuoyunda bir suçlu değildir.

Şimdi 142. madde bir dâva nedeniyle Anayasa Mahkemesine götürülmüş bulunuyor. Demokratik gelişmemizde bu çok önemli bir adımdır. Yine gazetelerden öğrendiğimize göre, Anayasa Mahkemesi konuyu incelemeye başlamıştır. Öyle umut ediyoruz ki, Anayasa Mahkemesi, artık ceza yasasından bir ur gibi kesilip atılması gereken bu maddenin Anayasaya aykırılığına karar verecektir.

Anayasa Mahkemesi 142. maddenin Anayasaya aykırılığına karar verdiği zaman kuşkusuz 141. madde de anayasal dayanağını yitirmiş olacaktır. Çünkü bu iki madde bir bütündür, içiçedir, birbirine bağlı olarak aynı amaçla ve aynı terimlerle getirilmiştir. Ancak bu, 142. madde-

nin kalkmasıyla 141. maddenin de artık tamamen köreleceği, işletilemiyeceği anlamına gelmez; 141. maddenin de Anayasa Mahkemesine götürülmesi gereğini ortadan kaldırmaz. Görülmekte olan bir dâva yoluyla 141. madde de Anayasa Mahkemesine götürülmelidir; yürürlükte kalmasından doğacak sakıncaların, gerici güçlerin zorlamalarıyla her zaman karşılaşılması olası antidemokratik uygulamaların önüne geçilmelidir. Ceza yasasından 141 ve 142 uru kökten kesilip atılmalıdır. Zaten örgütlenme özgürlüğü olmaksızın bilim ve düşünce özgürlüğü de gerçekleşemez.

Bu maddeler yürürlükte kaldığı sürece, Türkiye'de demokrasinin, burjuva hukuk devletinin varlığından sözetmek kaba bir yalan olur.

Şimdi bütün ilerici, yurtsever kişi ve kuruluşlar ,ilerici basın çok önemli bir görevle karşı karşıyadır. Bu görev, 141 ve 142. maddelerin antidemokratik niteliğini en geniş biçimde sergilemektir. Örgütlenme özgürlüğünden, bilim ve düşünce özgürlüğünden yana olan bütün güçler, demokrasi savaşımızın her zamankinden daha güncel olarak önümüze koyduğu bu ivedi görevi her gün geliştirilen bir kampanyaya dönüştürerek sürdürmelidir. Anayasa Mahkemesi 142. maddenin Anayasa karşısındaki varlık nedenini incelerken kendisini çok yüksek düzeyde oluşturulmuş bir kamuoyu önünde bulmalı, vereceği kararın haklılığını yalnızca Anayasa değil, aynı zamanda böyle bir kamuoyuna dayandırma olanağına sahip olmalıdır.

Bu nedenle, «İLKE» yi bu girişiminden dolayı yürekten kutluyorum

bir RÖPORTAJ

Kamboçya Sorunu

Dünya barış güçlerinin ilgi merkezini oluşturan Çinhindi'ndeki olayların başlangıç noktası olarak gösterilmek istenen Kamboçya sorununu Dergimiz daha net olrak ortaya koymak bakımından, sorunu gerçek ölçüleri içinde ele alma konumundaki yazarlarla yaptığı röportajların birini daha bu sayısında yayınlıyor.

İLKE

1 **ULUSAL Kurtuluş için Kamboçya Ulusal Birlik Cephesi'nin Kamboçya'da Pol-Pot yönetimini devirerek iktidara gelmesi konusunda görüşünüzü özetler misiniz?**

2 **7 OCAK'da Phom Penh'in düşmesinden sonraki gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?**

3 **BU konuda bölgesel ve uluslararası düzeyde gerginliği artırma yolunda Beyaz Saray yönetiminin ve onunla işbirliği yapan bazı rejimlerin tutumları hakkında ne düşünüyorsunuz?**

4 **BÖLGE ve dünya barışına katkı getirme niyetini vurgulayan Kamboçya'daki yeni yönetimin dış politikası hakkında ilk değerlendirmeniz nedir?**

Kamboçya - Vietnam - Çiu

CEM ÇAKMAK

1 • Kamboçya'da her şeyden önce, çağımızın en zalim ve kanlı rejimlerinden biri devrilmiştir. Pol-Pot rejiminin, Çinlileri bile şaşırtan, sert ve acımasız yönetim ve tarihin en kanlı ve zalim rejimlerinden biri olduğunda genellikle birleşiliyor. Pol-Pot yönetiminin Kamboçya'da iki milyon kişiyi öldürdüğü çeşitli kaynaklardan bildirilmektedir. Vietnam'ın, Kamboçya Ulusal Kurtuluş Cephesi'ni desteklemesini kınayan Batı, iki milyona yakın insanı öldüren Pol-Pot rejimini görmezlikten geliyor. Rakamlardaki abartmanın ölçüsü ne olursa olsun, öldürülen insan sayısı korkunçtur. Bu nedenle, iktidarı süresince nasıl yönetildiği konusunda dışarıya hiç bir bilgi sızmayan, bir tür esrarengiz, fanatik Pol-Pot sadizminin sona ermesi, Kamboçya Halkı için büyük kurtuluş olmuştur.

Pol-Pot rejiminin insanlık dışı davranışları bulunduğundan kimsenin kuşkusu yok. Herkes bunda birleşiyor. Ancak bu durum, başka bir ülkeye açık ve dolaylı bir müdahalede bulunma hakkını vermiyeceğini ileri sürenler Vietnam'ı ayıplıyor, kınıyor.

Şurası bilinen bir gerçektir ki, Çin Hindi'nde iç ve bölgesel istikrarsızlık, son 40 yıldır «istisnai» olmaktan çok bir kural gibidir. Bölgede yıllar süren savaşlar, devrimler, darbeler, emperyalizmin hesapları bu sürekli istikrarsızlığın temel nedenleri olmuştur. Hele Kamboçya ile Vietnam arasındaki sürtüşme ve çatışmalar tarih boyunca süregelmiştir. İki ülke arasındaki savaş, son bir yıldır basit sınır çatışmaları olmaktan çıkmıştı. Bir yılı aşkın bir süredir savaş nedeniyle Kamboçya'da bulunan ve sayıları gittikçe artan Vietnam'lı askerlerin varlığını Pol-Pot düştükten sonra ayrımsamak da fazla inandırıcı değil. 15 Mart 1970'de, tam iktidar olmak üzereyken CİA darbesiyle düşürülen ve yerine Lon Nol'u getiren ABD, devrilen Pol-Pot'un arkasından prens Sihanuk'u savununr görünmüştür. 9 yıldır bu ülkenin başına gelenlerin başta gelen sorumlusunun Sihanuk'un iktidarını engelleyen ABD olduğunu unutmamak gerekir.

2. Bu konuda, elde yeterince bilgi olmadığı için şimdilik doğru gözlemler yapabilmek zordur. Pol-Pot sonrası, ülkenin, tam bir ekonomik-toplumsal harabe olduğu açıktır. Çöküntü, aslında, bir kaç yılın sonucu değil. Ülkenin 1940'lardan sonraki tarihi bir bakıma, çalkantılar, darbeler, savaşlar tarihidir. En dramatik olan dönem de yaşanan son 10 yıldır. Ancak şurası bir gerçektir ki Pol-Pot'tan kötüsü olamazdı. Vietnam'dan şimdi beklenen, komşusu Kamboçya ile yıllar süren anlaşmazlığın karşılıklı görüşmelerle çözmeye çalışmasıdır. Belki de Vietnam, lideri Ho Şi Minh'in tarihsel çabasını sürdürerek, uzun dönemde gerçekleşebilecek bile olsa, Vietnam-Kamboçya-Laos Güney-Doğu-Asya Federasyonu doğrultusunda çaba göstermektedir.

3.4. Vietnam-Kamboçya anlaşmazlığına, Çin'in, ABD ve Japonya'nın «icazeti» altında doğrudan saldırıya geçerek karışması, bölgesel ve uluslararası gerginliği artırmaktan öteye, tarihsel, toplumsal bir ayıptır. Çin'in Vietnam'a saldırısı tüm uluslararası kuralların ve Birleşmiş Milletler ilkelerinin açıkça çiğnenmesidir. Saldırının, Vietnam'ın sınır kışkırtmalarına karşı bir yanıt olduğu ve bu nedenle de Vietnam'ın cezalandırılması, bir devlet'e ders verilmesi iddiaları ise ayıbı daha da çirkinleştiren, özürü kabahattan büyük kılan çabalardır. Milyarlık bir ülkenin 50 milyonluk bir ülkeye silahlı ders vermeye kalkması gülünçtür. Böylesine bir saldırının, bölgedeki dengeler nedeniyle, zincirleme olarak dünya barışını sarsacak, hatta 3. dünya savaşına yol açabilecek gelişmelere varabileceğini Çin'in göremediğini sanmak saflıktır. Bu nedenle de Çin'in saldırısı, ilkel, küçük hesaplara dayalı bir saldırıdır. Kamboçya'da desteklediği Pol-Pot rejiminin yıkılmasını hazmedemeyen Pekin'in Vietnam'a ders verme girişimi, Sovyetlere kızan Çin'in, Vietnam'a intikamcı saldırısıdır.

Gerçekte bütün bunlar bir bakıma önemsiz sorunlardır. Asıl sorun, evrensel olan, kuramsal sorundur. Peşpeşe üç sosyalist ülkenin kapıştığı uzak doğu ülkeleri, yanıtlanması gereken böyle bir soruyu ortaya atmıştır. Sosyalist ülkelerde parti, işçi sınıfı ve devlet arasındaki ilişkilerin ne olduğu, ne olması, gerektiği sorusudur.

Afrika'da Kolonyalist Polilikalar

V. VOROBYOV

Afrika kıtasının durumu çağdaş uluslararası yaşantının temel konularından biri haline gelmiştir.

Büyük Ekim Sosyalist Devriminin verdiği güçlü ivme, Sovyet halkının önemli payının bulunduğu faşist Almanya ve militarist Japonya'nın yenilmeleri ve güçler dengesinde sosyalizm yararına büyük bir kayma, dünya bütününde tarihsel önemi olan değişikliklere neden oldu. Örneğin, savaştan bu yana iki milyardan fazla insan kolonyalizmin boyunduruğunu kırmayı başardı ve ulusal bağımsızlığını elde etti. Kolonyalizmi altetme süreci 1970'lerin ortalarından beri son aşamasına girmiş bulunuyor ve Afrika bu etkilenen alanlardan biridir.

Emperyalizmin, kendi açısından «ayrılmış av» olarak görmeye alıştığı bu kıtada yaşayan milyonlarca insan, kolonyalist yönetimi kırmakta ve bağımsız kalkınma yoluna girmektedir. Genç Afrika devletleri kendileri için çok önemli görevleri yüklenmiş bulunuyorlar. Ulusal, siyasî ve ekonomik bağımsızlıklarını güçlendirmek, demokrasi ve toplumsal ilerleme sürecini geliştirme, emperyalizmin ve gericiliğin neo - kolonyalist hareketleri ile mücadele, kolonyalizmin, ırkçılığın ve apartheidin son izlerinin bütünüyle ve kesin olarak yok edilmesi. Bu yeni eğilimler tüm dünyada güçler dengesinin sosyalizm ve demokrasi yararına değişmesiyle, barış içerisinde birarada yaşama ilkeleri ve detantı güçlendirme mücadelesinin sürekli yaygınlaşmasıyla doğrudan bağlantılıdır.

Günümüz dünyası ulusal kurtuluş hareketlerinde önemli gelişmelere sahne olmaktadır. Önemli sayıda genç bağımsız devlet sosyalizme yönelik ulusal inşa programlarını hayata geçiriyorlar. Bu, onların bağımsızlığını yeni kazanmış ülkeler arasındaki saygınlıklarının yükselmesi ve sosyalist toplulukla yaptıkları işbirliklerini güçlendirmeleri anlamına geliyor.

Bununla birlikte saldırgan emperyalist merkezler (gelişmekte olan diğer ülkelerle birlikte) Afrika ülkelerini kendi siyasî ve ekonomik yedek güçleri haline dönüştürmek ve kendi ideolojilerinin etkisi altına al-

2. Bu konuda, elde yeterince bilgi olmadığı için şimdilik doğru gözlemler yapabilmek zordur. Pol-Pot sonrası, ülkenin, tam bir ekonomik-toplumsal harabe olduğu açıktır. Çöküntü, aslında, bir kaç yılın sonucu değil. Ülkenin 1940'lardan sonraki tarihi bir bakıma, çalkantılar, darbeler, savaşlar tarihidir. En dramatik olan dönem de yaşanan son 10 yıldır. Ancak şurası bir gerçektir ki Pol-Pot'tan kötüsü olamazdı. Vietnam'dan şimdi beklenen, komşusu Kamboçya ile yıllar süren anlaşmazlığın karşılıklı görüşmelerle çözmeye çalışmasıdır. Belki de Vietnam, lideri Ho Şi Minh'in tarihsel çabasını sürdürerek, uzun dönemde gerçekleşebilecek bile olsa, Vietnam-Kamboçya-Laos Güney-Doğu-Asya Federasyonu doğrultusunda çaba göstermektedir.

3.4. Vietnam-Kamboçya anlaşmazlığına, Çin'in, ABD ve Japonya'nın «icazeti» altında doğrudan saldırıya geçerek karışması, bölgesel ve uluslararası gerginliği artırmaktan öteye, tarihsel, toplumsal bir ayıptır. Çin'in Vietnam'a saldırısı tüm uluslararası kuralların ve Birleşmiş Milletler ilkelerinin açıkça çiğnenmesidir. Saldırının, Vietnam'ın sınır kışkırtmalarına karşı bir yanıt olduğu ve bu nedenle de Vietnam'ın cezalandırılması, bir devlet'e ders verilmesi iddiaları ise ayıbı daha da çirkinleştiren, özürü kabahattan büyük kılan çabalardır. Milyarlık bir ülkenin 50 milyonluk bir ülkeye silahlı ders vermeye kalkması gülünçtür. Böylesine bir saldırının, bölgedeki dengeler nedeniyle, zincirleme olarak dünya barışını sarsacak, hatta 3. dünya savaşına yol açabilecek gelişmelere varabileceğini Çin'in göremediğini sanmak saflıktır. Bu nedenle de Çin'in saldırısı, ilkel, küçük hesaplara dayalı bir saldırıdır. Kamboçya'da desteklediği Pol-Pot rejiminin yıkılmasını hazmedemeyen Pekin'in Vietnam'a ders verme girişimi, Sovyetlere kızan Çin'in, Vietnam'a intikamcı saldırısıdır.

Gerçekte bütün bunlar bir bakıma önemsiz sorunlardır. Asıl sorun, evrensel olan, kuramsal sorundur. Peşpeşe üç sosyalist ülkenin kapıştığı uzak doğu ülkeleri, yanıtlanması gereken böyle bir soruyu ortaya atmıştır. Sosyalist ülkelerde parti, işçi sınıfı ve devlet arasındaki ilişkilerin ne olduğu, ne olması gerektiği sorusudur.

mak amacıyla girişimlerinden vazgeçmiş değildirler. Bu, batının önde gelen güçlerinin Afrika kıtası üzerindeki faaliyetlerinin benzeri görülmemiş artışını da açıklıyor. Bu artış iki ana yön gösteriyor: Önce Afrika'nın ilerici devletlerine karşı geniş bir saldırı ve ikinci olarak da, biraz yenilenmiş olmakla birlikte, kıtanın güneyinde emperyalist basamağı koruma girişimidir.

Bugün Afrika'da en ciddi siyasî ve ekonomik bozguncu eylemlerin, kalkınmaları sosyalist yönelim gösteren ülkeleri hedeflediği artık tipik bir özellik olmuştur.

Emperyalistler karşı - saldırılarında çeşitli taktikler kullanırlar. Onlar Afrika ülkeleri arasındaki anlaşmazlıklardan sevinç duyarlar, ve bağımsızlığını yeni elde etmiş ülkelerin kolonyalizmin karanlık günlerinden devraldıkları toprakla ilişkili ve diğer sorunlara ait anlaşmazlıkları kışkırtırlar. Aynı şekilde Batı, ekonomik baskı ve siyasî şantajı da geniş ölçüde kullanır ve bunlardan arzu ettiği sonuçlara varamazsa darbeler düzenlemekte ve hattâ bazı durumlarda doğrudan saldırmakta tereddüt etmez. Yakın geçmişte bu tür bir dizi örnek görülmüştür.

Yerel Afrika ve Arap gerici güç ve rejimlerini bizzat kullanmak, emperyalizmin politikasıdır. Bugün bile gerilimin sürdüğü «Afrika Boynuzundaki» silâhlı çatışmanın arkasında bozguncu Pekin'in işlevi vardır.

Burada durum ilk bakışta açık görülebilir —kapitalist olmayan kalkınma yolunu nihai amaç olarak saptadıklarını savunan iki Afrika ülkesi karşı karşıya geliyordu ve Batı'nın izlediği neo-kolonyalizmin olayla hiçbir ilişkisi yoktur. Ancak dünyanın bu bölümündeki gelişmelere daha yakından bakarsak olay daha açık bir görünüm kazanır: Kızıldeniz havzasında yer alan Afrika ülkelerindeki ilerici akımların gelişimlerini engellemek isteyen ve onun yardımcıları ve tahrikçileri arasında bir anlaşmanın bulunduğu görülür. ABD ve onun NATO'lu müttefikleri Asya ve Afrika'nın bağlantı yeri olan ve uluslararası deniz ulaşımında büyük öneme sahip bulunan bu bölgede yeni bir askeri - gerici siyasî bir blok oluşturmanın çabası içerisindedirler.

Burada asıl hançer Etyopya'yı hedef almıştır. 1974 yılında bu ülke devrim yapmış ve çürümüş olan feodal - monarşist rejimi ülkeden kovarak köklü toplumsal ve ekonomik değişimleri hedefleyen bir politika saptamıştır. Nisan 1979'da benimsenen ulusal demokratik devrim programı sosyalizmin inşasını öngörmektedir. Etyopya'daki ulusal kurtuluş hareketini engelleme çabaları türlü şekillere bürünmektedir. İç gericiliğin teşvik edilmesi, sabotaj ve karşı devrim örgütlenmesi bir yana, Washington devrimci yönetime o pek sevdiği ekonomik tehdidini, yâni dış yardım ve kredilerden mahrum etme tehdidini savurmuştur. Ancak gücünü özellikle, ayrılıkçılığı, feodal gericiliği, ve dinsel çekişmeyi teşvik yolun-

da yoğunlaştırmıştır. İlk aşamada Etyopya halkları arasında düşmanlığı körükleme görevi komşu Sudan ve Suudî Arabistan'a verildi ve onlar da bu ülkeye silâhlı ayrılıkçılar göndermeye başladılar. Bununla birlikte bu girişim, geleneksel olarak karmaşık olan ulusal sorunun tam eşitlik, kendi geleceğini belirleme hakkı ve bölgesel özerk yönetim temelinde ve barışçıl yollardan çözümünü amaçlayan Etyopya devrimci liderliğini destekleyen Etyopya halkının direnciyle karşılaştı. Bunun üzerine emperyalistler şeytanca bir plânı benimseyerek Etyopya'ya karşı mücadelede diğer bir bağımsız Afrika devleti olan Somali'yi kullandılar. Bu plân, iki genç Afrika ülkesinin kolonyalizm koşullarında çizilmiş sınırlara sahip olmasının neden olduğu durumdan ve çoğunlukla tarihsel ve ekonomik farklılıkların ve değişik milliyetlerin sahip olduğu doğal zenginliklerin hesaba katılmadan bu sınırların belirlenmiş olmasından yararlanmayı amaçlıyordu. Zaten başlangıçtan beri Afrika için en ciddi siyasî tehlike de bu olmuştur. Bu açıdan bakıldığında Afrika Birliği Örgütü (OAU) nun daha 1974'de temel ilkelerinden birisi olarak Afrika devletlerinin mevcut ülke sınırlarının ve toprak bütünlüklerinin kesinlikle korunmasını benimsemesi bir rastlantı değildir. Çünkü bu, Afrika ülkelerinin egemenlikleri için önemli bir önkoşul olarak görülmüştü. Son derece hassas olan bu karar alınmamış olsaydı, Afrika kıtasının yenibaştan çizilmesi gerekebilirdi ki, bu da dağ gibi sorunları yaratabilir ve hattâ kan dökümü, düşmanlık ve patlamaya hazır bir ortamı beraberinde getirebilirdi.

Emperyalistler ve onların müttefikleri Etyopya Devrimine bir son vermeye uğraşırken aynı zamanda Somali halkını, seçtiği ilerici çizgiden döndürmeyi de amaçlıyorlardı. Bu yolda Mogadişu'daki liderlerin milliyetçi özlemlerini, ve diğer bazı uluslarla birlikte Somalililerin de yaşadıkları komşu devletlerden —Etyopya, Kenya, Cibuti— toprak katarak sözümona «Büyük Somali» yaratma gibi şovenist plânları beslemekte ellerinden geleni yaptılar. Devrimci Etyopya'nın düşmanları, bol keseden vaadlerde bulunarak ve yüzleri kızarmadan yalanlar söyleyerek Somali'yi toprakları genişletme amacı güden savaşa sokmayı başardılar. Daha sonra bütün uluslararası yasalara meydan okuyarak, saldırganı silâhlandırmaya başladılar. Emperyalistler silâhları Mogadişu'ya Sudan, Suudî Arabistan ve Mısır yoluyla sevketmektedirler. Diğer Afrika ülkelerinin ve dünya kamuoyunun olumsuz tepkisinden çekindikleri için de bu eylemlerini müdahale aleyhtarı çağrılar arkasında gizliyorlar.

Sovyetler Birliği Etyopya ile Somali arasındaki bir silâhlı çatışmayı önlemek için kendi payına düşen herşeyi yapmıştır. Ancak bütün sağduyulu çağrılarına ve Somali halkının gerçek dostlarının çabalarına rağ-

men, Somali liderleri 1977 yazında Etyopya'ya karşı askeri harekâta giriştiğinde ve Somali birlikleri ülkeyi istila ettiklerinde Sovyetler Birliği, bu durumlarda hep yaptığı gibi, mağdur durumda kalan tarafın yanında yerini almış ve Etyopya yönetiminin çağrısı üzerine saldırıyı püskürtmek üzere malzeme ve teknik yardımda bulunmuştur. Bunun Somali liderlerinin tepkisini çekeceğini bile bile —ki çekmiştir.— Sovyetler Birliği bu yönde hareket ederken kendi dış politikasının temel ilkeleriyle tam bir uyum içerisindedir. Devrimci Etyopya benzeri yardımı Küba da dahil olmak üzere sosyalist topluluğun diğer ülkelerinden de almıştır. Sonunda Etyopya halkı kendi toprak bütünlüğünü korumakla kalmamış, Etyopya devriminin konumunu da önemli ölçüde güçlendirmiştir.

Batı şimdi Etyopya etrafında askeri köprübaşları oluşturmaya çalışıyor. ABD'den yüksek rütbeli subaylar Somali'yi ziyaret etmiş ve Somali liderleri ile Amerikan silâh yardımı hakkında karşılıklı görüşmeler yapmış bulunuyorlar. Washington ise diğer komşu ülkelere silâh göndermeyi kararlaştırmış durumdadır.

Pekin de çatışmadan uzak durmuş değildir. Somali Devlet Başkanı Mohamed S. Barre Çin'e dâvet edilmiş ve oldukça sıcak bir karşılama görmüştür. Bu ziyaret de Çin liderleri tarafından daha ziyade anti - Sovyet propaganda için kullanılmıştır. Çinli liderler «Afrika Boynuzundaki» olaylara kendi müzmin Sovyet düşmanlıkları açısından bakmışlar, ve Mogadişu'ya askeri yardım vaadinde bulunmuşlardır. Pekin'in Afrika ülkeleri arasında çekişmeyi yaygınlaştırmak için bir kez daha Batı'nın gerici merkezleri ile işbirliği yapması, Pekinli liderlerin özlemlerinin kalkınmakta olan ülkeler halklarının çıkarları ile nasıl keskin bir çelişki içinde olduğunu açıkça göstermektedir. Her iki taraftan siviller de dahil olmak üzere yığınla kurban, korkunç yıkım, ekonomik güçlükler ve «Boynuz»daki siyasî ve askerî gerilim ne Etyopya halkının ne de Somali halkının çıkarları doğrultusundadır. Bu herkes tarafından açıkça görülmektedir. Yine daha az açık olmayan ise bu olayların nedenlerinin Afrika'nın bu kesimindeki baskısını şöyle veya böyle sağlamlaştırmak isteyen emperyalizmin ve yeni sömürgeciliğin çabalarında yattığıdır.

Neo - kolonyalistler özellikle Angola'ya karşı aktiftirdirler. Bu genç devletin bağımsız gelişmesi günümüzün en gerici güçlerinin karmaşık işbirliğinin tepkisiyle karşılandı. Bunlara ABD emperyalistleri, ve onların Batı Avrupalı müttefikleri, Güney Afrikalı ırkçılar ile yıllardır CIA ve diğer emperyalist istihbarat örgütlerince beslenen FNLA ve UNITA akımlarına mensup Angola'lı hainler dahildir. Belli bazı Afrika rejimleri Angola halkının gerçek özlemlerine karşı mücadelede utanç verici bir rol oynarken, diğer yandan da Maocuların, kukla devletleri finanse edip, silâhlandırmak ve eğitmekle uğraştıkları görülebiliyordu. Pekin lider-

lerinin Angola'ya yabancı müdahalesi sırasındaki ve daha sonra Afrika Birliği Örgütü (OAU) ile Birleşmiş Milletlerde ortaya çıkan karmaşık siyasî mücadeledeki eylemleri, devrimci yurtsever güçlere karşı mücadelede her türlü ittifaka hazır olduklarının yeni bir göstergesiydi: ABD emperyalistleriyle, paralı askerlerle, UNITA ve FNLA'nın kuklalarıyla ya da Güney Afrika'daki ırkçılarla.

Gerici güçler Afrika kıtasında yeni bir ilerici devlet olacağı için yeni Angola'nın gelişimini engellemek istiyorlar. Onlar Angola Halk Cumhuriyetinin varlığını ırkçılık, ve neo - kolonyalizmin son tabyalarına karşı bir tehlike olarak görüyor ve bu nedenle de en yüz kızartıcı taktiklere başvuruyor. Angola Halk Cumhuriyetine karşı iç ve dış gericiliği sürekli kışkırtıyorlar. Angola'nın düşmanları ülkede gelişen olayları bir iç çelişki ya da iç savaş olarak göstermek istediler. Ancak bugün sorunun egemen bir ülkeye karşı açık emperyalist saldırı ve Angola Halk Cumhuriyetinin içişlerine acemice bir müdahale olduğu açıktır. Emperyalist güçlerce finanse edilen akımlar Zaire topraklarından ve yasa dışı bir şekilde ele geçirdikleri Namibya'dan hücuma geçerek Angola halkına karşı terör uygulamaları tezgâhlamaktadırlar. Batıdaki bazı merkezlerin, ve özellikle Namibya ve Zimbabve'nin kolonyalizmden kurtuluş mücadelelerinde ABD ve Britanya tarafından kendilerine müttefik olarak sunulan Güney Afrika Cumhuriyeti, Angola'ya karşı saldırgan bir tutum içerisine girmiştir. Fakat ırkçıların ve bozguncuların, bu girişimlerinde tümüyle başarısız oldukları da bir gerçektir. Sosyalist ülkelerin kardeşçe yardımları, uluslararası yardımlaşma, dünyadaki bütün ilerici güçlerin desteği sayesinde Angola'lı yurtseverler bağımsızlıklarını korudular. Kıtanın güneyindeki kolonyalist ve ırkçı rejimler bağımsız Afrika için sürekli bir tehdit oluşturuyorlar.

Angola ve Mozambik'te devrimci ve yurtsever güçlerin zaferi ve Portekiz sömürgeci imparatorluğunun yıkıntıları üstünde sosyalist yönelimli devletlerin kurulması sonucunda, Afrika'nın güneyinde halkların ırkçılığa ve apartheide karşı mücadeleleri ile ulusal ve toplumsal kurtuluş için verdikleri mücadele için daha uygun koşullar yarattı. Eskiden kendilerini kalkan gibi koruyan kolonyal tabyalardan yoksun kaldıkları için ırkçı rejimler ilerici güçlerin artan baskısı altındadırlar. Afrika nüfusunun çoğunluğunun mücadelesi güneyde yoğunlaşmış bulunuyor ve halk, ulusal kurtuluş, bağımsızlık, ve çoğunluk egemenliği ile kolonyalizm ve emperyalizmden tam kurtuluş için silahlarını kullanıyor.

Bu ise ırkçı Smith ve Vorster rejimlerinde olduğu gibi emperyalist merkezlerde ciddi kızgınlığa neden oluyor. Uluslararası tekellerin ekonomik konumlarına ağır bir darbe olabileceğinden ve dolayısıyla Batı'nın (öncelikle ABD ve NATO'nun önde gelen diğer devletleri) yerkürenin bu bölgesindeki askerî ve siyasî özlemlerinin sonu olmasından ürküyor-

lar. Batının buradaki çıkarlarının gizli hiçbir yanının bulunmadığını söylemeye bile gerek yok. Örneğin altı bin ABD ve bir o kadar Britanya firması Pretoria rejimi ile işbirliği yapıyorlar. Yakın bir süre önce Amerikan kongresinde sözü edildiği gibi, Amerikalı senatörlerin yarıdan fazlasının Güney Afrika altın ve elmas madenlerinde hisseleri var. Britanya'nın Dışişleri Bakanı David Oven, «Biz kendimizi böylesi bir lükse verecek değiliz diyerek İngnliz hükümetinin Güney Afrika'ya ceza uyugulamasında olumsuz tavır aldığını açıkça kabul etmişti.

Ekonomik ve siyasî gerekçeler kadar emperyalist politikanın Afrika'nın güneyindeki ırkçı rejimlerle ittifakında da askeri ve stratejik nedenler belirleyici rol oynuyorlar. Güney Afrika Cumhuriyeti NATO'nun stratejik plânlarında belli bir yere sahiptir ve böylelikle Batı ile yakın askeri bağlantıları bulunmaktadır. Bilindiği ilk kez 1960'ların başlarında ortaya atılan SATO (Güney Atlantik Paktı) gibi emperyalist bir blok oluşturulması, ya da NATO'nun ATO (Atlantik Paktı) haline dönüştürülmesi hakkında oldukça yoğun tartışmalar olmuştu. Güney Afrika'ya bu plânlarda çok önemli roller verilmektedir. Son olarak, Afrika'nın güneyl Afrika ülkelerine neo - kolonyalist saldırılar için emperyalizmin köprübaşıdır.

Bu nedenle emperyalist güçlerin, Güney Afrika'daki kurtuluş mücadelesinin yaygınlaşmasını önleme, Zimbabve ve Namibya'da ülkeyi toplumsal ve ekonomik ilerleme yoluna sokabilecek ulusal - yurtsever güçlerin yönetime gelmesini engellemek için çabalarını neden bu kadar yoğunlaştırdıkları açıktır. Londra ve Washington'un, dünyanın bu bölgesindeki manevraları bu amacı daha ileriye götürmek için tasarlanmıştır. Bu manevralara örnek olarak ABD Cumhurbaşkanlığı Ulusal Güvenlik Danışmanı Z. Brezinski'nin aşağıdaki açıklaması gösterilebilir: «Yapmak istediğimiz şey, neredeyse vahiy denilebilecek bir değişim sürecine ayak uydurmayı teşvik etmektir. Biz Güney Afrika'ya, intihara teşebbüs etsin diye baskı yapmıyoruz. Güney Afrikalıları kendi ülkelerinin tarihsel kaderi üstüne bir kez daha düşündürtmeye çalışıyoruz, ancak böyle bir değişim sürecinden geçerek toplum yaşamını sürdürebilir.» Brezinski Güney Afrika toplumunun yaşamını sürdürmesinden bahsederken, kuşkusuz tüm ekonomik ve siyasî gücü ellerinde bulunduran Güney Afrikalı ırkçıları kastediyor. Emperyalistler ölçülü değişiklikler ve küçük sadakalarla ırkçı rejimin kaçınılmaz çöküşünü engellemek veya kontrola almak istiyorlar. Güney Afrika'daki ırkçı rejimin «değişimler» ve «dönüşler» sözcüklerinni perde arkasından NATO güçleri Güney Afrika'da oldukça gelişkin bir silâh sanayinin (çeşitli bilgilere göre teçhizat gereksinmelerinin % 50'sinden fazlasını sağlayabilecek güçte olan) kurulmasına yardım etmiştir. Basın, bugün nükleer silâhlar üstüne çalışmayı bi-

tirmek üzere olduğunu ve yakın gelecekte deneye başlamasının beklendiğini bildiriyor.

Sovyetler Birliği, Birleşmiş Milletler kararlarına aykırı olarak Güney Afrika ile aktif işbirliği yapılmasına sık sık dikkat çekmiş ve bu işbirliğine öncelikle ekonomik ve askeri alanda son verilmesinin, ezilen halkın kolonyalizm, apartheid ve ırkçılık karşısında ve özgürlük, eşitlik ve bağımsızlık uğruna verdikleri mücadelenin başarısını önemli ölçüde ilerleteceğini vurgulamıştır. SSCB'nin tutumu sayesinde ve diğer barışsever ülkelerin geniş desteğiyle ırkçılara silâh satışına 1977'de ambargo konuldu.

Ancak daha önce de belirtildiği gibi, o tarihe kadar ırkçıları dişlerine kadar silâhlandırmayı başarmış ve kendi silâh sanayilerini kurmaya yardım etmiş olan Batı, Vorster rejimi ile ekonomik ve teknik işbirliğini inatla sürdürmektedir.

Burada önemli nokta, Güney Afrika'daki mevcut rejimin emperyalistlere tümüyle uygun olduğudur. Emperyalistler, Güney Afrika'daki egemen çevrelerin esas politikası olan anti - komünizm tarafından özellikle çağrılmışlardır. NATO liderleri de, Güney Afrika'lı ortaklarındaki esneklik yoksunluğundan ve bugünün koşullarında güvenilmezlik ve kararsızlığın kanıtları olarak görülen manevra yapma ve itiraf etme isteksizliğinden çekinmişlerdir. Bu nedenle Vorster ile ilişkilerde Batı (iç işlerinde ve diğer Afrika devletleriyle olan ilişkilerinde bir «yüz gerdirme» makyajı ile) onu bir dereceye kadar modernleşmenin gereklerine ikna etmeye çalışmaktadır. Bu tür bir politikayı destekleyenlerin hesaplarına göre bunun, Güney Afrika rejiminin gücünü azaltmayla hiçbir ilgisinin olmamasının yanısıra, onu uluslararası yalnızlığa iten çirkin görüntüsünün çok eleştirilen yanlarını yok edecektir. Batı aynı zamanda, bu reformların, Vorster rejimini korumak olan kendi gerçek amacını gizliyeceğini ve bütün dünyadaki ilerici güçlerin protestosunu zayıflatacağını ümit etmektedir.

Güney Rodezya (Zimbabve) ve Namibya sorununa kendi amacına uyacak bir çözüm yolu bulmak için Batı girişimlerini arttırıyor. Rodezya sorununu yatıştırmakta baş «barışçı» rol Britanya ve ABD tarafından üstlenildi. Afrika'da hatırı sayılır bir mekik diplomasisinin ve devlet görevlilerinin «sınır» devletleri başkanları ile görüşmelerinin ardından, Smith ve Vorster gibi ırkçı liderler ile çeşitli ulusal bağımsızlıkçı gruplar 1977 yılında, sözüm ona Rodezya sorununun çözümünü amaçlayan Anglo Amerikan plânında biraraya geldiler.

Gerçekte bu plânın amacı, ellerinde silâhları ile özgürlük haklarını savunan Zimbabve yurtseverlerini silahsızlandırmak, beyazların sahip bulundukları ayrıcalıkları devam ettirmek, ve iktidarı siyah çoğunluğa

devretmeden önce yâni mevcut ırkçı rejim iktidardayken «seçimlere» gitmek. Ulusal bağımsızlık için gerçekten savaşanların ve ülkedeki yerli halkın çıkarlarının temsilcisi olan Zimbabve Yurtsever Cephesi (ZPF) bu plâna karşı çıktı.

Anglo - Amerikan tutumunun ikili karakterinden yararlanan Smith kendi plânını öne çıkarttı ve bu yılın (1978) Şubat ayı sonunda hiç bir şekilde nüfusun çogunluğunu temsil etmeyen «ılımlı» Afrikalı liderlerle birlikte İç Sorunları Çözümleme antlaşmasını imzaladılar. Bu antlaşmaya göre bu yılın Aralık 31'inde iktidarı ellerine alacaklar.

Bu antlaşmanın mevcut ırkçı rejimin temelini değiştirmekle (yâni beyaz azınlığın ekonomik ayrıcalıklarını ve baskı rejimini) hiçbir ilgisi yoktur. Sadece «ehlileştirilmiş Afrikalıların» hükümete girmesine izin veren mevcut yönetim mekanizmasının yapay bir yeniden düzenlenişidir. Nüfusun yaklaşık % 4'ünü oluşturan beyazlar hâlâ, Anayasal sorunlarla ilgili herhangi bir Afrikalı girişimini engelleme olanağını bulacaklardır. Irkçılar adalet sistemi, ordu ve polis üzerindeki kontrollerini hâlâ sürdürmektedirler. Anlaşmanın sağlanmasına ilişkin duyurunun yapılmasıyla birlikte Smith yönetiminin, ülkedeki ulusal bağımsızlık hareketine karşı yeni cezai tedbirleri açıklaması bir rastlantı olmasa gerekir.

Zimbabve yurtseverleri, haince olarak niteledikleri bu entrikaları yılmadan sergilemeye devam ediyorlar. Zimbabve Yurtsever Cephesi lideri Joshua Nkomo, yurtsever cephenin bu ve benzeri «çözümlemeleri» reddettiğini ve silâhlı mücadeleyi yükselteceğini açıklamıştır. Namibya sorunu da ciddiyetini koruyarak devam etmektedir. 1966 yılında Güney Afrika'nın bu ülke üstündeki mandasını iptal eden Birleşmiş Milletler kararına rağmen ülke hâlâ Güney Afrika'lı birliklerin işgali altında bulunuyor. (Onu Güney Afrika Cumhuriyeti'nin beşinci eyaleti haline dönüştürmek amacıyla). Apartheid politikası, «terörizm» ve komünizme karşı yasaları da içeren baskıcı hukuk eşliğinde yürürlüktedir. Pretorya'daki yetkililer Namibya'yı Bantustan'lara böldüler ve Angola sınırları boyunca yer alan önemli miktardaki toprak parçasını «sözüm ona» güvenlik bölgesine dönüştürdüler ve burada yaşayan halk zorla tahliye edildi. Bazı bölgelerde olağanüstü durum ilân edildi ve yetkililer, akıllarına estiğinde herhangi bir «şüpheliyi» tutuklama, miting ve gösterileri dağıtmak, ve gerillalara ait olduğundan şüphe edilen mahallelerdeki Afrikalıları vurma hakkına sahiptirler. Namibya'da önde gelen ulusal kurtuluş hareketi SWAPO (Güney Batı Afrika Halk Örgütü) olup, on yıldan beri işgalci güçlere karşı askeri harekâtı yönetmektedir. 1973 yılında Birleşmiş Milletler SWAPO'yu Namibya halkının tek meşru temsilcisi olarak tanımıştır.

Güney Afrika, dünya kamuoyunun protesto'larını ve Güvenlik Konseyinin önergeleri de dahil olmak üzere Birleşmiş Milletler kararlarını uzun bir süredir görmezlikten geliyor. Bununla birlikte SWAPO'nun eylemlerindeki artış, Namibya halkının büyüyen direnmesi ve Güney Afrika üzerinde artan uluslararası baskı sonucu Vorster rejimi bazı manevralar yapmak zorunda kaldı. Fakat Pretorya'nın ırkçı emir kullarının oluşturacağı geçici bir yönetimin kurulması yolundaki önerisi ve Namibya için kaleme alınan «anayasa» taslağı Güney Afrika'nın kukla bir hükümet yaratma girişimlerinin o kadar açık kanıtlarıdır ki, Batı b..e bu hareketi destekliyememiştir. 1978 yılının Temmuz ayı ortalarında, ABD, Fransa, Britanya, Kanada, Batı Almanya temsilcileri ile SWAPO ve «sınırdaş» Afrika ülkelerinin temsilcileri arasında 15 ay süren zorlu görüşmeler üzerine resmi bir tebliğ Luanda'da yayınlandı. Resmi tebliğe göre taraflar Namibya sorununun Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi çerçevesinde çözümlenmesi konusunda anlaşmaya varmışlardır. SWAPO'nun bildirisinde ise SWAPO'nun artan askeri, siyasî ve diplomatik mücadelesi sonucu ve OAU'nun, sosyalist ülkelerin ve diğer ilerici ve demokrat güçlerin yardımlarıyla, Pretorya ve müttefikleri Namibya halkının tam özgürlüğünü ve bağımsızlığını, bu uluslararası baskı karşısında, kabul etmek zorunda kalmıştır.

Sovyetler Birliği Namibya'nın işgalini yasa dışı olarak gördüğünden Güney Afrika'lı bütün polis ve yönetici personeli biran önce ülkeyi terketmeye çağırıyor ve Namibya halkının devrolunmaz olan kendi kaderini tayin hakkı ile toprak bütünlüğü ilkesi temelinde bağımsızlığını destekliyor. Bütün bu olayların akış süreci göstermektedir ki, Afrika'daki emperyalist müdahale devamlılık gösteren bir niteliğe sahiptir. Sadece seçilen yönteme bakıldığında Afrika politikasında Batı, zaman zaman, duruma göre ses tonunu değiştiriyor. Günümüzdeki olaylar da gösteriyor ki, Batı doğrudan silâhlı müdahale gibi kolonyalizmin klâsik yöntemlerini değiştirmeye niyetli değil. Bu tür tehlikeli eylemlere en açık örnek ise NATO'nun Zaire'ye yapmış olduğu müdahaledir.

Kobalt, elmas, bakır, uranyum ve diğer doğal kaynaklar açısından zengin olan bu önemli Afrika ülkesi sadece ekonomik açıdan değil stratejik nedenlerden de emperyalistlerin politikalarında önemli bir yer tutmaktadır. Zaire'nin tüm modern sanayii gerçekte Batılı tekellerin denetimi altındadır. Burada neo - kolonyalist bir yönetimin işbaşına gelmesi ülkeyi iflâsa sürüklemiştir. Ulusal açık 3 milyar dolara yükselmiş bulunmaktadır. Zaire'nin emekçi halkı ikili bir sömürü altındadır, hem emperyalist tekeller tarafından hem de yerli gözü doymaz «yeni zenginler» tarafından sömürülmektedir. Tekellere ve yerli yönetime karşı direniş Shaba eyaleti merkezinde olmak üzere silâhlı ayaklanma şeklinde geliş-

mektedir. Kongo Ulusal Kurtuluş Cephesi liderliğindeki silâhlı ayaklanmada yer alanlar arasında büyük sayıda Zaire resmi ordusunun askerleri bulunuyor. Zaire'de neo - kolonyalist baskıyı destekleyen rejim bugün tehlike içindedir. Afrika'nın bu bölgesinde kaybettiği mevzileri geri kazanmak ve kıtanın güneyindeki ulusal kurtuluş hareketlerini durdurmak için NATO üyesi ülkelerin başkentleri tarafından köprübaşı olarak görülen Zaire için, kesin bir tehlikenin varlığından sözedilmekteydi.

Kinşaşa rejimini kurtarmak amacıyla ABD'nin de katılımıyla NATO, Zaire'ye doğrudan silâhlı müdahalede bulunmuştu. Buna, ABD ve diğer NATO ülkelerindeki bir kısım devlet adamları ve siyasî liderlerinin Afrika'da «Sovyet - Küba müdahalesi» uydurmalarına dünya kamuoyunu inandırmak için yoğun propaganda kampanyası eşlik etmiştir. Ancak bu yalanlar en başta resmi Sovyet ve Küba açıklamaları ile sergilenmiştir. Şimdi ise yabancı müdahaleler hakkındaki hikâyelerin, ulusal kurtuluş hareketlerine karşı emperyalist güçlerin giriştikleri saldırıları dünya kamuoyundan gizlemek için Batı dünyası tarafından uydurulduğu açıklık kazanmıştır. Zaire'ye müdahale, ABD'nin askeri ve siyasi açıdan Afrika kıtasına yönelik etkisi, kapsamlı plânın sadece bir parçasıdır.

Bu koşullar altında Sovyet hükümetinin 23 Haziran 1978 tarihli açıklaması son derece önemlidir. Açıklamada Afrika'daki olayların tam bir analizi yapılıyor ve bu kıtayı ilgilendiren temel sorunlar karşısında SSCB'nin tavrı belirtiliyordu. Açıklama, Afrika'daki önde gelen Batılı güçlerin yer alacağı kollektif askeri ve politik harekâtı içeren emperyalist politikanın yeni tehlikelerine özel bir dikkatle eğiliyordu. Bu harekâtta NATO örgütsel temel olarak kullanılıyor ve ABD ise tümünün lideri rolünde idi. Washington'daki NATO konseyinin olağan Mayıs toplantısında ve daha sonra Paris'te önde gelen 5 NATO ülkesinin katıldığı konferansta bu harekâtı tırmandırmanın yolları araştırılmış ve Kuzey Atlantik Pakti'nın etki alanını Afrika kıtasına da uzatmak için plânlar yapılmıştı. Batının Afrika'daki çıkarlarının bekçiliğini yapmakta kesin rol, bölgede kurulan askeri - siyasal bloklara düşüyordu. Bunlardan bazıları kendilerini şimdiden hissettirmeye başlamışlardı. Bundan başka, Zaire'ye müdahale ile birlikte «Gerici Afrika Polis Gücü» yaratılması için plânlar yapılmaktadır. Batı ile yakın siyasî ve ekonomik bağları olan birkaç Afrika ülkesinden Zaire'ye gönderilen askeri birlikler, şu sözü edilen «Pan-Afrikan Müdahale Güçleri»ne örnek oluşturmaktadır. Atlantik Blokunun denetiminde hareket eden bu güçler, yaratıcılarına göre, Afrika'da neo-kolonyalizme yönelen tehlikelerin ortaya çıktığı bölgelere gönderilecekti. Açıktır ki, bu «Pan - Afrikan Müdahale Gücü»nü yasallaştırma politikası tüm Afrika kıtası için tehlikeli sonuçlarla yüklüdür ve Afrika ülkeleri arasında bir dağılmaya ve birbirlerine düşmelerine neden olabilecektir. Ba-

tı politikasının diğer sözü edilmeye değer bir yanı da, kıtadaki tüm ulusal kurtuluş harekâtlarının morallerini bozmak ve gözlerini korkutma çabasıdır, Zaire müdahalesi bunun açık bir kanıtıdır. Sovyet hükümetinin açıklaması, bazı gerici rejimlerin destekleri ile birlikte Batılı güçlerin Afrika'nın bu ve diğer bölgelerindeki askeri müdahaleleri tüm bağımsız Afrika kıtasına, Afrika Birliği örgütünün amaçlarına ve Birleşmiş Milletler Anayasası'nın ilkelerine açıkça bir meydan okuma olduğunu belirtmektedir.

Sovyet Dışişleri Bakanı Andrei Gromiko, Sovyet Yüce Sovyeti'nin 6 Temmuz 1978 tarihli toplantısında belirttiği gibi, Afrika'daki olaylar barış ve uluslararası güvenliğin güçlendiğini ve emperyalist saldırı ile diktaya karşı direncin her zamankinden fazla acil bir görev olduğunu göstermektedir. Sovyetler Birliği'nin Afrika konusundaki politikası son derece tutarlı ve açıktır. Gelişmekte olan ülkelerde ve diğer yerlerde SSCB, ulusal bağımsızlık, sosyal ilerleme ve demokrasi için verilen mücadeleleri destekler. Onları mücadele yoldaşları olarak görür. Bu politikayı izlerken Sovyetler Birliği kendisi için hiçbir özel çıkar gözetmez, hiçbir ayrıcalık peşinde koşmaz, hiçbir siyasî tahakküm özlemi duymaz ve hiç bir askeri üs kazanmaya çalışmaz. Bağımsızlığını yeni kazanmış ülkelerle SSCB arasındaki ilişkilerin gelişimi, onların siyasi ve ekonomik bağımsızlıklarının güçlenmesine yardımcı olmakta, kolonyal baskının, apertheid ve ırkçılığın kalıntılarını bütünüyle yok etme mücadelelerine destek olur. Sovyetler Birliği, Afrika uluslarının karşılaştıkları sorunların çözümüne kapsamlı şekilde yardım eder ve ne bahaneyle yapılırsa yapılsın, onların içişlerine yapılan müdahalelere kesinlikle karşı çıkar.

«Biz, Afrika ülkelerinin ve diğer ülkelerin içişlerine herhangi bir müdahale girişiminin kararlı düşmanlarıyız» demektedir, Leonid Brejnev. «Sovyetler Birliği askeri bloklar yaratılmasına ya da Afrika ülkelerinin zıt kamplara ayrılmasına karşıdır. Kolonyal dönemden kalan toprak ile ilgili ve diğer anlaşmazlıkların kızıştırılmasının da karşısındadır.»

Sovyetler Birliği yasa ve adaletin, baskı ve kuvvet politikasına galip gelmesi ve emperyalizmin keyfi eylemlerinin uluslararası ilişkilerden tecrit edilmesi için daima mücadele etmiştir.

(İnternational Aflairs, Eylül 1978)

Enflasyonun Pençesi

Tekelci kapitalizmin bünyesinde ve ekonomik bağlantılarında ortaya çıkan krizlere son yıllarda sürekli bir enflâsyon eşlik ediyor. Emekçilerin hayatı üzerinde derin etkiler yaratan ve gelir dağılımında daha adil ölçüleri hedef alan mücadeleler için oldukça elverişsiz koşullar hazırlayan enflâsyon olayı, aynı zamanda kapitalizmin açmazına işaret eden zorunlu bir sonuçtur da. Sebepleri ve ortaya çıkış biçimleri bakımından sürekli bilimsel polemiklerin ve tartışmaların konusu olan enflâsyona, aşağıdaki çeviri bilimsel ölçüler için de yaklaşıyor ve bir kısım sorulara cevap arıyor.

İLKE

ABRAM MİLEİKOVSY
SSCB Bilimler Akademisi Üyesi

Tekelci devlet kapitalizminin içinde bulunduğu bunalımın dikkat çekici özelliklerinden biri, enflâsyonun kapitalist ekonomide müzmin bir hastalık haline gelmiş olmasıdır.

Enflâsyon —paranın değer kaybetmesi— elbette yeni bir olgu değildir. Daha kapitalist çağın şafağında, enflâsyon, emekçi halk üzerindeki sömürünün şiddetlendirilmesinde burjuvaziye hizmet eden bir araç olmuştur. Sözgelimi Hollanda'da, daha 16. yüzyıl sonlarında, İspanyol sömürgelerinden gelen altının ülkeye girmesiyle besin fiyatları çok fazla yükselmiş ve bu nedenle toplumun en fazla sarsılan kesimleri —kent yoksulları— arasında yüksek zahire fiyatlarına karşı isyânlar başgöstermişti.

Daha yakın bir örnek, bu asrın yirmili yıllarında, 1. Dünya Savaşı ertesinde Almanya'da geçirilen sarsıntının yol açtığı «aşırı - enflâsyon» dur. O sırada para, üzerinde basıldığı kağıttan daha değersiz idi. Bunun sonucu, emekçi halkın son derece yoksullaşması ve toplumsal huzursuzlukların başgöstermesi olmuştur. Ekonominin tekelci devletce dü-

zenlenmesi teorisinin babası John Maynard Keynes, durumun ciddiyetini sezinleyerek, varolan toplumsal düzeni yıkmak için, paranın değer yitirmesinden daha sinsice ve aynı zamanda daha emin bir yol olmadığı fikrine varmıştır.

«EKONOMİK MUAMMA»

Burjuvazi, en az geçmişte olduğu kadar bugün de enflâsyonun toplumsal sonuçlarından korkmaktadır. Yetmişli yılların ortasında, hemen tüm gelişmiş kapitalist ülkelerin hükümetleri, enflasyonu 1 numaralı halk düşmanı ilân etmiştir. Enflâsyonu tevile kalkışmak Batılı iktisatçılar arasında rağbettedir. Bazıları onu hükümet harcamalarının aşırı büyümesine yormaktadır. Diğer bazıları ise bütün suçu sendikaların ücret artışı taleplerine yıkmaktadır. Yine bazıları bu illetin kökünde, petrol üreten ülkelerin yakıt fiyatlarını arttırmaları ile maliyet yükünün artmasını görmektedir. Enflâsyonun ana sebebinin dolaşımdaki para miktarının çoğalması olduğuna inananlar da vardır. Ama açıklamaların bolluğu bir yana, Londra'da çıkan Banker dergisinin sözleriyle enflâsyon bir «ekonomik muamma» olarak kalmaktadır.

Enflâsyona bugün birçok etken tarafından yol açıldığı görüşünü marksist iktisatçılar da savunmaktadır, ancak enflâsyonun marksist tanımı ile burjuva sosyolojisinde şimdilerde pek rağbette olan «etken teorisi» arasında hiç bir ortak yan yoktur. Çünkü Batılı iktisatçılar olgunun sebeplerini çoğunlukla para dolaşımı alanı dışında, üretim alanı dışında, kapitalist üretim ilişkileri alanı dışında aramaktadır.

Marks kapitalist yeniden üretim kanunlarının işlemesinin mal darlığı ile sonuçlanan bir para fazlası oluşumuna doğrudan doğruya yol açmadığını, ve fiyatların sürekli artmasının onda aslî bir eğilim olmadığını tesbit etti. Bunun karşısında kapitalizmin gelişiminin bütün aşamalarında kaçınılmaz olan rekabetçi mücadele yer alır, bu mücadelede rakiplerinin kuyusunu kazmak, pazarları ele geçirmenin esas yoludur. Bugün de, ucuz mallar, kitlesel bir pazar yaratılmasına yardımcı olup tekellere muazzam kârlar sağlar.

Bu yöntem şimdi bir çok «ucuz» televizyon alıcısı, transistörlü alet ve hattâ bilgisayar imalâtçıları tarafından kullanılmaktadır. Tekelci uygulama şu örneği izler: Önce düşük fiyatlarla rakiplerini pazardan dışarı atarlar, sonra maksimum kârı cebe indirmek üzere fiyatları alabildiğine yükseltirler. Ne var ki, hem iç hem de dış pazardaki rekabet, fiyatların yüksek tekel düzeyinde muhafaza edilmesini zorlaştırır. Buna işaret eden bir olay, Batı Avrupa ve Amerika pazarlarının, nispeten düşük fiyatlı Japon transistörleri, TV alıcıları ve otomobilleri tarafından ele geçirilmesidir. Fiyat rekabetinin bir örneği de, Batılı ülkelerin, dolaşımdaki pa-

ralarının değerini başka paralara göre sunî olarak düşürmesi sayesinde ihraç mallarının fiyatlarını ucuzlatmaları ve böylece ticarette rakipleri karşısındaki rekabet güçlerini arttırmalarıdır.

Her ne kadar fiyat yükseltmeleri tekeller tarafından bunalım dönemlerinde bile kâr elde etmenin bir aracı olarak kullanılıyorsa da, bazı iktisatçıların yaptığı gibi, müzmin enflasyonun sebeplerini tekellerin ekonomi üzerindeki boğucu hakimiyetleri çerçevesinde sınırlamak yanlış olur. Yalnızca tekelci devlet kapitalizmi şartlarında fiyatların tekellerce daimî yükseltilmesinin, enflasyonun bir ön koşulu olabileceğini söylemek daha doğru olur.

Ama tekelci egemenlik şartlarında bile enflâsyon münferit tabiatta kalabildiği halde, savaş sonrasında niçin müzminleşmiştir?

Enflâsyon bugün tedavüldeki para dolaşımıyla sınırlı bir olgu olmaktan, dolaşımdaki para kitlesi ile arzedilen mallar arasındaki dengenin geçici bozulması ile ilgili bir mesele olmaktan çıkmıştır. Enflâsyon bugün sermaye birikimi sürecinin —toplumsal sermayenin genişletilmiş yeniden üretiminin çıkarlarına değil, malî ve endüstriyel oligarşinin çıkarlarına hizmet eden sermaye birikiminin— tekelci devlet tarafından düzenlenmesinde bilinçli olarak başvurulan bir yöntemdir. Bu böyledir, çünkü ekonomik düzenlemenin enflâsyonist yöntemleri savaş ekonomisi ve soğuk savaş bağlamı içinde ortaya çıkmıştır. Dahası, Batılı «düzenleyiciler», iki karşıt dünya sistemi arasındaki ekonomik yarışı kazanmak için esas olarak enflâsyona bel bağlamışlardı. Ekonomik büyümenin enflâsyonist teşviki hayalî sermaye (spekülâtif para) birikimine ve kamu tüketimini kısıtlayan vergi baskısının hafifletilmesine de yardımcı oldu.

SAVAŞ EKONOMİSİ

Müzmin enflâsyonun başlıca sebebi savaşlardır, burjuva hükümetlerinin mallarda cisimleşen bir değer karşılığı bulunmayan para basmak gibi basit bir vasıta yoluyla finanse ettiği emperyalist politikadır. Karşılığı bu tür bir para ile ödenen silâhlanma üretiminin yükü ulusal gelire biner ve üretim - tüketim ihtiyaçlarını tatmin edecek malların üretimini kısıtlar.

Emtia üretimi ve dolaşımı ile sermayenin devri için gerekli para kitlesi arasındaki denge, tekelcilik - öncesi dönemde altın tarafından kendiliğinden sağlanıyordu. Çünkü, kâğıt paranın tersine, altın, malların tam eşdeğeridir. Ne var ki, emperyalist savaşları finanse etmek için gerekli muazzam harcamalar, kapitalist hükümetleri, altını tedricen dolaşımdan çıkarmaya ve onun yerine kâğıt parayı sokmaya zorladı.

Enflâsyon savaşlarla ve silâhlanma yarışıyla yakından ilgilidir. Business Week'den alınan bu grafik 1860'dan 1977'ye kadar Birleşik Devletler'de tüketici fiyatlarının seyrini çizmekte ve savaş zamanlarında fiyatların nasıl yükseldiğini ellilerdeki müzmin enflâsyon döneminin nasıl başladığını göstermektedir.

Birinci Dünya Savaşı sırasında Birleşik Devletler Antant'ın bir müttefiği olunca, temin ettiği savaş malzemesinin karşılığı önceleri altın olarak ödendi. Ama müttefiklerinin elindeki altın tükenmeye başlayınca, Birleşik Devletler devlet tahvili teminatı karşılığı krediyle onları silâhlandırmaya devam etti. Bu, dolaşımdaki emre muharrer bonoların hacmini arttırdı, ve işlerin bu durumundan yarar sağlayanlar ölüm tüccarları oldu. Kısacası, daha henüz birinci emperyalist savaş sırasında, devletler, başlıca savaş sanayii kodamanlarının hayrını gördüğü mali politikaları başlatıyordu. Altının içteki dolaşımdan çıkarılması, devletlerarası ödemelerdeki rolünün kısıtlanması, ve devlet - garantili tahvillerce teminat altına alınmış bir krediler sisteminin yaygınlaştırılması, bugünkü malî sorunların ve yaygın enflâsyonun başlangıç noktasıdır.

II. Dünya Savaşından beri süregelen müzmin enflâsyonun başlıca sebebinin, ekonominin askerileştirilmesi olması, yalnızca silâhlanmanın bol bol karşılıksız kâğıt para ve hükümet tahvilleri ile finanse edilmesinden dolayı değildir. Hükümetin durmadan büyüyen askerî malzeme siparişleri fiyat oluşumu sisteminde de nitel değişmelerle sonuçlanmıştır. Askerî sözleşmeler, önde gelen korporasyonların ürünlerini görünürde pazar kanunlarına tâbi olmayan ve hiç bir denetim altında bulunmayan fiyatlarla satmalarına elvermektedir. Kapitalist rekabetin kendi iç mantığıyla çelişen durumlar ortaya çıkmaktadır. Silâh fiyatları ve savaş sanayiindeki üretim mâliyeti ne kadar yüksek olursa, hem savaş sanayii

şahinleri hem de çarpıcı askerî sözleşmeler imzalamakta kişisel çıkarı olan hükümet yetkilileri için o kadar iyidir. Geçerken belirtelim ki, benzer bir görünüm, sanayinin sivil dallarında da gözlenmektedir : Devlet ne zaman alıcı olsa işin içindeki her kalemin fiyatı artar.

AÇIKLARIN FİNANSE EDİLMESİ

Askerileşmeden sonra enflasyonun ikinci en önemli sebebi, bizzat tekelci —devlet ekonomik düzenlemesinin yöntemlerinde yatmaktadır. Bu yöntemlerin dayanak noktası harcamalarda açık vererek— harcamaların daima gelirleri aşması biçiminde ortaya çıkan müzmin bütçe dengesizliği ile Batılı «düzenleyicilerin» düşüncesine göre «tam istihdama» ulaşılmasını sağlamaktır.

Kapitalist ülkelerde bütçe gelirleri ,ana yıllık gelir kalemi olan vergiler yanında, en başta bankalar ve onların şirket ya da birey durumundaki müşterileri tarafından alınan tahviller karşılığı elde edilen borçları da kapsar. Hükümetin bankacılara olan borçluluğunun büyümesi, kural olarak, genişletilmiş yeniden üretim için gerekli emtianın dolaşımındaki bir artışa tekabül etmez. Tersine, hem üretimi hem de bireysel tüketimi kısma eğilimi taşır.

Kapitalist tahvil sahiplerine borçlu olması yanında, devlet, onlara faiz ödemek durumundadır. Ve eski borçların faizlerini ödemek için yeni borçlanmalara gidilir.

Devlet tahvillerinin büyük kısmı bankaların denetimi altında olduğuna göre, bankaların elindeki muazzam miktarlarda sermaye devlet borçlarını ve faiz ödemelerini finanse etmeye ayrılmış hayalî sermaye durumuna gelmektedir. Meselâ bu yıl (1978'de —ç.) ABD'de hükümete kredi açanlara ödenen faiz miktarı 44 milyar doları bulmuştur, ve 1979 bütçesinde bu sayı 49 milyar dolara çıkacaktır. Şu halde, ABD'nin bu yılki 62 milyar dolarlık bütçe açığının büyük kısmını tahvil sahiplerine geri ödenen borç ve faiz tutarı oluşturmaktadır.

Devlet borçlarının gerçek teminatı elbette vergilerdir, ve nüfus üzerindeki vergi yükünün artması kaçınılmaz olarak mal arzını ve talebini kısmakta, böylece malî yükümlülükler kitlesi ile onların emtia olarak karşılıkları arasında bir dengesizlik yaratmaktadır.

İlk bakışta, nüfusun satın alma gücünü azaltan bir etken olarak vergilerin enflâsyon üzerinde frenleyici bir rol oynayacağı düşünülebilir. Gerçekte ise bunun aksi olmaktadır : Görünürde devletin denetimi dışında kalan bazı güçler işe karışmaktadır. Hükümet tahvil senetlerini özel bankalar vasıtasiyle paraya tahvil ettirmek için, Merkez Bankası (Birleşik Devletler'de Federal Rezerv Sistemi) eşdeğer miktarda banknot çıkarır. Uygulamada, çok daha fazla miktarda para dolaşıma girer, çün-

kü teminat hükümet tahvilleri olduğundan bankalar, borçlandıklarından çok daha fazla kredi açarlar. Bankacının kârı serbest sermayesinin devrine dayanır, ve böylece bir özel bankaya akan yeni para hemen başka bir bankaya ya da girişimciye borç olarak verilir; o da bir üçüncüsüne parayı borç verir, ve ilh... Birleşik Devletler Haberler ve Dünya Raporu tahminlerine göre, ABD hükümetinin borç olarak aldığı her 100 milyon dolar için dolaşımdaki para miktarı 600 milyon dolar artar.

BİRLEŞİK DEVLETLERDE HÜKÜMET TAHVILLERİ SAHİPLERİ KİMLERDİR?

(Veriler 1975 yılına ait olup milyar dolar üzerindendir.)

Tahvil senetlerinin toplam tutarı .... 544,1 milyar dolar

SAHİPLER :

Federal Bürolar, Eyalet Hükümetleri, Sigorta ve Emekli Sandığı Fonları	**147,3**
Federal Rezerv Sistemi (Merkez Bankası -ç.)	**84.9**
Özel Ticarî Bankalar	**71,1**
Korporasyonlar	**13,6**
Özel şahıslar	**88,1**

Açıkların finanse edilmesi mekanizması böylece bir taşla iki kuş vurmayı mümkün kıldı: Birincisi, devlet en başta askerî amaçlar için olmak üzere gittikçe daha fazla para harcayabilirdi, ve ikincisi, iş ortamını etkileyebilirdi. Bankalar sistemi vasıtasıyla piyasaya çıkan hükümet borçları üretim yatırımları için kredilerin genişlemesini teşvik etti, bu da sonuçta ekonomik büyümeyi teşvik etti ve istihdamın büyümesini sağladı. Enflâsyon, tanınmış Amerikalı iktisatçı Paul Samuelson'un ifade ettiği gibi, «sanayinin çarkları için iyi bir makine yağı» sayılıyordu. «Ayarlanmış» müzmin enflâsyon, böylece, etkili talep yaratmanın başlıca aracı olarak tekelci - devlet kapitalizmi sisteminin yapısına bilerek sokuldu.

Ne var ki enflâsyonist ayarlama dönüşü olmayan bir yoldur. Hükümetler dolaşımdaki para miktarının şişmesini ancak dolaylı yollardan durdurabilir; ya para emisyonunu sınırlayarak, ya da bankaların faiz hadlerini yükselterek. Ama her iki tedbir de ekonomik büyüme hızını yavaşlatma eğilimindedir. Sonuçta, hayalî sermayenin aşırı büyümesine bağlı olarak devlet borçlarının üst üste birikmesi, yalnızca enflâsyonu beslemekle kalmaz, aynı zamanda ekonomik bunalımlara yol açma tehlikesi de taşır.

ABD hükümetinin borçları gerçekten astronomik boyutlara ulaşmıştır. Business Week tarafından yapılan son tahminlere göre, toplam fede-

ral borç 1974-75 bunalımı arifesinde 474 milyar dolara erişmişti, ve bu yılın (1978 - ç.) sonunda bu miktarın gayrı safî millî hasılanın üçte birinden fazlasına, 800 milyar dolara tırmanması beklenmektedir. Bu «yeni borç ekonomisi», Business Week'in gözlemine göre, ancak hükümetin mali politikası şimdiye değin olduğu gibi cömert kalmakta devam ederse işleyebilir. Ama, diye ekliyor dergi, bu politika kendi yokoluşunun tohumlarını taşımaktadır, çünkü enflâsyona kan vermektedir.

STAGFLASYON

Bu önemli bir itiraftır. Gelişmiş kapitalist ülkelerdeki en son eğilimler gerçekten de ekonomik büyümenin enflâsyonist teşvikinin nihaî sınırlarına ulaştığını göstermektedir.

Batılı ülkelerin bunalımlardan ve kitlesel işsizlikten kurtulabilmek için umut bağladığı tekelci devlet ayarlamaları, ellilerde ve altmışlarda kapitalist ekonominin nispeten yüksek büyüme hızına katkıda bulunurken, biryandan da giderek yükselen ve yıllık % 3 - 4'lük bir seviyede tutulmasının imkansızlığı kanıtlanan enflasyonun tırmanışı buna eşlik ediyordu. Yetmişlerde fiyatların tedricî artışı son buldu ve yıllık iki haneli oranlarla dolu-dizgin bir tırmanış başladı. Ekonomi «düzenleyiciler», enflâsyonist teşvikin kesilmesinin durgunluğa (stagnasyon - ç.) yol açtığını farkettiler ve böylece tekelci kapıtalizmin politik ekonomi sözlüğüne yeni bir terim olan «stagflasyon» yerleşti. Tekelci - devlet düzenlemesinin teorisyenleri, şimdi yalnızca yüksek büyüme oranlarını değil kapitalist ekonominin dengesini bile sağlamakta yetersiz kaldıklarını kabul etmektedir.

Bazılarına göre burjuvazi her halükârda enflâsyondan kazançlı çıkmaktadır. Oysa bu toplu genellemeyi benimsemek bir yanlıgı olacaktır. Burjuvazinin yalnız bazı kesimleri, belli bir zaman için ve belirli sınırlar dahilinde bundan çıkar sağlar. Malî spekülâsyonlara girişen kapitalistler, gayrımenkul hisseleri, büyük hissedarlar ve enflâsyon sonucu iflâs eden daha küçük işletmeleri yutan korporasyonlar bu sayede muazzam kârlar sağlar.

Büyük bankalar için de enflâsyon bir altın madenidir. Bunlar, kâğıt paranın değer kaybetmesinden korkan tasarruf sahiplerinin parasını çekerek, çoğu zaman enflâsyon oranını aşan faiz hadlerinde kredi açarlar, ve bu sayede ilâve kârları cebe indirirler.

Sanayicilerin de bir noktaya kadar enflâsyondan çıkarı vardır. Çünkü tüketiciler, fiyatların daha da artmasından kaygılanarak ellerindeki hazır parayı mala çevirmek ya da krediyle satın almak amacıyla acele etme eğilimindedirler. Bu, nüfusun tasarruflarını kemirir ve sermayenin devrini hızlandırır.

Son olarak, paranın değer yitirmesinden faydalanıp işçilerin gerçek ücretlerini düşürmeye ve fiyat artışları yoluyla kârları arttırmaya hizmet ettiği sürece, enflâsyon bir bütün olarak tekelci burjuvazinin yararınadır.

Ne var ki, tekelci burjuvazinin enflâsyona yaklaşımını incelerken kısa vâdeli ve uzun vâdeli çıkarları arasında bir ayırım yapılmalıdır. Fiyatların dönem dönem göklere tırmanması çeşitli gruplar için çekici de olsa, uzun vâdeli müzmin enflâsyon tekelci burjuvazinin yararına değildir. Çünkü, sürekli yükselen fiyat eğrisi sermaye birikimi açısından elverişsiz koşullar yaratır ve artan ekonomik, toplumsal ve siyasal dengesizliğe yardımcı olur.

Müzmin enflâsyona bağlı olarak ortaya çıkan keskin fiyat dalgalanmaları, uzun vâdeli sözleşmelerin tamamlanmasını ve teknolojik devrim çağı olan günümüzde etkin bir sevk ve idare için zorunlu olan işletme içi üretim plânlamasını zorlaştırır. Dahası, enflâsyon, parayı mala çevirmek için doğan telâşın sebep olduğu devrevî darlıklara karşı sanayicileri, kendilerini emniyete almak gayesiyle aşırı miktarlarda hammaddeler, yakıt ve yarı - mamul maddeler stok etmeye zorlar.

Müzmin enflâsyon uluslararası kapitalist ticaret üzerinde de ters etki yapar, parasal bunalımı derinleştirir ve gelişmiş kapitalist ülkeler ile gelişmekte olan ülkeler arasındaki çelişkileri keskinleştirir.

Dizginsiz enflâsyon hem ulusal düzeyde, hem de bir bütün olarak emperyalist kampta kapitalizmin çelişkilerini derinleştirir.

GELİRLER POLİTİKASI

Her ne kadar paradoks gibi görünse de gerçek şu ki, teorisini, Keynes'in geliştirdiği ve takipçilerinin pratiğe uyguladığı tekelci - devlet düzenlemesinin yol açtığı durum ile, paranın değer yitirmesinin mevcut toplumsal düzen açısından teşkil ettiği tehlike konusunda Keynes'in yaptığı uyarı, birbirini gerçekten de yakından ilgilendirmektedir.

Daha 30'larda, büyük hükümet harcamaları ile etkin bir talep teşvikini tavsiye eden Keynes idi. Kapitalistlere, işçi sınıfına karşı saldırılarında doğrudan ücret indirimi ve ücret dondurulması politikalarına başvurmamalarını öğütleyen o idi; ona göre, kârlar, nominal ücretler artsa da korunabilir hattâ çoğaltılabilirdi, yeter ki, gerçek ücretler artmasındı. «Ayarlanmış enflâsyon» emekçi halkı soymak için kamufle edilmiş bir araç olarak düşünülüyordu. Fikir, ekonomik büyümenin ve onunla birlikte «tam istihdam»ın sürdürülmesi ve işçilerin gelirlerinin arttığı görüntüsü yaratılarak «toplumsal işbirliği» aldatmacası yoluyla kitlesel grev hareketlerinin bertaraf edilmesi idi.

1970 ve 1978 arasında önde gelen kapitalist ülkelerde fiyat artışları :	
Federal Alman Cumhuriyeti (FAC)	51
ABD	68
Kanada	80
Fransa	99
Japonya	111
İtalya	161
Büyük Britanya	170

Enflâsyonun «ayarlanması» yöntemlerinin iflâsı, «yeni kapitalizm»in, amacı emekçi halkın yaşam standartında daimî bir yükselmeyi çağdaş kapitalizmin sağlayabileceğini göstermek olan «refah toplumu» teorilerinin sınıf özünü açığa çıkardı.

Altmışların sonlarında ve yetmişlerin başlarında grev hareketinin yükselmesi, işçi sınıfının, müzmin enflâsyonun kuvvetli etkisiyle gerçek gelirinin sürekli düşmesine rıza göstermeyeceğini ortaya koydu. Kapitalist hükümetler tarafından sınıf çelişkilerini törpülemek amacıyla tezgâhlanan gelirler politikaları ile uzlaşmaya niyeti olmadığını da gösterdi.

Gelirler politikası devletin ücretler ve fiyatlar üzerinde denetim uygulaması için kullandığı bir mekanizmayı temsil etmektedir. Buna ilham kaynağı olan düşünce, hem işverenlerin hem de işçilerin dizginsiz enflâsyonun eşit derecede kurbanları oldukları ve ancak sert bir, kemerleri sıkma rejiminin ulusal ekonomiyi yıkıcı etkilerden koruyabileceğidir. Oysa gerçekte, bu, ücretlerin artışını bir tavan ile sınırlayan ve gelir vergisini yükselterek onu kemiren, ama mülk sahibi sınıfların gelirine hiç bir şekilde sınır koymayan bir politikadır.

Kapitalistlerin, üzerinden vergi ödedikleri beyan edilmiş gelirleri, kural olarak gerçek gelirlerinden daha azdır. Öte yandan, sermayenin değer yitirmesi ve yatırımın teşvik edilmesi gerekçesiyle vergi muafiyetinden de faydalanırlar. Bu ayrıcalıklar hükümet tahvillerinin hisselerine sahip olan tefecileri de kapsar. «Kemerleri sıkma rejimi» hisse değerlerinin enflâsyonist artışı ile birlikte gelirleri kabaran büyük hissedarlara da dokunmaz.

İşverenlerin gelirlerinin hiç bir denetim altına girmemesinin bir sebebi de işçilerine vermek zorunda kaldıkları her ücret artışını kendiliğinden üretim maliyetine katmaları ve dolayısiyle kârlarını —üretim süreci içinde elde ettikleri artı - değeri— dokunulmaz tutmalarıdır. Dahası, ücret artışları kapitalistler tarafından daha ileri fiyat artışları için bir bahane olarak kullanılmaktadır. Ücretler her zaman fiyatların ge-

risinde kalır. Fiyatların ve ücretlerin artışı arasındaki bu «zaman farkı» eskiden beri burjuvazi tarafından ulusal geliri kendi lehine yeniden dağıtmak için kullanılmıştır.

Şu halde ekonomi «ayarlayıcılar», Lenin'in «zorunlu borcun en kötü biçimi» diye tanımladığı enflâsyonu, toplumsal zenginliğin tekelci burjuvazi lehine sürekli yeniden dağıtımı için gizlenmiş bir mekanizmaya dönüştürmekte gelirler politikalarını kullanmıştır. Bunun inandırıcı kanıtı, burjuva gazetelerinde bile yayınlanan verilerin gösterdiği gibi, gelirler politikalarının yürürlükte olduğu son on yıldır işçilerin gerçek ücretlerinde hiç bir hakikî artışın meydana gelmemesidir. Söz gelimi ABD Haberler ve Dünya Raporu'nun geçenlerde belirttiğine göre, üç kişiye bakan ortalama bir ABD işçisinin nominal ücreti 1967'den bu yana her ne kadar bir misli artmış olsa da gerçek geliri eski seviyesinde kalmıştır. Artışın kayda değer bir miktarını vergiler yutmuştur ve daha fazlasını da enflâsyon, doların değer yitirmesi kemirmiştir.

Tekelci burjuvazinin enflâsyona karşı verilen savaşın yükünü, devletin yardımıyla, emekçi halkın omuzlarına yıkma çabaları, sınıf bilincinin ve işçi sınıfının örgütlülük derecesinin yükselmesi ile karşılık bulmaktadır. Bugünün sınıf mücadelesinde yeni bir eğilim, emekçi halkın yalnızca ekonomik çıkarlarını korumak için değil aynı zamanda politik talepler için de harekete geçmesidir. İşçi sınıfı kendisine dayatılan gelirler politikasının sömürünün yeni bir biçiminden başka bir şey olmadığını ve ancak bütün tekelci - devlet kapitalizmi sisteminin yerle bir edilmesi ile ortadan kaldırılacağını görebilmektedir.

«Ayarlanmış enflâsyon» cehenneme giden yolu döşediği söylenen iyi niyet taşlarından biridir. İlk başta görünen oydu ki, açıkların finanse edilmesinde, tekelci burjuvazi, ekonominin bunalıma - karşı düzenlenmesi için bir vasıta bulmuştu. Ama tecrübe gösterdi ki, kapitalist gelişmenin diyalektiği gereği, bu uygulama ekonomide pazar rekabetinin anarşisinden daha az yıkıcı olmayan yeni aslî anarşik kuvvetlerin doğuşuna yol açtı. Müzmin enflâsyon, hükümetlerin denetim altına almakta yetersiz kaldıkları böyle bir kuvvettir. Her ne kadar ekonomik büyümeyi geçici olarak hızlandırdıysa da sınıf kutuplaşmalarını büsbütün derinleştirdi ve bizzat böyle bir büyüme ihtimalinin kuyusunu kazdı. Ekonomiyi kavrayan pençesi, kapitalizm şartlarında sermayenin kendisi tarafından tayin edilen ekonomik büyümenin sınırları hakkında Marks'ın söylediklerini bir kez daha doğrulamıştır.

(New Times - Aralık 1978 sayısından çevrilmiştir.)

Ülkeyi Sarsan TV Programı

KAREN KARAGEZYAN
(New Tımes, Şubat 1979)

İnsan bir televizyon programının yaptığı etkileri nasıl ölçebilir? Seyredenlerin sayısına göre mi? Basında çıkan yazıların hacmine göre mi? Yoksa seyredenlerin gösterdiği tepkiye göre mi?

Bu sorular, Nazi suçlarını konu alan dört bölümlük Amerikan televizyon filmi «Holocaust (*) için özellikle uygun düşüyor. —Film Batı Almanya'da bu isim altında gösterildi— Almanlar uygun bir karşılık bulamamışlardı.

Ne kadar küçük olursa olsun her gazete film hakkında yorum yaptı, okur mektupları, incelemeler yayınladı. Film özel radyo yayınlarında tartışıldı. Her bölümünün ardından bir stüdyo tartışması açılıyordu. Bu tartışmalar gece yarısından sonraya kadar sürüyor, 300.000'den fazla kişi telefon ediyor, soru soruyor, ek belgeler veriyor, ağlıyor, tekrar tekrar soruyorlardı. Birinci bölüm ulusal TV seyircisinin yüzde 32'si tarafından, son bölüm ise yüzde 41, ya da aşağı yukarı 20 milyon kişi tarafından seyredilmişti. Oysa «Holocaust» Batı Almanya bölgesel istasyonlarının üçüncü kanalında yayınlanıyordu. Ayrıca, aylar boyunca, gösterilmesine karşı çıkanlarla isteyenler arasında dişe diş bir mücadele süregelmişti. (ABD'de «Holocaust» geçen bahar gösterildi.)

Muazzam sayıdaki canavarca Nazi suçları arasından bu film birini ele alıyor: Hitler'in canavarca ırkçı politikasına uygun olarak SS'lerin Yahudileri plânlı ve sistemli şekilde yoketmesi. Başlıca iki karakter, Berlin'li yaşlı doktor Weiss ve genç avukat Dorf (ikisi de hayali tipler). Dorf önceleri işsizdir, ancak «Ari» ırktan oluşunu ustalıkla kullanarak meteor hızıyla mesleğinde yük-

---

(*) «Holocaust» çok sayıda insanın yakılarak tamamen yokedilmesi anlamına gelen Lâtin ve Grek kökenli İngilizce kelimedir.

selir. Heydrich ve Kaltenbrunner'in sırdaşı olur ve Eichmann ile birlikte soykırım programının ayrıntılarını meydana getirir. Tüm Weiss ailesi bu programın kurbanlarıdır. Ve bu ailenin hikâyesi içine, nazi katliamının bütün acıları sığdırılmıştır. Weiss'ın kızına tecavüz edilir. Kız çıldırır, gönderildiği «sanatoryum» da «aşağı insan» olarak tanımlanan diğer kadınlarla birlikte gaz odasında ölür. Dr. Weiss ve müzik öğretmeni olan karısı Auschwitz kampının gaz odalarında can verirler. Büyük oğulları Karl Buchenwald ve Theresien kamplarında yaşadıktan sonra işkence odasında ölür.

Weis ailesinin hikâyesi, Dorf'un «ölüm işleri» mesleğindeki ilerlemesine paralel olarak yürür. Dorf esirlerin dövülmesi ve işkence edilmelerini yönetmekle kalmaz, infazlarda bizzat rol alır. Bu «ölüm bürokratı» diğer tüm karakterler gibi son derece inandırıcı ve ustalıkla oynanmaktadır.

Ancak filmin, birçok ciddi eksikliklerinden siyasî taraflılıktan ve kesin yanlışlardan tamamen arınmış olduğu söylenemez. Bu, özellikle faşitlerin nasıl iktidara geldiği ve anti - faşist direnişin gösterilişi için geçerlidir. Ayrıca, filme siyonist ajitasyon unsurları katılmıştır. Unsere Zeit gazetesi bu konuda şöyle diyor: «Alman Yahudi anti - faşistlerin büyük çoğunluğu, nazizme düşman olanlarla omuz omuza, bugün ABD emperyalizminin müttefiki olarak Arap komşularına karşı genişlemeci bir politika güden İsrail için değil, nazizm, savaş ve bunlardan çıkar sağlayanların ebediyen tüm iktisadî ve siyasî güçten yoksun bırakılmaları için savaştılar.»

Zaman zaman filme standart Hollywood tekniği egemen oluyor. Bu da «Holocaust» un TV'de yayınlanmasına karşı olanlarca iyice sömürüldü.

Doğal olarak, «Holocaust» a karşı kampanya açanlar filmin sanat yönünden iyi ya da kötü olması ile ilgilenmiyorlardı. Onları korkutan Hitler'in kasaplarının savunmasız erkek, kadın ve çocukları nasıl yokettiklerinin doğru olarak gösterilmesiydi: Çıplak mahpusların kafalarının arkasına kurşun sıkılması, çıplak kadınların «dezenfekte» edilmek için «duşlara» götürülmeleri ve bir dakika sonra Siklon B gazıyla öldürülmesi (gardiyan kadınlara, çocukların daha derin nefes almalarını sağlamalarını söylüyor - «nefes almayı kolaylaştırır»), Yoksul mahallelerdeki hayatı çizmeye kalkıştığı için Karl Weiss'ın ellerinin kesilerek kanlı birer parça haline getirilmesi. Daha korkunç olanı filme eklenen belgesel kısımlar.

Bütün bunlar, Batı Alman kamuoyunu, nazi cinayetlerine ait raporların kurbanlar tarafından intikam hırsıyla çok fazla abartıldığına ve Federal Almanya Cumhuriyetinin itibarını sarsmak için politikacılar tarafından büyütüldüğüne inandırmak yolundaki yıllardır gizlice ve sık sık da açıkça girişilen çabaların seyirci üzerindeki etkisini sildi götürdü.

İşte filmin TV'de gösterilip gösterilmemesi üzerinde çıkan sert kavgaların nedeni budur. Şiddete de başvuruldu: 18 Ocak günü saat 8.40'da Koblenz yakınındaki Waldesch televizyon istasyonunda ve 20 dakika sonra Münster yakınındaki Nottuln'de birer patlama oldu. «Holocaust» a bir başlangıç olarak gösterilen belgesel «Son Çözüm» filmi sırasında yüzbinlerce televizyon ekranı kararıverdi.

Bazıları Sağcı unsurların eyleme geçişlerine şaşırdılar. Ama sadece tek bir örnek göstermek gerekirse, Münster'de saldırı çok önceden hazırlanmış, ama yetkililer demokratik örgütlerin uyarılarını bilerek dinlemezlikten gelmişlerdi. Hattâ belediye binasının duvarı gamalı haçlarla donandığı ve Münster'deki yahudi yurttaşlar üzerinde «Gaz odasında mutlu yıllar. NSDAP,» yazılı yeni yıl kartları aldıklarında bile yetkililer birer kör gibi davranmışlardı.

Nefret kampanyası başka biçimlerde de yürütülüyordu. Filmin satın alınmasının önüne geçemeyenler, Köln'deki baş televizyon yetkilisine filmin üçüncü kanal gece saat dokuzda gösterilmesi için baskı yaptılar. Bir kural olarak çocuklar ve işçiler bu saatte uyurlar, televizyon seyredemezlerdi. Ama bu kez çoğu seyretti.

Gösteriye hazırlık olarak siyasî aydınlatma merkezleri, «Holocaust» un ne hakkında olduğunu anlatan broşürler dağıttılar. Birçok diyasi örgütler seminerler düzenledi, ve halkın filmi ve sonuçlarını anlatmasına yardım için ne gerekirse yapıldı. Her bölümden sonra yapılan stüdyo tartışmalarının da amacı buydu. Ama bütün bu önlemler, tartışmalar dahil, durumun çelişkili mahiyetini vurguladı.

Bu tartışmalar bile çelişkiliydi: Bir an önce ekranda gördükleri yüzünden dona kalmış seyirci bir yuvarlak masa konferansına dâvet olunuyordu. «Tarafsız» ve hiçbir duygu belirtisi göstermeyen yorumcu profesör ya da uzmanlardan biriyle bir gaz odasına kaç kişinin «sığdırılabileceği» konusunda bir müzakereye dalıyordu.

Ancak, tartışmalara başka katılanlar da vardı. Auschwitz, Buchenwald, Dachau toplama kamplarında kalmış olanlar, bilim adamları bütün belgesel delilleri dikkatle ve namuslu bir biçimde inceliyorlar ve değerlendiriyorlardı. Ve içlerinden birine ekranda gösterilenlerin gerçekten olup olmadığı sorulduğunda şu cevabı verdi: «Daha da beterdi.»

İşte tartışmalara hakim olan bu düşünceydi. Filmin gerçekçi olduğunda herkes anlaşıyordu. Hiçbir şey katılmamış ya da abartılmamıştı, hattâ abartılmak yerine azaltılmıştı. Bu yüzden yetkililer suçlanamazdı, çünkü insan hayatının böylesine toptan mahvedilmesinin bir televizyon programına sığdırılamayacağını herkes anlıyordu. Yine de gösterildiği kadarı bile çok kişiyi dehşete düşürdü. Hamburg'lu bir öğrenci olan 17 yaşındaki Sieglinde Timm, Der Spiegel dergisine gönderdiği mektupta, «Ağladım, ağladım, ağladım,» diyordu.

Bütün bu tartışmalarda insanı endişelendiren, daha onsekizine gelmemiş bazı gençlerin sık sık kullandığı akıl almaz sözcüklerdi: «Gerçekten oldu mu bunlar?» Parlâmento binasının 15 inci katında Sosyal Demokrat milletvekili Klaus Thüsing ile bir görüşme yaptığımda da şu soruyu sordum önce: «İnsana öyle geliyor ki, «Holocaust» da gösterilen nazi cinayetleri bir çok kişi, özel likle gençler için bir sürpriz oldu. Durumu ya hiç işitmemişlerdi, ya da pek az bilgileri vardı. Gerçekten de böyle mi? Eğer böyleyse nedenini söyler misiniz?»

Thüsing şöyle cevap verdi: «Öğrencilerin çoğunun nazi cinayetlerini tarih derslerinden bildiklerine inanıyorum. Ne var ki, tarih dersi kitapları bu sanayileşmiş cinayetin çapı ve zalimliği hakkında öğrenciye somut bir fikir vermiyor. Bütün eksikliklerine rağmen filmin değerli bir yönü var: İnsanın bu yığınsal katliamın gerçekliğini anlamasını sağlıyor. Nedeni budur. İnsanlar hem biliyor hem de bilmiyorlardı.»

Görüşme sırasında, Thüsing ile randevusu olan genç bir adam içeri girdi, az sonra konuşmaya katıldı. Adı Heinz Fassbender olan bu genç adam, filmin gençler arasında fırtınalı tartışmalara yol açtığını belirtti. Gençler stüdyodaki tartışmaları yeterli bulmamışlardı: «Sorun günümüzdeki olaylarla bağlantılı olarak tartışılmıyor» diyordu gençler, «oysa bizler için önemli olan sorun, bugün, Federal Cumhuriyetin sıradan vatandaşları olan bizlerin, geçmişin tekrarlanmasını nasıl önleyebileceğidir.» Ayrıca, gençler bir tekrarın önlenmesinin gereğini kesinlikle kavrı-

yorlar. Hattâ bunun nedeni, neo - nazilere karşı yapılan gösterilerin komünist olmasanız bile sizi Berufsverbot listesine sokması olsa bile.

Dr. Thüsing, «Holocaust» üzerindeki tartışmanın bu kadar keskin olmasının nedenlerinin birinin de Bundestag'ın nazi suçlularının yargılanması konusundaki 30 yıllık statüyü uzatıp uzatmamayı yakında bir karara bağlaması zorunluluğu olduğunu belirtti. (Bu kanun 31 aralık 1979'da yürürlükten kalkıyor)

Başbakan Schmidt Bundestag'da buna dikkati çekti. Bu filmin, insanı geçmişi hatırlamaya yönelttiğini söyledi ve, «geçmişi hatırlarken de her birimizin yıl sonundan önce kısıtlama statüsü hakkında karar vermek zorunda olduğumuzu akılda tutmamız gerekir.»

26 Ocakta Bonn'da toplanan Uluslararası Auschwitz komitesinin düzenlediği basın toplantısının ana konusu da buydu. Komite Başkanı Maurice Goldstein kısıtlama statüsünün uygulanması halinde bunun Batı Alman gençliği için kötü bir örnek olacağını bildirdi. Böyle bir şey eski nazileri bir çeşit rövanş gösterilerine cesaretlendirilebilir. Zaten daha şimdiden gerçeklere açıkça meydan okuyorlar: İnsanları yok etmek için bir plân yapılmamıştı, diyorlar. Deutsche National Zeitung gazetesinde 19 Ocak 1979'da «Holocaust» için çıkan iki makalede bir dizi sövgü sıralandıktan sonra film «anti - Alman bir pislik» olarak bir kenara atılıyordu. Bu gazetenin tirajı 100.000'den fazladır.

Basın toplantısından sonra Buchenwald ve Auschwitz kamplarında esir kalmış olan işçi hareketinin tecrübeli elemanı ve Alman Komünist Partisi liderlerinden Kurt Bachmann ile konuştum. New Times okurlarına «Holocaust» filminin uyandırdığı tepkiler konusunda ne düşündüğünü iletmesini rica ettim. Şöyle dedi:

«Film standard bir Hollywood filmi. Hattâ sorunun sunuluşunda bile ciddi eksiklikleri var. Ama çok açık hatalarını bir yana bırakırsak, çok önemli bir yönü var. Alman faşist yönetiminin barbarlığının Yahudilerin plânlı ve sistematik yokedilişinde ifadesini çırılçıplak ortaya seriyor. Nazilerin insanlığa karşı işledikleri bütün suçlarını göstermiyor. Yine de milyonlarca işçi, köylü ve kadın üzerinde büyük etkisi oldu. Kitlesel katliam belge ve fotoğrafları yüzünden, gördükleri yüzünden dehşete kapıldılar. Yakma işleminin ne olduğu hakkında somut bir fikirleri yoktu, ve film bu yüzden bir çıkış oldu. İşte değeri de burada. Çalışmaları-

mızda, özellikle kısıtlama statüsünün uygulanmasına karşı kampanyamızda bize yardımcı oluyor.

«Film şu soruya cevap vermiyor: «Bütün bunlar nasıl oldu?» Ayrıca Yahudilere karşı kampanyadan önce binlerce komünistlerin daha sonra da Sosyal Demokratların birçoğunun can verdiği toplama kamplarına gönderildiğini de göstermiyor. Yahudilerin katliamından önce vahşice bir anti - komünizm yürütüldü ve Komünist Partiyi yok etmek için çabaladılar. Komünist Parti şu sloganı atmıştı: «Hitler'e oy veren savaşa oy verir.» Biz halka bunu söyledik ve şimdi bizim doğru söylediğimizi görüyorlar. Ama filmde buna değinilmiyor bile. Ayrıca ekonomi ve politikanın içiçe ilişkisinden, Hitler'in gerici tekelciler tarafından iktidara getirilişinden de hiç sözedilmiyor. Hitler fantastik çapta bir siyasî caniydi, ama cinayetlerini de Alman tekelci sermayesinin en gerici güçlerinin çıkarı için işledi. Bu, Avrupa'daki «yeni düzenin» bir parçasıydı. Filmde bunların hiçbiri yok. Yine de bunun bir çıkış olduğuna inanıyorum. Ülkemizdeki tekelci sermayenin en gerici güçlerinden gelebilecek tehlikeyi Avrupa halkının gözleri önüne serebilmeye yardımcı olacağına inanıyorum.»

Sadece Anavatanımızın Bütünlüğünü Savunmakla Kalmadık; Aynı Zamanda Görüşlerimizi Bir Bütün Olarak Savunma Konusunda da Kararlı Davrandık

Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi Birinci Sekreteri ve Devlet ve Hükümet Konseyleri Başkanı, Başkumandan Fidel Castro Ruz'un Devrimin 20 inci Zafer Yıldönümü dolayısıyla Ulusal Meclisin, 1 Ocak 1979 tarihinde Karl Marks Tiyatro Salonunda yapılan toplantısında yapmış olduğu konuşma,

Değerli Konuklar;
Halk İktidarı Ulusal Meclisinin delegeleri;
Yurtseverler;

Uzun ve zorlu mücadelenin sonunda ülkemizde Devrim 1 Ocak tarihinde zafere ulaştı. Takvimin en son yaprağı ile birlikte yeni yılın bu ilk günü, eski yaşam tarzının Küba'da artık sona erdiği ve yepyeni bir dünyanın başladığı anlamına geliyordu. Bir yıl değil yüzyıllara, hatta milyonlarca yıla bedel bir değişiklikti bu. Küba, bir Yunanistan ya da Roma gibi eski bir ülke değildir ama. sömürüye dayalı sınıflı toplum ve o gün mahkûm edilen rezillik Yunanistan'dakinden de, Roma'dakinden de daha eskiydi. Sosyalizmin sahneye çıkmasıyla birlikte insanlığın tarih öncesi döneminin sona erdiğini söylediği zaman Marks çok haklıydı.

1959 yılının 1 Ocak günü atılan adımın anavatanımız ve Amerika tarihinde ne denli büyük bir olay olduğunun belki de tam olarak farkında değildik. 1 Ocak tarihi dünya devrimci hareketinin gelişiminde de son derece önemli bir yer teşkil etmektedir.

Şanlı Ekim Devriminin üzerinden kırkbir yıl ve iki ay geçtikten sonra yeryüzünün Batı yakasında ilk sosyalist devrim gerçekleşti. Amerika'nın keşfedildiği günden dört buçuk yüzyıl sonra, bu zaferin ürünü olan bir toplum, yerli nüfusun kıyımına, kolonizasyona, köleliğe, kapitalizme, neo-kolonyalizme ve emperyalizme dayalı bir toplum gerçekten derin ve geri döndürülmez bir değişikliğe tanık oluyordu. Bu değişim dünyanın en güçlü emperyalist ülkesinin burnunun dibinde gerçekleşmişti.

Bu olayın taşıdığı önemi bugün değerlendirirken Küba ve Amerika'nın tarihine geçen bu görevin başarıya ulaştırılmasını mümkün kılan savaşçıların fedakârlıklarını ve alçak gönüllülüklerini büyük bir heyecan ve şükranla anımsıyoruz.

Günümüzden yaklaşık olarak yüzyıl önce Yara'da başlatılan kahramanca mücadele 1 Ocak 1959 tarihinde hedefine ulaştı. Bu uzun savaşın zaferle sonuçlanmasında büyük bir rol oynama şerefini bizim kuşak taşımaktadır. Amerika kıtasındaki acı çeken halklar arasında sosyalizme doğru ilerleyen ilk halkın Küba halkı olmasına yol açan politik ve sosyal olayın derinlemesine incelenmesi tarihçilere düşer. O zamanlar hüküm süren koşullar gözönüne alınmadan ve insan toplumlarının gelişimini kurallara bağlayan eşsiz yasaların basit ve şematik yorumlarıyla bu açıklanamaz.

ENERJİK, SIKI, KARARLI VE ZEKİCE MÜCADELE VERİLMEKSİZİN VE AYRICA MUAZZAM BİR CESARET TAŞIMADAN DEVRİMİN BAŞARISI MÜMKÜN DEĞİLDİR?

Küba halkının son yüzyıl boyunca kurtuluş doğrultusunda yepyeni bir tarih yaratan zorlu ve uzun mücadelesi, onun, güzel ve kahramanca savaş gelenekleri ve yılmaz savaş arzusu hiçbir zaman azalmayacak ve küçümsenmeyecek bir değere sahiptir. Devrim için gerekli objektif koşullar mevcut olsa bile fikirler ve açık seçik kavramlara sahip olmadan devrim mümkün değildir. Eenrjik, sıkı, kararlı, ve zekice bir mücadele vermeksizin ve buna ek olarak muazzam bir cesaret taşımadan devrim başarıya ulaştırılamaz.

10 Mart 1952 tarihinde gerçekleştirilen askeri hükümet darbesinin ardından ülkede oluşan ortam, yaklaşık yedi yıl sonra gerçekleşecek olan köklü ve belirleyici değişiklik kadar sosyal yaşamı derinden etkilemişti, ve ondan daha kötü bir durumu düşünmek bile mümkün değildi. Bütünüyle kokuşmuş ve becereksiz hükümetler halkın umutlarını tümden yıktı. Eşi görülmedik bir baskı, suiistimal ve resmi şiddet, ülkenin dört bir yöresinde hüküm sürmeye başladı. Hayatın bütün alanlarında emperyalist tahakkum her dönemdekinden daha fazla oranda arttırıldı. Mc Carthy'cilik zirveye ulaşmıştı ve soğuk savaş uluslararası siyasî iklimi etkisi altına almıştı. Hiç kuşkusuz Küba, Porto Rico'dan sonra Amerika kıtasında ABD tahakkümüne en sıkı bir şekilde bağlı bulunan ulustu. İmparatorluğun gücüne güvenen ve sırtını iyi silâhlandırılmış ve

eğitilmiş orduya dayayan büyük toprak sahipleri ve burjuvazi, ülkemizde bir sosyalist devrim olasılığını hiç bir zaman ciddi bir tarzda düşünmediler. Bununla birlikte neo - kolonyalist rejim yalnızca silâhlı kuvvetlere dayanmıyordu, bu toplumun ideolojik temelini, haberleşme, propaganda, eğitim alanındaki sarsılmaz bir sistemle birlikte, gerici fikir ve teoriler, anti - komünist önyargılar oluşturuyordu.

Gericiliğin parayla satın aldığı liderler ve ajanlar yoluyla işçi örgütleri ele geçirilmişti ve tam bir suç ortaklığına gidilmiş ve desteklenmişti. Genel nüfus içerisinde tartışılmaz bir şekilde azınlıkta olan komünist hareket, savunduğu görüşlere karşı uygulanan amansız bir baskının altında tutuluyordu.

10 Mart'ta gerçekleştirilen kanlı darbeyi izleyen korkunç günleri unutmak mümkün değildir. O dönemki siyasî iklimin koyu bulutları arasından bir çıkış yolu bulmak hiç de kolay değildi. Marksizm - Leninizm fikirleri bugün olduğu gibi halkımızı aydınlatan dev bir güneş misali evrensel bir gözle görülmüyordu. Sadece, o devirdeki durumdan devrimci bir çıkış yolunun nasıl anlatılması gerektiğini, hangi temele dayanması ve özünün ne olması gerektiğini belirten bir pusula olarak siyah bulutlar arasından delip geçen ince ışık demetleri gibi algılanıyordu. 1952 yılı Küba'sının içinde bulunduğu durum gerçekten de siyasal teorinin sağlamlık ve dayanıklılığını çok zorlu bir sınavdan geçirdi.

Caniyane 10 Mart darbesi ulusal bilince öyle ölümcül bir darbe indirdi ki, devrimci siyasî bir uyanıklığa sahip olmasa dahi, halkımız suiistimali, adaletsizliği, canavarlığı, şiddet ve zorla kabul ettirme yöntemlerini büyük bir nefretle karşıladı. Onlar utanma duygusu olan bir halka mensuplardı, ve tüm çürümüşlükler, günahlar ve neo - kolonileştirilmiş Cumhuriyet, Yara'da, Jimaguayu, Baragua, Baire, Dos Rios ve Punta Brava'da verilen bağımsızlık mücadelelerinde filizlenen ve Jose Marti'nin insan haysiyetini yüce tutan eserlerinde süreklilik kazanan kahramanlık, özgürlük ve vatan aşkı tohumlarını halkın benliğinden çıkartamamıştı. (ALKIŞLAR)

Ulusal karakterimizde mevcut bulunan bu moral faktörlerin değerinden ve sağlamlığından habersiz olmak Marksist - Leninist devrimcilere yakışmaz. Her zaman isyankâr ve yılmaz olduk, ve olacağız; daima savaşçı ve mücadeleci bir halk olduk ve olacağız, ve yurtsever bir halk kalacağız. Bunlardan başka şimdi enternasyonalist bir halkız ve öyle kalacağız. (ALKIŞLAR)

10 Mart günü ülkemize yerleşen diktatörlük ebedi olabilir miydi? Ülkemiz üzerindeki emperyalist tahakküm ebediyen sürebilir miydi? Çürümüşlük ve canavarlık ebedi olabilir miydi? Ülkemiz işçilerinin ve köylülerinin acımasızca sömürülmesi sonsuza dek sürebilir miydi? Baskı, hor görme ve insan haysiyetinin ayaklar altına alınması ebedi olabilir miydi? Hayır! Bin kere hayır!

LİDERLER HALKA BİÇİM VEREMEZLER;
LİDERLERİ BİÇİMLENDİREN HALKLARDIR!

Diktatörlüğün gücü silâha, teröre ve cehalete dayanıyordu. Devrimin gücü ise fikirlerimizin adilliğine, halkımıza, onun cesaret ve geleneklerine, sömürülen işçi ve köylülerimize, asil öğrencilerimize ve mütevazi genç insanlarımıza dayanıyor. Zira onların ellerinde silâhları yoktu, silâh bulmak için ne paraları ve ne de olanakları vardı, ihtiyaçları olan silâhların düşman garnizonlarında çok iyi korunmakta ve yağlanmakta olduğu düşüncesinden hareket etmek zorundaydılar.

Halkın liderlere ihtiyacı vardı. Ve halkın safları arasında liderler vardı. Devrimci mücadelenin her aşamasında halkımız liderlerini yetiştirmesini bilmiştir. Liderler halka bizim veremezler, liderleri biçimlendiren halklardır.

1 Ocak 1959 günü zafere ulaşan Ayaklanma Ordusunun şanlı saflarına katılanların hiçbirisi ne bir askeri akademiye gitmişti, ne de basında dev puntolarla tanıtılıyordu. Birkaç istisna dışında, daha sonraları Parti Merkez Komitesi Politik Bürosuna giren ya da hükümette yönetici görevler alanlar o zamanlar tanınmıyorlardı bile.

Burjuva basını, burjuva partileri, ve emperyalizm diğer isimleri, diğer kişileri ve liderleri her an ön plâna çıkartıyordu. Bugün ise milyonlarca genç insan ve çocuk onların isimlerini dahi duymamıştır, pekçok yetişkin de artık isimlerini unuttular.

Fakat savaşmamız gerekiyordu. Bir kez daha tekrarlıyorum, mücadele verilmeden hiç bir devrim kazanılamaz. Halkın ve onun devrimci öncüsünün yorulmak bilmez ve devamlı mücadeleleri olmadan hiçbir sosyal değişiklik gerçekleştirilemez. Marksizm - Leninizm bize teoriyi verir; mücadele ise zaferi kazandırır.

Bir zamanlar karşılaştığımız güçlükler inanılamayacak derecede büyüktü. Şimdi siz tam tersiyle uğraşmaktasınız. Mücadele biçimleri sık sık değişebilir, fakat biricik yol vardır; mücadele, mücadele, mücadele. (ALKIŞLAR)

Küba için şu kesinlikle söylenebilir ki, devrimci iktidar bütünüyle halk tarafından elde edilmişti. O dönemde hiçbir dış yardım göremiyorduk, Batista'nın kuvvetleri dışardan bol miktarda silâhlandırılıyordu ve biz de, onlarla yaptığımız çarpışmalar sonunda bu silâhları kullanmak üzere ele geçiriyorduk.

1 Ocak 1959 tarihine kadar uzanan günleri unutmak mümkün değildir. Ülkenin dört bir yakasında zorlu savaşlar devam edimeydan okurlarken, Kızıl Ordu yorulmak bilmez 3000 militanıyla bitmez tükenmez bir enerji sarfediyor ve toplam gücü 80.000 askere varan düşmanı ardarda yenilgilere uğratıyordu. Bugün yıldönümünü kutlamakta olduğumuz gün unutulamayacak olan ve yeni bir tarih başlatan bir gündür. O gün bütün işçiler tek bir yumruk halinde resmi «liderlerinin» üzerlerine yürüdüler ve savaşta belirleyici bir rol oynamak üzere Kızıl Ordunun talimatlarını yerine getirdiler. Ülkede tüm hayatı baştan sona felce uğratan genel bir grevi başlattılar ve böylelikle emperyalizmin darbe girişimini boşa çıkarttıkları gibi geri kalan düşman birliklerini 12 saatten az bir süre içerisinde etkisiz hale getirdiler. Nihai çarpışmaya tüm halk yetvücut katıldı. Bu, anavatanımız tarihini ebediyen değiştiren eşsiz ve örnek bir devrimci olaydı.

DEVRİMCİ ZAFERİN BU YİRMINCİ YILDÖNÜMÜNÜN UYANDIRDIĞI GÜÇLÜ DUYGULAR VE DÜŞÜNCELER NELERDİR?

Bundan hemen hemen 20 yıl önce, 26 Temmuz 1953 tarihinde Moncada'da başlayan yürüyüş Santiago de Cuba'da hedefine ulaştı (ALKIŞLAR). 10 Mart 1952'de kurulan diktatörlük halkın önünde dağılarak diz çöktü.

Partinin 1 inci kongresine sunduğumuz raporda, 1975'e dek uzanan devrimci sürecin bir özetini yapmıştık, Moncada kışlasına yapılan saldırının, birkaç ay önce yapılan 25 inci yıldönümü kutlama toplantısında uluslararası politikanın önemli sorunları hakkında konuştuk. Bugün burada, o konuları yeniden ele almak için hiç bir neden yoktur.

Bununla birlikte devrimci zaferin bu 20 inci yıldönümünün uyandırdığı duygular ve düşünceler nelerdir? Herşeyden önce büyük bir gurur duyuyoruz. Hep birlikte inanılmaz engelleri aşmasını bildik, hep birlikte hayatın pekçok alanında muazzam zaferler kazandık. Hep birlikte Marksist - Leninist partimizi pekiştirdik (ALKIŞLAR), mücadeleci ve kahraman genç kuşağı yetiştirdik;

partimizin safları halkımızın en iyi evlâtlarından seçilerek gelen savaş öncüleriyle doludur. Hep birlikte güçlü yığın örgütlerini yarattık, halkımızın düşünceleri gûce, örgütlülüğe ve bilince dönüştü, sosyalist devletimizi, onun halk iktidar organlarını ve mükemmel kurumlarını yarattık; ve onun ekonomik temelini pekiştirmek için var gücümüzle çalışmaktayız. Düşmana karşı verilen mücadelenin en sadık ve etkin siperini oluşturan İçişleri Bakanlığını örgütledik. (ALKIŞLAR); hep birlikte silâhlarımız ve kanımızla şanlı Kızıl Ordu'yu geliştirmeye devam ettik ve besledik. (ALKIŞLAR). Bu ordu 1 Ocak zaferinin kazanılmasında söz sahibi olmuştur, geçmişin yıkılmaz sütunları günümüzde de Devrimci Silâhlı Kuvvetlerimizde dimdik yükselmektedir, bu ordu halkımızın, aşılmaz kalkanını oluşturuyor, enternasyonalist ruha ve Devrimin yarattığı haklı gurura İspartalı (eski İspartalıların Savaşçılığı ÇN) bir örnek teşkil ediyor ve bugün biz onun en büyük savaş zaferinin yıldönümüne büyük bir değer biçiyoruz. (ALKIŞLAR) Hep birlikte muazzam maddi, manevi ve sosyal başarılar kaydettik, hep birlikte anavatınımıza dünya plânında saygın ve seçkin bir yer kazandırdık, hep birlikte tarihte iz bırakan işler gerçekleştirdik.

Sadece anavatanımızın bütünlüğünü savunmakla kalmadık; aynı zamanda fikirlerimizi bir bütün olarak savunmak konusunda da kararlı davrandık. (ALKIŞLAR)

1 Ocak'a kadar emperyalizm bizim dolaylı düşmanımızdı; Batista ise doğrudan rakibimizdi. Ocak ayından sonra emperyalizm doğrudan düşman konumuna geçti. Ocak'dan önce kendi kaderimizin belirleyicileri olmak için savaştık, daha sonra ise bu hakkımızı savunmak ve sosyalist devrimimizi gerçekleştirmek için savaştık.

Ocak'dan önce yurtsever bir mücadele yürüttük, daha sonra mücadelemiz aynı zamanda enternasyonalist bir nitelik kazandı. (ALKIŞLAR)

Ocak ayından önce ulusal bir devrimin bileşenini oluşturuyorduk, o Ocak ayından beri dünya devriminin bir parçasını oluşturuyoruz. (ALKIŞLAR) Ocak ayından önce bir öncü, olayların baş yürütücüsüydü, o Ocak ayından bu yana esas önder rolünü halk üstlenmiştir.

Bu aşama, kendisinden önce gelen döneme oranla daha az bir kahramanlık getirmemektedir; zira bir önceki aşama sırasında kahramanlık bir anlamda bireyseldi, oysa şimdi bütünüyle yığınsal bir karakter kazandı. Önceleri yalnızca savaş kahramanlığı idi, şimdi ise savaş ve çalışma kahramanlığı şeklini aldı.

Devrimci bir savaşı kazanmak bir ülkeyi kalkındırmak ve sosyalizmi inşa etmekten çok daha kolaydır. Birincisi yıllar alır fakat ikincisi onlarca yılı gerektirir. Bununla birlikte barış ve çalışma alanında kazanılan zaferler daima dökülen kanlar pahasına elde edilen savaş zaferlerinden çok daha güzeldir. Savaşın getirdiği şan, ne denli basit ve somut olursa olsun, unutulabilir ve bir devrimci için özgürlüğün acı bir aracı anlamından öte bir şey ifade etmez. Çalışma alanında elde edilen şanlar ebedidir. Eğer insanlık daha adil olsaydı silâh menkibelerinden çok çalışma için anıtlar dikerdi. Bununla birlikte çalışmanın yüceliği sonsuza dek sürecektir. (insanlığın yarattığı eserler ve ilerleme ve bunun adsız kahramanları, halk yığınlarının fedakârlıkları. Haklı bir dava uğruna savaşmak, kazanmak ve ölmek zamanı geldiğinde devrimciler güzel çalışmalarını sergileyebilseler dahi eşsiz bir kendini düşünmezlik ve asalet sayfaları yaratarak da ilerlemenin sarslımaz anıtını inşa etmek mümkündür. (ALKIŞLAR)

Ülkemizde inşa edilen her yeni okulun, gündüz bakım evinin, poliklinikin, hastanenin, çiftliğin, fabrikanın, barajın, sulama sisteminin, üst geçitin, köprünün, binanın, stadyumların, sinemaların, tiyatro ve kütüphanenin yolaçtığı muazzam sevinci kim inkâr edebilir? Liselerin birinci, ikinci, üçüncü sınıflarında teknik okullarda ve üniversitelerde okuyan öğrencilerimizle, dünyamızın bu yarıküresinde en yüksek düzeye ulaşan kültür ve eğitim yaşamımızla, mutlâk anlamda en düşük seviyeye inen çocuk ölümü oranımızla, en etkin konuma getirilen halk sağlık sistemine ait endekslerle, spor alanında kazandığımız zaferlerle, hiç bir ayrımın yapılmadığı toplumumuzla, işsizliğin olmamasıyla, dilencilerin, kumarbazların, fahişeliğin, ilâç düşkünlüğünün bulunmamasıyla, işçilerimizin altıncı sınıfı tamamlamaya bakmalarıyla, onların kültürel düzeylerini yükseltme konusundaki plânlarımızla, sanatsal gelişimimizle ve amatör hareketlerimizle duyduğumuz gururu kim inkâr edebilir?

Ekonomi alanında elde ettiğimiz her yeni zaferle, ekonomik gelişmedeki hızlı adımlarımızla, daha güvenli bir gelecek için yaratılan kosullarla, şimdiki kuşak çok çalışmak ve göreceli bir sadelik içinde yaşamak durumunda bulunsa dahi, tüm bunlarla duyduğumuz sevinci kim yadsıyabilir?

Artık şimdi ekonomik zenginliğimizin ve doğal kaynaklarımızın mutlak ve tam sahipleri olarak ekonomik ve sosyal gelişimimizi tam bir özgürlük içinde örgütleyebilir, plânlayabilir ve yön-

lendirebiliriz; ve bu yarıkürede bulunan hiçbir ülke bu tür bir iddiada bulunamaz.

Fakat ülkemizde özgürlüğün, sosyalizmin, eşitliğin, ilerleme ve sosyal adaletin getirdiği bu nimetleri yaratma ve onlardan yararlanma ve çalışma hakkımızı elde etmek ve savunmak için ne denli zorlu bir mücadele vermemiz gerekti?

İmparatorluğun bütün öfkesi neden bize yöneldi? Açıktır ki, Yankee emperyalizmi kendisini bu yarımkürenin lordu ve sahibi olarak görüyordu ve Latin Amerika ve Karayibler bölgesindeki hiçbir halkın geri kalmış ve neokolonyalist ve zalim kapitalizmden başkaca ekonomik, politik veya sosyal sistemi seçme hakkı yoktu (çürümüş ve ikiyüzlü yalancı demokrasi, feodal oligarşiler, Somoza, Duvalier, ve Stroessner rejimlerinin gaddarlıkları ya da Şili ve Uruguay'daki faşist reçeteler ve bu yarımkürenin diğer bahtsız ülkeleri gibi).

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NİN KÜBA'YA KARŞI YAKLAŞIK YİRMİ YILDIR GÜTTÜĞÜ VAHŞİ DÜŞMANLIK VE SALDIRGAN POLİTİKA SONUCU İNSANIN ACI ÇEKMESİNİ AZALTACAK VEYA BİR HAYAT KURTARACAK BASİT BİR İLACI DAHİ HALKIMIZ ABD'DEN SATIN ALMAYA MUVAFFAK OLAMADI

Amerika Birleşik Devletlerinin yaklaşık yirmi yıldır Küba Devrimine karşı uyguladığı saldırgan politika ve güttüğü vahşi düşmanlık sonucu ülkemiz, insanın acı çekmesini azaltacak ya da bir hayat kurtaracak olan basit bir ilâcı dahi ABD'den satın almaya muvaffak olamadı, ne de bu ülke pazarlarına bir gram şeker ihraç etmemize izin verildi. Ekonomik jenosid yoluyla halkımızı boğmaya yönelik bu canice yeltenişi tarih, onu empoze edenlerin ve devam ettirenlerin yüzüne çarpacaktır.

Bu plân kazara da olsa hedeflerine ulaşmış mıdır? Küba ile ticarî ilişkilerde bulunan ya da gemilerini limanlarımıza gönderen üçüncü taraf ülkeleri yıldırma girişimleri de dahil olmak üzere ülkemize uygulanan ekonomik abluka, ne binlerce silâh ve savaş malzemesinin işe karıştırılması, ne bozguncu girişimler, ne de karşı devrimci güruhlar, ne korsanca saldırılar, ne de paralı askerlerin işgal girişimleri ve doğrudan saldırı tehditleri, ve devrimci liderleri ortadan kaldırma planları Küba'yı Latin Amerika dünyasında bugün en ileri ve dikkate değer sosyal gelişime sahip ülke olma konumundan alıkoyamadı. (ALKIŞLAR) Dünya halk-

larının pekçoğu ve uluslararası kuruluşlar Devrimimizin kaydettiği başarıları büyük bir hayranlık ve saygıyla anmaktadırlar.

Bu yarım kürenin geri kalan kısımlarında son yirmi yıl içerisinde, öte yandan, ne gibi sosyal gelişmeler kaydedilmiştir? Cehalet, işsizlik, çocuk ölümleri, sağlığa aykırı yerleşme mahalleri, gecekondu kasabalar, suç, fahişelik, ilâç düşkünlüğü, dilenciler, terkedilmiş çocuklar, ekonomik tahakküm, doğal kaynakların yağmalanması ve hattâ en seçkin pekçok zekânın yağmalanması; bütün bunlar Latin Amerika'nın geri kalan kısmında artış gösterdi.

Guatemala'daki ilerici Arbenz hükümetini devirmek amacıyla ABD'nin bundan 25 yıl önce gerçekleştirdiği müdahalenin ceremesini öldürülen ya da gerici ve baskıcı hükümetlerce ortadan yokedilen 70.000 yurtsever oluşturuyor.

Nikaragua, El Salvadar, Haiti, Şili, Uruguay, Paraguay, Brezilya ve diğer ülkelerde onbinlerce yurtsever doğrudan doğruya katledildi. Amerika Birleşik Devletlerinin empoze ettiği ve desteklediği bu rejimlerin meş'um meyvası işte budur. Kötü beslenme, tedavi edilebilecek hastalıklar, sefalet, sağlığa aykırı koşullar ve sosyal terkedilmişlik nedeniyle on milyonlarca insan ölmüştür; Küba devriminin zaferi üstünden geçen 20 yıl zarfında bu yarım küredeki emperyalist tahakkümün vardığı sonuç işte budur.

Bu cinayet daha ne kadar sürecek? Halklar buna nereye kadar ses çıkartmayacaklar?

Bugün tahakküm cehenneminden yirmi yıl önce kendimizi kurtarmış olduğumuzu söyleyebilmek harikulâde birşey değil midir?

Küba örneğini ve derslerini haritadan ve bu yarım kürenin tarihinden kim silebilir şimdi?

Diğer halkların da o boyunduruğu kıracakları gün yaklaşmıyor mu?

Başlarımızı egmeden bir 20 yıl daha, ne kadar gerekiyorsa o kadar 20 yıl daha dayanamaz mıyız? (ALKIŞLAR)

Tabii ki başlarımızı eğmiyeceğiz - ne bu yarımkürede, ne Afrika'da ne de dünyanın başka bir yerinde (ALKIŞLAR)

Amerika Birleşik Devletleri baskı uygulama ve Mübü'ya ilişkin isteklerini ifade etme aracı olarak caniyane ablukasını devam ettirmekte direniyor, fakat Küba'ya baskı yapılamaz, korkutulamaz, rüşvetle satın alınamaz. Küba bir Çin ya da Mısır değildir (ALKIŞLAR, «ELBETTE FİDEL - YANKEE'LERE MEYDAN YOK!» BAĞIRIŞLARI)

ÇOK DAHA GÜÇLÜ BİR OPOTÜNİZM VE CİDDİ *İHANET DÖNEMİNDEN GEÇİYORUZ, BUNUNLA BİRLİKTE ÖYLE BİR DÜNYADA YAŞIYORUZ Kİ, BAŞARISIZLIKLARA VE İHANETLERE RAĞMEN YENİ YENİ DEVRİMCİ CEPHELERE TANIK OLUYORUZ: VİETNAM, LAOS, ANGOLA, MOZAMBİK, ETYOPYA VE AFGANİSTAN BUNUN BİRER ÖRNEKLERİDİR*

Çok daha güçlü bir oportünizm ve ciddi ihanet döneminden geçiyoruz, bununla birlikte öyle bir dünyada yaşıyoruz ki, başarısızlıklara ve ihanetlere rağmen yeni yeni devrimci cephelerin yükseldiğine tanık oluyoruz: Vietnam, Laos, Angola, Mozambik, Etyopya ve Afganistan bunun birer örnekleridir (ALKIŞLAR) Somoza'nın kanlı rejimi ceset dağları üstünde varlığını devam ettirmede başarılı olabilecek mi? Şili halkının yükselen direnci karşısında ve, elleri arkalarında dikenli tellerle bağlanmış bir şekilde ve boyunlarından sıkılan kurşunlarla öldürülmüş bir durumda bulunan ürpertici cesetler ardında —bu bulgular yüzünden rejim, insanların bir sır gibi ortadan kaybolmasını ve tüyler ürpertici cinayetlerini gözlerden saklamak konusunda başarılı olamamaktadır— Pinochet daha ne kadar dayanabilecek?

Tüm İran halkının kararlı, yığınsal ve kahramanca mücadelesi karşısında Şah direnebilecek mi? (HAYIR! BAĞIRIŞLARI)

Çin'in izlemekte olduğu mevcut politikaya ve korkunç ihanetine rağmen, son birkaç on yıl içerisinde büyük ölçüde değişen dünyamız, değişmeye devam ediyor. Geri çekilmelere, bırakıp gitmelere karşın devrimci zaferler her geçen gün artıyor, hepsinin hedefi tek: İlerleme ve sosyalizm (ALKIŞLAR)

Şanlı Ekim Devriminin başlattığı tarihsel dönemin emin akışını emperyalizm engelliyemiyor ve engelleyemeyecektir.

Amerika Birleşik Devletleriyle ticaret ilişkilerinin ve normal diplomatik ilişkilerin kurulmasına Küba karşı değildir. Ekim devriminin ilk günlerinde Lenin'in de belirttiği gibi, farklı sosyal sistemlere sahip devletlerin barışçı bir arada varolmaları ve bizzat barışa duyulan ihtiyaç, insanlığın varlığı için her zamankinden daha çok hayatidir. Bu, sosyalizmin vazgeçilmez bir ilkesidir, fakat emperyalizme, dünyanın herhangi bir ülkesinin içişlerine müdahalede bulunma ve devrimci hareketi baskı altında tutma «hakkını» vermez.

Amerika Birleşik Devletleri Küba üzerine uyguladığı ekonomik ablukayı şartsız olarak kaldırmalıdır, zira abluka uygarlık dışı, keyfi, ayırımcı, düşmanca ve saldırgan bir eylemdir.

Amerika Birleşik Devletleri, Küba ile karşılıklı görüşmeler için ablukayı bir strateji gibi kullanma aşağılık tutumundan vazgeçmeildir, çünkü bunu hiçbir zaman kabul etmiyeceğiz.

ABD'nin bir yandan sosyalist ülkelerin büyük bir kısmıyla ticari ilişkiler içerisinde bulunmasına karşın ülkemize karşı bu önlemi sürdürmesi derin bir siyasî ahlâksızlık örneği teşkil etmekte ve insan hakları üzerine içi boş ve ikiyüzlü tekerlemelerine bir kanıt olmakta (ALKIŞLAR) ve aynı zamanda dünyanın bu yarım küresinde halkların kendi kaderlerini belirleme haklarını hor gördüğünün kanıtı olmaktadır.

Latin Amerika halklarının sosyalizmi tercih etmeyeceklerini Amerika Birleşik Devletlerine söyleyen kimdir? Bizim kaderlerimizin bekçileri ve jandarmaları olma rolünü ona temin eden kimdir? Başkalarının alınterini sömüren kapitalist toplumu bir model olarak niye benimsemek zorunda olalım; siyahlara karşı ayırımcı bir politika izleyen, Hint asıllılara kıyan, Chicanos'ları Porto Rikoluları ve diğer Latin Amerikalıları hor gören, kadınları fahişeliğe zorlayan, cinsi amaçları uğruna çocukları kullanan bu toplumu neden benimseyelim (şiddet, günah, yabancılaşma, ve suç toplumunu)? Tarihin mahkûm ettiği bu bencil, acımasız sistemde sonsuza dek yaşamamız için bizi kim zorlıyabilir?

Üstün ırklar ve halklar şeklinde hiç birşey yoktur. Hiç bir tahakküm sonsuza dek devam etmez. Hiç bir imparatorluk çöküşünü engelleyemedi. Bir zamanlar Roma, Amerika Birleşik Devletlerinden daha güçlü, daha az kinci, daha az kendini beğenmiş ve daha makuldü.

Küba, diğer kardeş Latin Amerika halklarına karşı kutsal bir görevinin olduğunun bilincindedir. Bizim zaferimiz gerçekten de tüm Latin Amerika halklarının bir zaferidir ve tarih bunu böyle yazacaktır.

Tarihte ilk kez bir Latin Amerika halkı Yankee kudretine küstahlığına ve gururuna karşı başarılı bir şekilde dikildi (ALKIŞLAR). Bu imparatorluk ilk kez Amerika'nın bir yöresinde yenilgiye uğratılmış oldu. Yayılmacılık, siyasî entrikalar, bozguncu girişimler, ekonomik önlemler ve askeri eylemler boşa çıktı. Dünyanın bu bölgesinde Birleşik Devletlerin egemenlik isteklerine karşı bir hükümet varoldu. Hor görme nefrete dönüştü, nefret saldırıya, saldırı bozguna ve bozgun da saygıya dönüştü. (ALKIŞLAR) O za-

mandan bu günü dek Latin Amerikalı ve Karaib halklarımız onun gözünde bu denli ikinci plânda kalmadı zira ABD onların her birinde başka bir Küba potansiyelini görmektedir.

Böylelikle Küba'nın elde etmiş olduğu özgürlük ve saygınlık daha fazla sosyal değişikliklere neden olmamışsa da Amerika'nın tüm diğer halkları için daha fazla özgürlük ve saygı anlamına gelmektedir.

Böyle olmasına karşın imparatorluğun en zekice plânlanmış stratejileri, devrimci bir hükümetin bile ehlileştirilebileceğine inanmaktadır. Çin örneği onları rahatlatmaktadır (Çin yöneticilerinin bundan birkaç yıl öncesine kadar Kennedy, Johnson ve Nixon'un samandan yapılmış mankenlerini hançerliyecekleri düşünülüyordu).

Emperyalistler şovenizmin hâlâ güçlü olduğunu hesaplamaktadırlar; sosyalizmde dahi enternasyonalist duyguları bir yana iten ulusal bireyciliğin varolduğunu düşünmektedirler ve ekonomik güçlüklerle karşılaşan ilerici hükümetlere karşı onların mali ve teknolojik kaynakları silâh üretmektedir.

HİTLER'İN SOVYETLER BİRLİĞİNE KARŞI GİRİŞTİĞİ UĞURSUZ MACERAYI BATI, ÇİN ARACILIĞIYLA TEKRARLAMAK İSTEMEKTEDİR. BU KEZ NE TÜR BİR ATEŞLE OYNADIĞININ FARKINDA MIDIR. ÇİN HALKI DA DAHİL OLMAK ÜZERE, HALKLARIN BU TÜR DELİLİKLERE ASLA İZİN VERMEYECEĞİNDEN EMİNİZ.

Şovenizm, oportünizm ve emperyalizm, Marksizm - Leninizme, sosyalizme ve enternasyonalizme karşı saflarını birleştiriyor, bu devrimci hareketin tarihinde ilk kez karşılaşılan birşey değildir. Örneğin günümüz Çin egemen kliği Küba'ya karşı uygulanan ekonomik ablukanın kudurmuş bir destekleyicisidir ve Guantanamo'daki Yankee deniz üssünün varlığını sürdürmesinden yana beyanda bulunmaktadır. Kâğıttan Kaplan, Büyük Dümencinin küçük - burjuva fikirlerini benimsemekle korkuya kapılmış gibi görünüyor. (ALKIŞLAR) Bugün Vietnam'a doğrudan saldıran ABD değil Çin'dir. Taiwan'ı değiş tokuş etme ve Batı'nın teknoloji ve kredilerinden yararlanmak üzere Çin hükümeti devrimi satmıştır. Guantanamo üssü veya bütün emperyalist devletlerin altınları pahasına olsa bile, Küba ilkelerinin hiçbirinden vazgeçmeyecektir (ALKIŞLAR).

Yankee emperyalizminin kâğıttan bir kaplan olup olmayacağını bilmiyorum ama bizim fikirlerimiz kâğıt gibi kolaylıkla yırtılabilir değildir (ALKIŞLAR).

Halkının sadeliğine, devrimci ruhuna, çalışma kapasitesine ve fedakârlığına hayran olduğum Çin, büyük bir ülkedir. Çin'in nüfusu 700 milyon iken bizimki ancak yedi milyonu buluyordu. Bununla birlikte dev Pasifik Okyanusu onları Kaplan'dan ayırıyor, oysa bizimle onun arasında minnacık Florida Boğazı yer alıyor. Ekim krizi sırasında bir gece içerisinde ortadan kalkabilirdik. Hiçbir nükleer silâhımız yoktur, ne de milyonlarca kilometrekare toprağımız ve on milyonlarca askerimiz var; bununla birlikte direndik, boyun eğmedik, teslim olmadık, vazgeçmedik (ALKIŞLAR).

Yirmi yıldır, en güçlü ve saldırgan emperyalist metropolün burnu dibinde, en ön sıralarda bir siperde saf tuttuk. Yalnızca bu siperi büyük bir şeref ve onurla savunmakla yetinmedik. Angola ve Etyopya gibi bizden çok uzaklardaki ülke halklarının emperyalizme, neokolonyalizme, ırkçılığa ve faşizme karşı yürüttükleri mücadelelere yardımcı olmak için halkımızın evlâtları savaştılar ve öldüler. (ALKIŞLAR)

Emperyalizmin karnında açılan ilk yara Küba oldu, fakat başka bir yarayı Angola'da aldı ve şimdi de Etyopya'da. Yirmi yıl içerisinde üç Yara! (ALKIŞLAR)

Kaplan kâğıutan mıdır değil midir önemli değil ama, şerefimiz, haysiyetimiz ve ilkelerimiz değil. (ALKIŞLAR)

Hitler'in Sovyetler Birliğine karşı giriştiği uğursuz macerayı Batı, Çin aracılığıyla tekrarlamak istemektedir. Bu kez ne tür bir ateşle oynadığının acaba farkında mıdır? Çin halkı da dahil olmak üzere, halkların bu tür deliliklere asla izin vermeyeceğinden eminiz.

Bundan sonraki mücadelemize 20 yıllık eski bir devrimle değil de her gün yeni başlayan bir devrimle devam edeceğiz. (ALKIŞLAR) Devrimimiz daima sarsılmaz bir metaneti, ilkelere bağlılığı ve derin insancıl ruhuyla karakterize edilmiştir. Kız - oğlan olsun evlâtlarından hiçbirisini harcamamıştır; çünkü hiç bir zaman kişi kötü ve kana susamış tanrılar olmamıştır. Devrimciler arasında daima çözülmez birlik, saygı ve yoldaşlık hüküm sürmüştür. Örgüte ve liderliğe ilişkin Leninist normlar bugün en değerli hazinemizi oluşturuyor. Geleceğe, 20 yılın kazandırdığı deneyler ve ilk günün heyecanıyla bakıyoruz. (ALKIŞLAR) Enternasyonal devrimci harekete sadakat dış politikamızın her zaman için köşetaşını teşkil ediyor ve edecek.

Başarılarımızdan ve zaferlerimizden konuşmak çok güzel birşey. Bugünün kutlanması sırasında duyduğumuz şeref bizi gururlandırıyor, ama eğer bu devrimci kahramanlığı yalnızca kendi güçlerimizle yarattığımızı düşünürsek, Yankee emperyalizminin doğrudan doğruya karşısında ve 1 Ocak zaferinden bugüne kadar geçen 20 yıl içerisinde, gördüğümüz enternasyonal dayanışmaya ne kadar borçlu olduğumuzu unutursak son derece vefasız bir duruma düşeceğiz ve beyhudeliğin en kötü biçimlerinin kurbanları olacağız (bu denli eleştirdiğimiz menfur, aşağılık şovenizmin).

BÖYLE BİR GÜNDE HERŞEYDEN ÖNCE LENİN'İN YÜCE ANAVATANINA, ONUN DEVRİMİNE CÖMERT VE KAHRAMAN HALKINA VE ENTERNASYONALİST POLİTİKASINA —61 YILLIK ŞEREFLİ TARİHİ BOYUNCA ASLA GERİ ADIM ATMAMIŞTIR— OLAN MİNNETTARLIK DUYGUMUZU İFADE ETMEMİZ GEREKİR

Böyle bir günde herşeyden önce Lenin'in yüce anavatanına, onun devrimine cömert ve kahraman halkına ve enternasyinalist politikasına —61 yıllık şerefli tarihi boyunca asla geri adım atmamıştır— olan minnettarlık duygumuzu ifade etmemiz gerekir. (ALKIŞLAR) Yirmi yıllık dayanışma ve dostluk, SSCB ile olan ilişkilerimizin çimentosunu oluşturuyor.

İlkeli bir politika milyonlarca boş sözden çok daha değerlidir. Önemli olan tarihe nelerin geçtiğidir. Ne şart altında olursak olalım bayrağımızı yere düşürmiyeceğimizi daima söyledik. Bir gün Mexico'da, 1956 yılında, ya özgürlüğümüzü elde edeceğimizi ya da şehit düşeceğimizi söyledik. Sözümüzde durduk! (ALKIŞLAR) Daha sonra parolamız olan Patria o Müerte'yi ortaya attık ve ona da sadık kaldık. (ALKIŞLAR) Bir anavatanımız var zira onsuz geri çekilmektense ölmeyi tercih ederdik. (ALKIŞLAR) Şimdi muzaffer bir şekilde ilerliyor olmamız, halkımızın bir Devrime, anavatana ve yaşama sahip bulunması, o denli zalim ve güçlü düşmanla yirmi yıldır çarpışmamıza rağmen tüm bunları elde etmemiz yalnızca bizlerin kararlı ve kahramanca mücadelesi sayesinde değil, daha çok, Devrimimiz açısından en hayati zamanlarda bize dostça elini uzatan cömert halkın sayesindedir. (ALKIŞLAR)

Cömertçe yardım sunan bir eli başkaları ısırabilir de. Küba ve onun şimdiki ve gelecekteki kız - erkek evlâtları, halkımız için Sovyetler Birliğinin ne anlama geldiğini takdir edecekler ve sonsuza dek minnettar kalacaklar! (ALKIŞLAR)

İçten olmak için kızıl olmaya gerek yoktur ama dürüst kızıllar olmak gerekiyor. (ALKIŞLAR)

Sosyalist toplulukta yer alan diğer kız - erkek kardeşlerimize, dünyanın dört bir yanındaki samimi komünistlere, işçi sınıfına; Latin Amerika, Asya, Afrika ve Avrupa'daki ilerici güçlere benzer minnettarlık borcumuz sözkonusudur. Dünyanın dört bir köşesindeki dost devletler ve ilerici örgütler adına gelen onlarca temsilci bu kutlama dolayısıyla bizimle birliktedirler ve hepsine en derin teşekkürlerimizi sunuyoruz. (ALKIŞLAR)

20 inci yıdönümü dolayısıyla Vietnam ve Laos'un kahraman halklarını, Filistinlileri, sürekli saldırıya maruz kalan Arap halklarını, Namibia, Zimbabwe, Güney Afrika ve Batı Sahra yurtseverlerini, pekçok ülkede baskı ve faşizme karşı mücadele veren Latin Amerikalı kız ve erkek kardeşlerimizi, ve barış, insanlığın sosyal ilerlemesi uğrunda savaşan herkesi özellikle selâmlamak isteriz. (ALKIŞLAR)

DEVRİMCİ GÖREVLERİMİZE VE İLKELERİMİZE SIKI SIKIYA BAĞLI KALACAĞIZ, VE BU, YURDUMUZUN GELECEK KUŞAKLARI İÇİN BIRAKACAĞIMIZ EN DEĞERLİ MANEVİ MİRAS OLACAKTIR.

Devrimci görevlerimize ve ilkelerimize sıkı sıkıya bağlı kalacağız ve bu, yurdumuzun gelecek kuşakları için bırakacağımız en değerli manevi miras olacaktır.

Eğer geçen her yılımızı, ayı, günü, dakikayı daha iyi değerlendirmiş olsaydık, eğer bütün eylemlerimiz istisnasız olarak mümkün olanın en akıllıcası ve zekicesi olsaydı, bu 20 inci yıldönümü kutlama toplantısında daha hoşnut olacaktık. Her birimizin attığı adımlar ve yaptığı işler her zaman en doğruları oluşturmuyor, fakat halkımız ve sevgili devrimimiz için yapabileceğimizin en iyisini ve fazlasını yapma konusunda duyduğumuz ateşli arzu bizden asla eksik kalmayacak. (ALKIŞLAR) Halkımız, devrimimiz ve her birimizin yaşamları birbirinden ayrılamaz!

İnsanoğlu gelişme ve muazzam kahramanlıklar gerçekleştirme yetkisini kanıtlamıştır. İnsancıl yönüyle, eşitliği, kardeşliği, ahlâk ve güzelliği ile devrim insanlığın en yüce zaferini oluşturur. Her birimizin eskisine oranla daha iyi konumlara gelmemizi mümkün kılıyor. Yaşam, hiç kuşku yok ki efsaneyi bir imtiyazdır, fakat, varlık ancak böyle asil ve haklı bir davaya adandığı zaman bir

değer taşır ve gerçek ve tam anlamına kavuşur. Bir an için durup da kadettiğimiz yola geri bakıldığında, bu dönemde yaşamanın ve bu harikulâde göreve tüm enerjimizi adamamızın, bizim kuşak için ne büyük bir şeref olduğunu anlamamız gerekir. Sanki işe yeniden başlıyormuşçasına daha iyi olmak ve daha çoğunu yapmak üzere edindiğimiz onca deneyimle ileriye doğru bakalım o halde.

Gelecek geçmişten daha da geniş bir döneme açılıyor. Bugün duyduğumuz sevinç ve optimizm geçmişte verilen mücadelenin değerini küçük görme hatasına bizi sürüklemeyecektir. Karşılaşmakta olduğumuz güçlükler —ki hâlâ muazzamdır— ama onları da yeneceğiz. Bir devrimci, eskinin Olimpiyatlarında maraton koşucusuna benzetilebilir, kuşakların yerini yenilerinin alması gibi. Ellerinde meşale taşıyan Olimpiyat atletleri gibi biz de elden ele onu ulaştırmak için tüm çabamızı sarfedelim ve şu an bizlerden daha ileri olan ve görevi devralacak olanlara —(ateşli ve kahraman komünist gençliğin saflarındakilere, zeki ve gelecek vaadeden öğrencilerimize, fevkalâde Piyonerlerimize, yurdumuzun parıldayan umuduna)— vermek üzere çalışalım! (ALKIŞLAR) Devrimci anavatanımız asla ölmeyecektir, çünkü onu yaşamlarımız pahasına yarattık ve koruduk ve çünkü kahramanca parolamızı uygulamaya devam edeceğiz.

Patria o Muerte!

Venceremos!

(SÜREKLİ ALKIŞLAR)

Granma, 14 Ocak 1979'dan çevrilmiştir.*(Steno çözümü)

Çev. : U. YILMAZER

Mücadelemizin Geleceği

Rodezya (Zimbabwe) ile ilgili haberler, gazete sütunlarındaki öncelikli yerlerini koruyorlar. Geçen yılın sonunda bu bölgedeki durum daha da ağırlaştı. Irkçı rejim başlangıçta 1978 Aralığı olarak belirttiği «Genel Seçim» tarihini Nisan 1979'e erteledi. Bir yandan da «Seçimler»den sonra bile ülkede iktidarın Afrikalı çoğunluğa geçmiyeceğini ilân etti.
Dergimiz muhabiriyle yaptığı görüşmede J. Nkomo, bugünkü duruma ait uluslararası görünümü daha ayrıntılı olarak ortaya koydu.

JOSHUA NKOMO
Zimbabwe Halk Birliği (Zapu) Başkanı ve
Zimbabwe Yurtsever Cephe Lideri

SORU: Emperyalizm bugün Afrika'da bir karşı saldırıya geçmeyi tasarlıyor. Zimbabwe'nin kurtuluş hareketine karşı zararlı eylemi ise özellikle kalleş bir niteliğe bürünüyor. Emperyalist güçlerin ülkenizle ilgibi politikasını nasıl nitelendirebilirsiniz?

CEVAP: Zimbabwe, İngiltere'nin ve diğer emperyalist güçlerin sürekli olarak eğemen olmayı istedikleri Afrika kıt'asının birçok ülkesinden biri. Birkaç onyıl öncesine kadar Rodezya, tıpkı Güney Afrika gibi, emperyalist varlığı sürdürmek için oraya çağrılan «beyazlar»ın «işgaline uygun» bir ülke olarak mütalâa ediliyordu.

Kıt'amızın Güney kesimindeki halkların mücadelesi en sonunda bu durumu değiştirdi. İngiltere, Portekiz sömürgeciliğinin öncüleri dayandığı sürece Rodezya'daki mevkilerini hiç dokunulmadan elde tutacağını sanıyordu. Ancak, Portekiz sömürgeciliğinin yakılmasıyla birlikte, stratejisini değiştirmek zorunda kaldı. Emperyalist çevreler, Namibya, Zimbabwe gibi ülkelerin «Bağımsızlığı»ndan yana olduklarını ilân etmek için yarışa girdiler ve hattâ yurttaşlara ait parolaları kendilerine mâlettiler: «Bir kişiye bir oy» ilkesine göre seçimler, genel seçim hakkı vb.

ABD'nin şimdiki Başkanının sözleri, yani, Vietnam tecrübesinden sonra ülkesinin artık diğer ülkelerin içişlerine karışma eğiliminde olmadığını, onları özgür ve işlerine kimsenin burnunu sokmadığı durumda görmek istediğini belirten sözleri, ne denli vaadkâr görünüyor değil mi! Sözler böyle, ama ne var ki eğer eylemlerle kanıtlanırsa inanılabilecek. Nitekim İngiltere temsilcileriyle yaptığımız ve Amerikalıların da hazır bulunduğu görüşmeler sırasında, ABD'nin Yurtsever Cepheyi öne çıkardığını gösteren hiç bir belirti olmadı.

Bize göre, Emperyalist devletlerin basınından, radyosundan ve televizyonundan yayılan sözler gerçek bir politika olarak alınmamalıdır. Gerçek olan şu ki Smith, gereksinim duyduğu herşeyi emperyalizmden alıyor.

SORU: Afrika'nın ilerici çevrelerinde sık sık, Zimbabwe'nin geleceğiyle ilgili emperyalist plânların, bu ülkede yeni-sömürgeci bir rejim oluşturmayı hedefleyen dolaplardan başka bir şey olmadığı belirtiliyor. Bu kalleşçe girişimler sizce nereden kaynaklanıyor?

CEVAP: Herşeyden önce şunun altını çizmem gerekir ki bizimle yani Yurtsever Cepheyle görüşmeler yaparken hem Ingiltere hem de ABD, yalnızca Smith rejimiyle işbirliklerini sürdürmekte kalmıyorlar, aynı zamanda onu, aynen yerli kuklara yaptıkları gibi Zimbabwe'de yeni-sömürgeci bir rejimi kurma umuduyla da cesaretlendiriyorlardı. Emperyalist dolapların en hayasızı, 3 Mart 1978'de Salisbury'de İan Smith ve üç siyah kukla - papaz A. Muzorewa, N. Sithole ve kabile şefi Chirau - tarafından imzalanan anlaşmayla açığa çıktı. (1)

Bu gizli anlaşma ülkemizde faşizm ve ırkçılığın devam etmesini hedef alıyordu. Üç işbirlikçinin ülkelerini emperyalizm ve gericiliğe satmak için anlaştığına böylece tanık olduk.

Ama ırkçılar ve kuklaları arasındaki düzenleme mahkûm edildi ve bunun gözlerimizin önünde karton şatolar gibi yıkıldığı direniş koşullarında, Mart anlaşmasını onaylatmak için Beyazlar arasında yapmayı öngördükleri referandumu gerçekleştirmeyi başaramadılar.

Sözde seçimler konusunda da hiç bir şey elde edemeyecekler. İan Smith ve onunla işbirliği yapan vatan hainlerinin, Batı'nın desteği sayesinde kurtulmayı amaçlayan girişimlerini, iflâs ve başarısızlıktan başka hiç birşey beklemiyor.

---

(1) Sözkonusu iç düzenleme üzerine yapılan Mart anlaşması, 1978 sonuna kadar iktidarın Afrikalı çoğunluğa geçeceğini, ama kilit mevkilerin ırkçıların ve emperyalistlerin ellerinde kalacağını ilân ediyordu.

SORU: Son aylarda, emperyalist güçlerin pohpohlamasından yararlanan Salisbury rejimi, komşu devletlere karşı doğrudan saldırı eylemlerine gittikçe daha sık kalkışıyor. Bu durumda işbirlikçiler sizce hangi tavrı benimsiyorlar?

CEVAP: Diğerlerinde olduğu gibi bu durumda da tavırlarını. emperyalizm ajanı rolünü özümleme olgusu tâyin ediyor. Sithole, arkadaşları ve kendisinin, bu tür operasyonlara girişmek için «Yürütme Kurulu»nda (2) olumlu oy verdiklerini açıkladı. Bu operasyonların bize, yani Yurtsever Cepheye karşı yöneleceğini de söyledi. Oysa, mücadelemizin Zambiya ya da Mozambik'te değil, Zimbabwe'de geliştiğini bilmesi gerekirdi!. İşte olanlar bunlar..

SORU: Bununla beraber, emperyalist basın, olanları çarpıtmak için hiç durmadan çabalıyor. Komşu Devletlerin barış içindeki kent ve köylerine karşı Rodezyalı komandoların ve aynı şekilde Zimbabwe mülteci kamplarına karşı barbarların saldırıları, savaş koşullarında tamamiyle kabul edilebilir şeyler olarak sunuluyor. Bu konuda ne dersiniz?

CEVAP: Önce şunu söyleyeceğim: Bağımsız ve barışa tutkun komşu ülkelere karşı saldırı eylemlerine girişen illegal Salisbury rejimi daima, Batılı emperyalistlerin yani İngiltere, ABD, Batı Almanya, Kanada, Fransa ve pek tabiî Güney Afrika Cumhuriyetinin desteğini almıştır. Bunlar ,ırkçı birlikler vatandaşlarımızın binlercesini gözlerini kırpmadan katlederken, günde otuz kişiden fazlasını öldürürken tek bir kelime bile söylemezler. Ama, ülkemiz yurtsever güçlerinin askerî operasyonları sırasında birkaç beyaz ölmeye görsün, yine aynı emperyalistlerden yükselen çığlıkları bir duyun! O zaman bize, bir Siyah'ın hayatının bir Beyaz'ınkiyle ortak ölçüye vurulamıyacağına inanmak kalıyor!

Biz, savaşa âşık olduğumuzdan ötürü silâhlı mücadele yoluna girmedik. Biz bu yola itildik; zira tüm barışçı girişimlerimiz, eli açık Batılı koruyucuları tarafından açıkça desteklenen yasa dışı Smith rajimi tarafından geri çevrildi. Bu rejimin pis yalanlarını elimizin tersiyle itiyoruz. Bunlardan biri de, bir Rodezya uçak kazasından kurtulanların ZAPU mücahitleri tarafından öldürüldüğü yalanı. «Katliamlar, aynı şekilde bizzat «kaza» etrafında Batı basınının çıkardığı büyük gürültü, kurtuluş hareketimizi dünya kamuoyu önünde lekelemek için icadedildi. Gerçekte, yurtseverler, düşmanın askerî amaçlarla kullandığı ve görevi Salisbury'deki askerî personeli düzenli taşımak olan uçaklardan birini düşürmüşlerdi. Bu da olağan savaş eylemlerinden biriydi.

---

(2) «İç düzenleme» anlaşması gereğince oluşan sözde yeni idarenin «yönetici» organı.

SORU: Yurdumuzun kurtuluşu için verilen mücadelenin, bugünkü aşaması hakkında ne düşünüyorsunuz?

CEVAP: Mücadelemiz çok ciddî bir aşamaya geldi. Yurtsever cephe güçleri kırsal toprakların yüzde 95 inden fazlasını denetimleri altında tutuyorlar. Smith rejimi bu toprakları, «askerî eperasyon bölgesi» ilân etti. Ne var ki, Smith birliklerinin oralarda sözü artık geçmiyor. Size, Zimbabwe'deki durum hakkında 24 Temmuz 1978 tarihli **The Times** gazetesi muhabirlerinin anlamlı bir itirafını dile getirmek istiyorum:

> «Daha bir yıl öncesine kadar, ana yolların çoğunda, en azından refakatçiler için hiçbir tehlike yoktu ve kentlerin dışına tek başımıza çıkıyorduk. Şimdi, böyle bir yolculuğu yalnız yapmaya kalkışmak son derece tehlikeli, refakatçılar bile saldırıya uğruyorlar. Ülkenin geniş toprakları, kamu ya da özel kesime ait taşıtlardan hangilerinin yollardan geçebileceğine karar veren yurtsever cephe gerillaları tarafından kontrol ediliyor.»

Bugün kentlerde de aktif durumdayız. Irkçı rejimin başkenti olan Salisbury'de eylemlerimizi yoğunlaştırıyoruz; zira, kuklaları kovma ve Smith rejimine yaşama şansının olmadığını anlatma olanağını yalnızca bu yol sağlıyor.

Yurtsever güçlerin kazandığı başarılar, ırkçılar ve destekleyicilerinde kızgınlık uyandırıyor. Yerel halka karşı barbarlıklarının eşine rastlanmamış örneklerini veriyor rejim. Binlerce kişi, gerçekte toplama kampları olan sözüm ona «Korunmuş köyler» denen yerlere zorla yollandılar; binlerce insan işkencelerin, acıların ve kıyımların kurbanı oldu. Zimbabwe'ye komşu olan ülkelere de eşine rastlanmamış saldırılar yapıldı. Bütün bunlara rağmen Smith rejimi, olayların gidişini saptıramaz.

Gerçek şu ki, mücadelemiz gittikçe sonuna yaklaşıyor. Zimbabwe mücahit halkının dâvasıyla dayanışma için kurulan cephe durmaksızın genişliyor. SSCB ve Kübay'la, bize paha biçilmez yardımlar yapan diğer Sosyalist Ülkelerle işbirliği içinde olduğumuzu belirtmek isterim. Özgür Afrika'nın ilerici ülkeleriyle dayanışma içindeyiz. Mücadelemize ilk sıradaki ülkeler tarafından sağlanan değişmez destek için müteşekkiriz. Belli başlı ülkelerde pek çok insan bizi destekliyor. Bütün bunlar, Zimbabwe halkının haklı ve doğru dâvasının zafer kazanacağına olan inancımızı daha da kuvvetlendiriyor.

Sonuna kadar dövüşmeye hazırız. Faşizmi, ırkçılığı ve insanın insan tarafından sömürüsünü geriletiyoruz. Kapitalizme ve emperyalizme karşıyız. Korkuya, kötümserliğe ve umutsuzluğa «Hayır» diyoruz.

«La Nouvelle Revue İnternationale» dergisinin Şubat/1979 sayısından çevrilmiştir.

Uluslararası Dayanışma İran Halkının Mücadelesini Kolaylaştırıyor

Bulgar Komünist Partisi Merkez Komitesi ve «Barıs ve SosyalizJm Sorunları» dergisinin ortaklaşa düzenledikleri Sosyalizm Sorunları» dergisinin ortaklaşa düzenledikleri uluslararası konferans, 12 - 15 Aralık 1978 tarihleri arasında, Sofya'da toplandı.

Konferans, dünya Komünist ve İşçi Partilerinden, Devrimci - Demokratik örgütlerden gelen 73 hey'et katıldı. Konferansta, tüm hey'etlerin hazır bulunduğu oturumlardan başka, «Varolan sosyalizm ve dünyanın toplumsal gelişme eğilimleri», «Sosyalist ülkelerin uluslararası politikası ve bu politikanın dünya gelişme sürecine etkisi», «Sosyalist ülkeler ve devrimci güçler arası dayanışmayı güçlendirme sorunları» konularında ayrı oturumlar da düzenlendi.

Aşağıda, konferansa katılan İran ve Yemen hey'etleri adına yapılan konuşmaların özetlerini veriyoruz.

İRADİ ESKENDARİ
(Tudeh Partisi Merkez Yürütme Komitesi Üyesi)

Bir bütün olan Dünya Devrimci sürecini başlıca üç bileşen oluşturuyor: Dünya Sosyalist Sistemi, Uluslararası İşçi Sınıfı ve Ulusal Kurtuluş Hareketleri. Sosyalizmin ekonomik, politik ve ideolojik gücünün kesintisiz büyüyüşü; bağımsızlık, demokrasi, barış ve ilerleme için savaşan tüm halklara ve tüm hareketlere yapılan karşılıklı yardım ve destek; barışın aktif olarak savunulması; barış içinde birarada yaşama konusundaki Leninist ilkenin doğru olarak uygulanışı, Sovyetler Birliği'ni ve dünya sosyalist sistemini dünyanın devrimci dönüşümünün başlıca unsuru hâline getirdi.

Emperyalizme karşı ortak mücadele ve tüm devrimci hareket müfrezelerinin yaşam çıkarlarındaki ortaklaşalık, hem mantıksal ve hem de doğal olarak, emperyalist güçlerle gerici müttefiklerinin oluşturduğu uluslararası ittifak karşısında devrimci güçlerin dayanışması ve ittifakı

sorununu gündeme getiriyor. Başlıca düşman olan kapitalizm ve emperyalizme karşı mücadele genişlediği ve şiddetlendiği, çarpıcı zaferler kazandığı ölçüde bu dayanışmanın eylem alanı da dünyanın her yanında genişliyor, güçleniyor. Devrimci güçlerin dayanışmasını güçlendirmenin, her ülkede olduğu kadar uluslararası plânda da devrim dâvasını geliştirdiği apaçık ortadadır. Sovyetler Birliği ve sosyalist dünya sistemi, dünya devrimci sürecinin başlıca unsuru olduğuna göre, bu sistemin sovunulması ve desteklenmesinin, devrimci güçlerin dayanışmasını güçlendirmede başlıca koşul olduğu tartışma götürmez.

Çin politikasının, Amerikan emperyalizmi ve dünya gericiliğiyle ittifaka, SSCB'ne ve diğer sosyalist ülkelere karşı, halkların devrimci hareketlerine karşı böyle bir ittifaka doğru gelişimi, gerici milliyetçiliğin nerelere kadar gidebildiğini bir kez daha gösteriyor. Çünkü, Pakin politikasının, emperyalizmin saldırı plânlarına ve silâhlanma yarışına cesaret verdiği, uluslararası gerilimi arttırdığı ve dolayısıyla yeni bir dünya savaşı tehlikesini ortaya getirdiği açıktır. Partimiz, Çinli yöneticilerin maceracı, sorumsuz, emperyalizme ve gericiliğe yarar sağlayan politikasını kararlılıkla mahkûm etmektedir.

Bizler, uluslararası komünist hareketin birliğinin sovunulması ve sağlamlaştırılmasının, dünya devrimci güçlerinin dayanışmasını güçlendirmek için zorunlu bir öğe oluşturduğu kanısındayız. Kardeş partilerin eşitliği ve bağımsızlığına dayanan bir birlik, Marksizm - Leninizmin her türlü çarpıtılmasına karşı, revizyonizm ve doğmatizme karşı, ve bu hareketi bölme kalkışmalarına karşı kararlı bir mücadeleyle kanıtlanır.

İran halkı devrimci mücadeleye yaklaşık bir yıl önce ve tam bir bütünlük içinde girdi. Bu mücadelede sayısız insanın hayatı, anti-milliyetçi ve anti-demokratik şah rejimine karşı, çürümüş, despot, kanlı ve kokuşmuş bir krallığa karşı, Amerikan ve İngiliz emperyalistlerinin ve aynı zamanda tüm dünya gericiliğinin hizmetindeki bir rejime karşı fedâ edildi. Halk hareketi, en barbar baskılar, binlerce göstericinin katli, kitle hâlinde hapisler ve sıkıyönetime başvurmalar karşısında, değil gerilemek, tüm kentlere ve hattâ en uzaktaki küçücük köylere kadar yayıldı ve etkin oldu.

İran tarihi halk isyanları bakımından son derece zengin olmasına rağmen, bu kadar uzun süreli ve genelleşmiş, bu denli kahramanca ve direngen kitle hareketlerine tanık olmuş değildi. 10 ve 11 Aralık 1978 tarihlerindeki görkemli gösteriler sırasında Tanran'da yaklaşık iki milyon insan ve çeşitli taşra kentlerinde de 6 milyondan fazla insan, Şahın çekip gitmesi, krallığın kalkması ve demokratik bir hükûmetin kurulması talepleriyle yürüyüşe geçtiler. Yalnızca bu gösteriler bile, yetkililerin gittikçe daha az karşı çıkma cesaretini gösterebildikleri Şa-

hane halk baskısının kanıtıdırlar. Açıkça siyasî nitelikteki dinsel gösterilerle başlayan hareket derhal, Şaha ve rejimine karşı açık gösterilere dönüştü. Hareketin niteliğindeki bu hızlı dönüşüm, büyük oranda, işçi sınıfının ve özellikle de petrol alanında çalışan işçilerin kitle hâlinde harekete katılışıyla oldu. Halkın baskısı ve petrol işçilerinin siyasî grevi, hükûmeti, aralarında yirmi yada otuz yıldanberi hapiste bulunan parti üyelerimizin de bulunduğu yüzlerce siyasî tutukluyu salıvermeye mecbur etti.

Devrimci mücadelenin ana hedefini, İran toplumunun tüm çelişkilerinin odaklandığı Şaha karşı yönlendiren halk hareketi, aynı zamanda, ülkemizin doğal kaynaklarını çalıp çırpan çokuluslu tekellerin eğemenliğine elkoydu ve İran'ın ekonomik, politik ve askerî alanlarda Amerikan emperyalizminin genel strateji sistemiyle bütünleşmesine karşı başkaldırdı.

Bilindiği gibi, Vaşington strateji uzmanlarının plânlarına göre, bu politika çerçevesi içinde İran, komşularına karşı hem jandarma hem de saldırı üssü olarak çifte rol oynamalıydı. Zagros dağlarından İran körfezine ve Umman denizinden Hint Okyanusunun batı bölgesine kadar uzanan bir alanın jandarması rolünü oynarken Şah ordusunun görevi, İran ve Arap petrolünün Batılı ülkelere taşındığı deniz yolunu kontrol etmek, her türlü kurtuluş hareketini bastırmak ve bu bölgede «düzeni korumak»tı. Carter'in Şah rejimini «bir denge faktörü» olarak övmesinin anlamı işte budur.

Ülkemizde son 25 yıl boyunca hüküm sürmüş olan barbar terör rejimi üzerinde daha geniş durmanın gereksiz olduğunu düşünüyorum. Rejime muhalif herkese karşı SAVAK'ın kullandığı feşist yöntemler, tüyler ürpertici işkenceler, cinayetler, ortadan kaldırmalar ve kitle kırımları, yabancı ülkelerde pek iyi biliniyor.

Bu koşullarda İran halkının, Şah rejimine karşı toptan başkaldırmış olmasında şaşırtıcı hiç bir şey yoktur. Harekete katılan ve ulusal burjuvaziden petrol emekçilerine, köylülerden üniversitelilere, dükkân sahiplerinden zanaatkârlara kadar uzanan toplumsal yelpazenin eşine gerçekten daha önce hiç rastlanmadı.

Taa başındanberi, çeşitli eylemlere katılan farklı güçler arasında kendiliğinden oluşan bir eylem birliğinin, acil ve somut bir hedefe yani Şahın devrilmesine yönelik temel üzerindeki bir birliğin varolduğunu, altını çizerek belirtmek isterim.

İran'ın ekonomik, politik ve toplumsal durumunun titiz analizine dayanarak partimiz bundan üç yıl önce, yalnızca devrimci hareketin yakın atılımını öngörmekle kalmamış, ulusal ve demokratik hareketin başlıca görevi olarak Şah rejiminin devrilmesini de parola olarak ortaya atmıştı. 1978 yılı Eylül ayında, ilerici güçlerin birliğine hizmet edebi-

lecek bir asgarî programı kabul ettik ve yaydık. Bu programda, Şah'ın düşüşünden sonra, demokratik özgürlükleri, ulusal bağımsızlığı ve halkın refahını sağlamayı hedefleyen tedbirleri alma yükümlü bir ulusal koalisyon hükûmetinin kurulmasını öneriyorduk. Gelecekteki devlet için Cumhuriyet biçimini de önermiştik. Ne yazık ki, muhalefetteki diğer örgütlerle bir anlaşma zemini bulmak için partimizin gösterdiği çabalar, henüz tam bir yankı bulmuş değildir.

Kuşkusuz, Amerikan hükûmetini cesaretlendirmesi ve açık desteği olmasaydı, Şah rejimi çoktan silinip süprülmüş olacaktı. İran'ı sömürgesi gibi gören Amerikan emperyalizmi, Şah'ın sallanan tacını ve ayrıcalıklı durumunu koruyabilmek için silâhlı müdahaleyle tehdit ediyordu ülkemizi.

İşte bu sırada, her zaman dostumuz olan Sovyetler Birliği, bir kez daha, büyük Lenin zamanında olduğu gibi, İran halkının yardımına koşmuştur. *Pravda* muhabirine yaptığı açıklamada yoldaş Brejnev, ABD'yi İran'a karşı her türlü müdahale girişimi konusunda sert bir dille uyardı. Sovyet Devlet Başkanı'nın bu son derece önemli siyasî tavrı, sadece uluslararası ağırlığı olan bir tavır değil, aynı zamanda, İran halkına karşı paha biçilmez bir dayanışma gösterisi niteliğinde olmuştur.

Pek çok ülkenin kardeş partileri, işçi örgütleri ve ilerici hareketleri de yürüyüşleriyle, gösterileriyle, parlâmento gensorularıyla, protesto bildirileriyle vb. İran halkının haklı ve doğru mücadelesiyle dayanışma eylemlerini eksik etmediler. Partimizin kardeşçe teşekkürlerini ve İran işçi sınıfının ve halkının sıcak gönül borcunu bu saygın kürsüden ifade etmek isterim.

Bütün bunlara karşın Çin Komünist Partisi yönetimi, İran halk hareketi için en ufak bir sempati göstermek şöyle dursun, Amerikan emperyalizmiyle ittifak hâlinde Şahın despot ve kukla rejimini desteklemesine desteklemiştir. Hua Kuo Feng'in İran'a yaptığı ziyaretten, Şaha ve «millî» diye nitelendirdiği politikasına yönelttiği övgülerden sonra, İran'ın Maocu grupçuklarının, kendilerini Pekin'den ve Çinli yöneticilerin emperyalist tavrından uzaklaşmak zorunda görmeleri şaşırtıcı olmasa gerek...

Gittikçe demokratik ve anti-emperyalist niteliğe bürünen İran halk hareketi, çok doğaldır ki çağımız dünyasının devrimci hareketinin bir parçasıdır. Komünist hareketle bağları sağlamlaştıkça başarıları daha büyük olacak, düşmanlarının bölücü oyunlarından daha az etkilenecek ve zaferi daha da sağlamlaşacaktır.

Yemen Devriminin Sosyalist Hedefi

ABDÜLAZİZ AD-DALİ
(Yemen Sosyalist Partisi Merkez
Komitesi Üyesi)

Dünya devrimci güçlerinin kapitalizme, emperyalizme, geri kalmışlık ve sömürüye karşı yürüttüğü ve güçler ilişkisinde sosyalizm lehine dünya ölçüsünde bir dönemeci oluşturan mücadeleler sırasında elde ettiği büyük zaferlere tüm insanlık tanıktır. Bu tarihsel dönemeç, aynı zamanda, büyük Ekim Sosyalist Devriminin etkisi, ezilen halkların engin devrimci potansiyeli hakkında ve dünya devrimci hareketi müfrezeleri arasında karşılıklı bağları güçlendirme zorunluluğuna ilişkin Lenin'in düşüncelerinin pratiğe geçirilmesi de olmuştur.

Nitekim bugün inisiyatif, başta sosyalist ülkeler olmak üzere ilerici güçlerin elinde bulunuyor; çağımızın kesin belirleyici ögesi, kapitalizmden sosyalizme geçiştir.

Sosyalizme giden yolda ülkemizin sosyo-ekonomik gelişimiyle ilgili belli başlı sorunları kısaca sunmak istiyorum. 26 Haziren 1978 de halk kitleleri, Başkanlık konseyi eski başkanınca yönetilen maceracı oportünist bir grubun yaptığı hükûmet darbesiyle girişilen gerici kalkışmanın oyununu bozmak için başkaldırdılar. Halk kitlelerinin yasal, kollektif ve örgütlü yönetimiyle, dar revizyonist grup arasındaki mücadelenin sonucu aynı gün alındı. Demokratik Yemen devriminin kaderi ve ülke gelişiminin ilerici sosyalizme yönelimi bu sonuca bağlıydı.

Revizyonist ve hizipçi kliğin devrilişi, Yemen Demokratik Cumhuriyeti'nde bilimsel sosyalist düşünce ve ilkelerin kesin zaferini ortaya koydu. İşte bu zaferden sonradır ki, 11 - 13 Ekim 1978 tarihleri arasında Yemen Sosyalist Partisinin (YSP) Birinci Kongresi toplandı. YSP, bilimsel sosyalizmin, Yemen işçi sınıfının ve müttefiklerinin partisidir; bu parti, ilk kez bir arap ülkesinde iktidarı elde eden yeni tip bir partidir.

Kongre belgeleri yalnızca kendi deneyimimizi değil, diğer işçi sınıfı partilerinin ve en başta da sosyalist ülkelerdeki yönetici partilerin birikmiş deneyimlerini yansıtır. Bu belgeler, doğruluğunu tarihin ve gelişimimizin karakteristik çizgileriyle her alanda gerçekleştirdiğimiz devrimci deneyimizin kanıtladığı, sosyalizmin genel inşa yasalarının akılcı birliğine dayanırlar.

YSP'nin siyasî programı, hâlen geçirmekte olduğumuz evrenin özelliklerini, yani, sosyalizmin inşası yolunda ulusal demokratik devrimin dayattığı görevlerin tamamlanmasını belirler. Bu konuda programımız şöyle diyor:

«Ulusal demokratik devrim evresi uzun ve karmaşık bir süreçtir. Bu süreç içinde, parti yönetimi altında sosyalist devrime doğru bilinçli ve plânlı bir geçiş için zorunlu tüm koşullar hazırlanır. Parti, çağdaş dünyada demokratik ve sosyalist görevler arasındaki sürekli ve sıkı bağdaşıklığı gözönünde bulundurur ve aynı zamanda bu görevlerin birbirine karıştırılmasını da reddeder.»

Yeni toplumun inşasında en önemli görevler, işçi sınıfının, köylülerin, balıkçıların ve diğer emekçi sınıfların hayatî çıkarlarını, ülkenin tüm iç ve dış kaynaklarını en elverişli biçimde kullanarak tatmin etmek; ülkenin objektif olanaklarına tekabül eden modern bir üretimi yaratmak; ulusal ekonominin maddî ve teknik temelini güçlendirmek; tüm vatandaşların yaşam düzeylerini yükseltmek; gereksinmelerini dengeli biçimde sağlamak; lojman, eğitim, kamu sağlığı, kültür ve sanat sorunlarını çözerek toplumsal hizmetleri iyileştirmektir.

Partinin sınıfsal temelini, onun işçi sınıfının, köylülerin, aydınların ve tüm emekçilerin öncüsü olması olgusu belirler. Parti, işçi sınıfının bilincine, temel çıkarlarına, tarihsel rolüne kişilik kazandırır. Yeni devrimci kazanımlar ve özellikle de Yemen Sosyalist Partisi'nin doğuşu, iktidara halk demokrasisi niteliği vermişlerdir. Bu, demokrasi için mücadeleyle sosyalizm mücadelesinin birbiri içinde erimesine ilişkin Lenin düşüncesinin somutlaşmasıdır.

Yaptığımız tüm dönüşümlerde temel sorunumuz, emperyalist ve gerici manevralara karşı ve ilerleme, sosyalizm ve barıştan yana mücadelede ülkemizle uluslararası devrimci güçlerin dayanışmasını güçlendirme olmuştur. Çabamız, başta SSCB olmak üzere sosyalist ülkelerden her düzeyde destek sağlamaktır. Çünkü bu destek, ulusal ekonomimizi kapitalist pazarın çarpışma alanı olmaktan kurtarmak ve yeni toplumumuzun gelişmesiyle uyumlu yeni ekonomik yapıyı inşaya elverişli koşulları yaratmak için zorunludur.

«La Nouvelle Revue Intarnationale» dergisinin Mart/1979 (246) sayısından çevrilmiştir.

Sıkıyönetimin Uzatılması ve Yaygınlaştırılması Sosyal Demokrasinin Gericiliğe Teslim Olmasıdır

Sıkıyönetim 26 Nisan gününden itibaren iki ay daha uzatıldı. Bundan da önemli olarak, 6 yeni il daha sıkıyönetim kapsamına alındı. Uzatılmasının ilk saatlerinde sıkıyönetim, 1 Mayıs'ın kultanmasını yasakladığını açıkladı. Sıkıyönetim bununla da kalmayarak işçilerin, 1 Mayıs gibi temel demokratik bir hakkı kullanmak istemeleri halinde silâhlı teröre başvuracağını «ima eden» tehditlerini de bildiri metnine ekledi.

Bütün bunlar kitlelerin demokratik haklarını «açıktan» tehdit niteliği taşıyor. Ve siyasal iktidarı elinde bulunduran sosyal demokrasi, sanki bütün olup bitenler kendi iradesinin dışında cereyan ediyormuşçasına «tarafsız» olduğunu söylemeye devam edebiliyor. Başbakan, demagojik çarpıtmalardan medet umarak siyasi iflasını ve intiharını önliyebileceğini veya gözlerden saklıyabileceğini sanıyor.

Bu noktaya sosyal demokrasi nereden geldi veya kimler tarafından getirildi?

Sıkıyönetimin uzatılmasının söz konusu olduğu günlere yaklaşılırken belli mihraklardan, uygulanmak istenen geniş çaplı ve çok yönlü plânın ilk belirtileri sızmaya başladı. Her şeyden önce uygulamalar, bölgede yeni hesaplar peşinde olan ABD emperyalizminin çıkarlarına ve elde etmek istediği yeni konuma uygun olarak şekillenmeliydi. Çünkü, İran'da bir kez daha geri dönemiyeceği önemli mevzilerini yitiren militarizmin dikkatleri, bölgenin diğer ülkeleri üzerinde yoğunlaşıyordu. Bunlardan biri de Türkiye idi.

Türkiye'nin bu yönde istismarına elverişli olanaklar vardı. Esas olan, bu olanakları biraz daha geliştirip olgunlaştırmaktı. Siyasal güçler dengesi Türkiye'de yeni ekonomik alternatiflere yönelmeyi imkansız kılacak kadar ABD emperyalizmi lehine çalışıyor Bu, Türkiye egemen sınıfları için önemli bir darbağoz, emperya-

lizm için de sosyal demokrat hükümetin boynuna geçirilecek yeni bağımlılık ilmiği demektir. İstismara dayalı emperyalist politika bu gediklerden sızarak Türkiye'de yeni mevziler kazanabilir ve üstelik bunları, sosyal demokrasiye tahkim ettirebilir. Ecevit hükümetine her yönden ve bu sonucu yaratacak ölçüler içinde yüklenmek gerekiyordu ve bu yapıldı.

Önce, emperyalizmden kolayca «yardım» alınmayacağının «ulusal güvercinlere» öğretilmesi gerekiyordu. Bunun için bir yıllık bir manevra yetti de arttı bile, sosyal demokrasi bir kez yakalandığı ABD oltasının peşinden ayrılmayacak ölçüde *geçmişinden* ve emekçilere karşı kendisini ipotek ettirdiği vaadlerinden soyutlandı mı, gerisi kolay olacaktı. Oldu da!

Emperyalizm Türkiye'deki «demokrasiyi» ödün olarak istiyordu. Demokrasi özellikle günümüzde uluslararası tekeller ve emperyalizmin çıkarları için fazlasıyla çorak bir topraktı. Sosyal demokrasi güven verebilmek için, demokratik hakların üzerine yürümeli, emekçi halk hareketini sindirecek önlemleri almalıydı. İktidarının, sosyal demokrasinin boynuna bir ihanet kemendi olarak geçmesi bu yoldan mümkün olabilirdi ve sermayenin, diri olmasa bile,yedek bir alternatifi olma hakkını kazanabilirdi.

Ne ki, sosyal demokrasinin bileşenleri, onun yeni konumuna uzanan süreci biraz «yavaş» işletiyordu. Halbuki dünyada ve özellikle bölgemizde olaylar çok «hızlı» gelişiyordu. Sosyal demokrasinin buna ayak uydurabilmesi için hızlanması gerekliydi! Onu hızlandıracak manivela emperyalizmin elinde her zaman mevcuttu. Bunu kullanmaya gönüllü olanlar ise Türkiye'de hiç de az değildi.

«Bölücülük» edebiyatı kolayca öne çıkarıldı. Çünkü İran'da demokrasinin ilk meyvalarından biri «bölücülük» olmuştu. Türkiye'de de geniş boyutlu bir demokrasi, «Türkiye'nin bölünmesi» demek olabilirdi! Böyle olmamalı, «bölücülük» sindirilmeliydi. Kuşkusuz bu demagojilerin gerçek temeli yoktu ama emperyalizmin ve yerel gericiliğin planları açısından mantıki temelleri vardı.

Genel demokratik hareketi sindirmenin bir aracı olarak sıkıyönetimin uzatılması yanında, Doğu illerine yaygınlaştırılması, emperyalizmin ve yerli egemenlerin hesaplarını ele veriyor. Bu hesapları, uluslararası bağlantıları içinde kanıtlıyor, sosyal demokrasinin bu mizansen içinde yüklendiği işlevin gerçek boyutunu gözler önüne seriyor.

İran'da, meşru temellerinin dışında ve emperyalizmin güdümünde yaratılmak istenen bir milliyetler savaşı, Ortadoğu'nun tümünü içine alan bir planın sıcak görüntüleridir. Türkiye'de tekel

ci basının gerici çığırtkanlıkları da aynı noktada düğümleniyor. Tercüman, Hürriyet, Aydınlık gibi gerici yayınlar, emperyalist mizansenin sesli figüranları olarak sahnedeki yerlerini pekiştirmeye çalışırlarken aynı şeyi İsrail parlamentosu gizli oturumlarında, CIA'nın bölgedeki kolları provokasyonlarla, AP ajansı «ürettiği sansasyon»larla tamamlamaya çalışıyorlar.

Türkiye'deki faşist hareket ise, emperyalizmin bölgeye dönük planlarının yerel vurucu güçlerinden biri olarak işlevini, illegal planda siyasal cinayetleriyle yürütüyor, legal planda MHP eliyle siyasal sonuçlar elde etmeye çalışıyor. Sıkıyönetimin yaygınlaştırılmasını başından beri savunan, Doğu'daki ulusal demokratik harekete karşı silahlı terörün, kendi elinin uzanamadığı yerde devlet eliyle yürütülmesi için çırpınan MHP, işbirlikçilerinin de ortak gayretleriyle, oldukça başarılı oldu!

Sosyal demokrasi ise, kitlelerin taleplerini bir kenara bırakmakla girdiği yolda attığı her adımda MHP'nin hesaplarına yardımcı oldu. Sıkıyönetimin yeniden uzatılması MHP'nin talebiydi. Sıkıyönetimin kapsamının genişletilmesi MHP'nin talebiydi. Sıkıyönetimin yaygınlaştırılması MHP'nin talebiydi. Uzatıldı, kapsamı genişletildi, yaygınlaştırıldı...

Meclis başkanlığı seçimlerinde başlayan ve «çok özel» bir duruma ilişkin olduğu için «gözlerden kaçan» CHP-MHP işbirliği, sosyalistlerin daha o zamandan dikkati çektikleri gibi, derinleşebilir ve demokrasiye karşı tam bir suç ortaklığına dönüşebilirdi. Nitekim gelişmeler bu yönde oldu ve olmaktadır. CHP, Faşist Milliyetçi Hareketin bütün isteklerini bir bir yerine getirmekle, sadece vaadlerine ters düşmüş olmuyor, en temel insan haklarından, kazanılmış siyasal ve demokratik haklara varıncaya kadar, emekçi yığınların çıkarlarına saldırıyor, tekelciliğin gerici talplerini hayata geçirmek için her gün biraz daha büyüyen adımlar atıyor.

Sağ sosyal demokrasinin tekelciler adına artan etkinliği, kitleler içinde azalan etkinliği demektir ve onun boş bıraktığı alana, sosyalist hareketin dinamik güçleri yerleşmek zorundadırlar, yerleşmeyi başarmak için kendi somut görevlerinin bilincinde olmak zorundadırlar!

ilke 35 Lira

AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ